

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความเป็นแม่บ้านกับการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นแม่บ้านกับการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสาร เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน และเสนอแนะรูปแบบของการนำเสนอข่าวที่สอดคล้องกับลักษณะการบริโภคสื่อของแม่บ้าน เป็นการศึกษาผู้รับสารในแนววัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) และเพื่อให้ทราบถึงลักษณะของเนื้อหาและรูปแบบของการนำเสนอข่าวที่แม่บ้านบริโภค โดยใช้วิธีวิจัย 2 วิธี คือ การศึกษาผู้รับสารในแนววัฒนธรรมศึกษา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Audiences Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาในรูปแบบการเล่าข่าวสารที่แม่บ้านบริโภค (Content Analysis) กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน และกลุ่มแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 20 คน

โดยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลส่วนวิถีชีวิตของแม่บ้าน
2. ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมกรบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้านและเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าวที่แม่บ้านบริโภค
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนวิถีชีวิตของแม่บ้าน

กลุ่มประชากรที่ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ แม่บ้านซึ่งอยู่ในชุมชนเคหะคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร และแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ รวมเป็นจำนวน 40 คน มีลักษณะทางประชากรดังนี้

อายุ

แม่บ้านที่ศึกษาจำนวน 40 คน มีอายุอยู่ในช่วง 28-60 ปี แม่บ้านที่มีอายุในช่วง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 16 คน รองลงมาคือแม่บ้านที่มีอายุในช่วง 51-60 ปี คือ 13 คน และแม่บ้านที่มีอายุในช่วง 21-30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด ดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงช่วงอายุของแม่บ้าน

ช่วงอายุของแม่บ้าน (ปี)	จำนวน (คน)
21-30	3
31-40	8
41-50	16
51-60	13

เมื่อแบ่งตามพื้นที่ที่ศึกษาแล้วพบว่า แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นนั้น มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี และ 51-60 ปี รวมเป็นจำนวน 16 คน ส่วนแม่บ้านที่อายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี และ 31-40 ปี มีเพียง 4 คนเท่านั้น ขณะที่แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองนั้น ในแต่ละช่วงอายุมีจำนวนเกือบเท่าๆ กัน ยกเว้นช่วงอายุ 21-30 ปี ที่มีเพียงคนเดียว ดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแม่บ้านใน 2 พื้นที่ จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวนแม่บ้าน (คน)	
	เขตเทศบาลเมืองนางรอง	เขตชุมชนเคหะคลองจั่น
21-30	1	2
31-40	6	2
41-50	7	9
51-60	6	7

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแม่บ้านที่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี นั้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 3 คน ซึ่งอาจเป็นเพราะสภาวะทางเศรษฐกิจที่ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ข้าวของมีราคาแพงขึ้น จึงทำให้เมื่อแต่งงานแล้วแม่บ้านก็ยังคงต้องทำงานนอกบ้านด้วย เพื่อช่วยสามีทำมาหากิน นอกจากนั้นแล้ว การที่ผู้หญิงแต่งงานช้าลงยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้จำนวนแม่บ้านที่มีอายุน้อย มีจำนวนไม่มากนัก

การศึกษา

ระดับการศึกษาของแม่บ้านจำนวน 40 คน มีอยู่ทุกระดับไม่ว่าจะเป็นชั้นประถมศึกษา (ป.1-ป.6) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) จนถึงระดับปริญญาโทบัณฑิต ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงระดับการศึกษาของแม่บ้าน จำแนกตามพื้นที่

ระดับการศึกษา	จำนวนแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง (คน)	จำนวนแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น (คน)
ประถมศึกษา	9	4
มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	1	3
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	3	6
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	3	1
ปริญญาตรี	4	3
สูงกว่าปริญญาตรี	ไม่มี	3

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการศึกษาของแม่บ้านนั้น จากการศึกษาพบว่า ภูมิหลังของครอบครัวเดิมของแม่บ้านเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้แม่บ้านมีการศึกษาอยู่ในระดับใด กล่าวคือ หากครอบครัวเดิมของแม่บ้านทำการเกษตรหรือมีฐานะไม่ค่อยดี แม่บ้านก็จะจบการศึกษาภาคบังคับในขณะนั้นๆ เนื่องจากผู้หญิงต้องทำงานบ้านและช่วยเหลือบิดามารดาในการทำการเกษตรดังกล่าว และอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญคือ การปลูกฝังจากผู้ใหญ่ในสมัยนั้นมักจะสอนว่า ผู้หญิงไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนสูงมากนัก เพราะเมื่อแต่งงานออกเรือนไปแล้วผู้หญิงก็ต้องเป็นแม่บ้านเพียง

อย่างเดียวกัน ดังนั้นแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองที่มีช่วงอายุในระหว่าง 51-60 ปี ส่วนใหญ่จึง จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการศึกษาระดับบังคับในสมัยนั้น

แดง (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 51 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) กล่าวว่า “ป้าเรียนจบ ป.4 แล้วก็ไม่ได้เรียนต่อ ป้าเป็นลูกคนโตต้องช่วยพ่อแม่ทำงานหลายอย่าง ทั้งงานบ้านตอนที่พอกับแม่ไปทำนา พอถึงหน้านาป้าก็ต้องไปช่วยแกลทำนาด้วย แล้วก็พี่น้องหลายคนป้าเป็นพี่ก็ต้องเสียสละให้น้อง... พออายุได้ 14-15 ยายมุน (แม่) ก็ ให้ป้าแต่งงาน แกลบออกเรียนไปอีกหน้อยก็ต้องมา มีผัวแล้วไม่ต้องเรียนก็ได้ดอก แต่ตา (พ่อ) แกลก็อยากให้ป้าเรียนนะ แต่แกลไม่มีเงิน” (สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2549)

ปลิว (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) กล่าวว่า “บ้านป้าแต่ก่อนทำนา ป้าก็ต้องไปช่วยพ่อแม่ทำนา มีฐานะจนเลยละ ป้าเลยได้เรียนแค่ ป.4 ... ป้าไม่อยากจะเรียนต่อหรือขยาย (แม่) แกลก็บอกว่าจะเรียนไปทำไมพอมีผัวก็ต้องเลี้ยงลูก ไม่ต้องเรียนสูงก็เลี้ยงลูก ดูแล้วผัวได้แล้ว” (สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2549)

แหวด (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองอายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) กล่าวว่า “ตอนฉันเป็นเด็กพ่อแม่ให้ฉันเรียนโรงเรียนนางรองนี่แหละ ตอนนั้นมีถึง ป.4 ฉันก็เรียนแค่นั้นแหละ เพื่อนฉันไปเรียนที่อื่นๆ ต่อกันก็มี แต่บ้านฉันจนพ่อแม่ทำนาอย่างนี้ละ จะเอาเงินที่ไหนมาเรียน ฉันว่าพอฉันมีเรือนฉันก็ต้องเลี้ยงลูกดูและผัวนะ (หัวเราะ) ไม่ต้องเรียนก็รู้ดอกว่าต้องเลี้ยงยังไง” (สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

บุญเลี้ยง (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองอายุ 52 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) กล่าวว่า “สมัยก่อนนะมันมีแค่ ป.4 ป้าก็เรียนแค่ ป.4 พ่อแม่ทำนาทำไร่ ยาย (แม่) แกลบอกว่าเรียนแค่นี้ก็พอ แกลไม่มีปัญญาส่งหรอก จะส่งได้ยังไงมีลูกตั้ง 5-6 คน พอป้าอายุ 16 ลุง (สามี) แกลก็มาขอ ป้าก็แต่งงานตอนนั้นแหละ สมัยก่อนนะไม่ต้องเรียนสูงๆ เหมือนตอนนี้ออก เรียนสูงมากก็ต้องทำไร่ทำนา” (สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2549)

มาลี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) กล่าวว่า “ตอนเด็กๆ ป้าค่อนข้างลำบาก เพราะฐานะไม่ค่อยดีนะ ป้ามีพี่น้อง 7 คน ป้าเป็นพี่คนโตก็ต้องช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านแล้วก็ดูแลน้องพร้อม ไม่มีเวลาเล่นเหมือนหมู่คนอื่น ๆ ดอก ป้าเรียนจบแค่ ป.4 แต่สมัยนั้นเขาก็เรียนเท่านั้นแหละ ไม่เห็นจึเรียนสูง ยาย (แม่) แก่กว่าเรียนให้อ่านออกก็พอ พอมีผัวมีลูกก็ไม่ต้องใช้แล้ว ให้ผัวเลี้ยงไป (หัวเราะ) ป้าก็จึจึเรียนไปทำไม” (สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2549)

นฤมล (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 49 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) กล่าวว่า “ที่บ้านให้พี่เรียนแค่ ป.4 เพราะว่าไม่มีเงิน พี่มีพี่น้องหลายคน เรียนจบชั้น ป.4 กันทั้งนั้น เพราะพ่อแม่ไม่มีเงิน เรียนจบมากก็ทำนาทำไร่ พออายุได้ 16-17 พี่ก็แต่งงาน ใจจริงพี่ก็อยากเรียนแม่ไม่มีเงินเรียน แม่พี่ก็ว่าไม่ต้องเรียนหรอก อยู่บ้านช่วยกันทำนาค่ะดีแล้ว อีกหน่อยก็มีผัว ผัวก็เลี้ยง จักจึเรียนไปทำไม อย่างนี้นะ” (สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

เสริมศรี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 55 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต้น) กล่าวว่า “ตอนป้าเด็กๆ นะ เตี้ยแกสอนให้ทำการค้าการขาย ต้องทำบัญชีเตี้ยแกก็ส่งให้เรียน แกบอกที่ต้องหัดคิดเงินคิดเลข เรียน ป.4 นะมันไม่พอหรอก ป้าไม่ยอมเรียนหรอกหมู่ก็ไม่มี ป้าต้องไปเรียนในตัวอำเภอ มันไกลนะ กลับมาก็ต้องช่วยค้าขายขาย เตี้ยแกอยากให้เรียนถึงปริญญาณะ แต่ป้าไม่เอาเอง ป้าว่าเรียนแค่นี้ก็ค้าขายได้แล้ว เตี้ยแกเห็นว่าไม่เรียนแล้วแกก็จับป้าแต่งงาน ป้าก็ช่วยเฮีย (สามี) แกค้าขาย มีลูกก็ดูแลลูก” (สัมภาษณ์ 24 กุมภาพันธ์ 2549)

เช่นเดียวกันกับแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นที่ภูมิลักษณ์ทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญต่อระดับการศึกษาของแม่บ้าน กล่าวคือ หากครอบครัวเดิมของแม่บ้านมีฐานะดีแม่บ้านก็จะได้รับการศึกษาสูง แต่หากครอบครัวเดิมของแม่บ้านมีฐานะไม่ดีนักแม่บ้านก็จะมีระดับการศึกษาในภาคบังคับเท่านั้น เช่น

สอน (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) “ยายเรียนแค่ ป.4 เอง เป็นภาคบังคับของกระทรวงเขา ที่บ้านยายไม่ค่อยมีเงินเรียนเอาพออ่านออกเขียนได้ พ่อกับแม่ของยายเขาทำงานรับจ้างในตลาด ขนผักขนปลา ป้าก็ต้องช่วยเลี้ยงน้องทำงานบ้านไป” (สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2549)

กมลทิน (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6) “สมัยนั้นกระทรวงเขาให้เรียนภาคบังคับ รู้สึกจะชั้น ป.6 น้าก็จบ ป.6 นั้นแหละ พ่อแม่น้าไม่มีตั้งค์ เรียนเอาแค่ว่า อ่านออกเขียนได้ แต่พอเวลาไม่สมัครงานก็ลำบาก” (สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2549)

สุนันท์ (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 50 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4) กล่าวว่า “ป้าเรียนจบ ป.4 ป้ามาจากต่างจังหวัด พ่อของป้าเป็นเสมียนอยู่ที่อำเภอ เงินเดือนไม่ต้องพูดถึง แกรมมีลูกตั้งหลายคน เอาที่ไหนมาส่งเสีย” (สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2549)

นงนุช (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา) กล่าวว่า “สมัยที่เรียนเขาจบภาคบังคับกันตอน ป.6 พี่ก็เรียนแค่นั้น เพราะทุนทรัพย์ ไม่มี สมัยก่อนไม่มีทุนอะไรเยอะขนาดนี้ พ่อแม่พี่เขาก็ไม่มีเงินลูก 3 คนนะ ตอนนั้นพี่ก็ไม่รู้สึกหอรอก เราอยากเรียนเห็นเพื่อนเขาเรียนกัน” (สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2549)

อุทัยวรรณ (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 55 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท) กล่าวว่า “พ่อกับแม่ของป้าเป็นข้าราชการครูทั้งคู่ ก็เลยส่งเสริมเรื่องการเรียน ป้า ที่แรกก็ส่งให้จบปริญญาตรี พอป้าทำงานได้สักหน่อยก็เก็บเงินเรียนต่อเอง เรียนจบที่นิด้า แล้วก็มารับราชการที่กระทรวงพาณิชย์” (สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2549)

สมฤดี (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี) กล่าวว่า “ป้าเป็นคนเพชร พ่อคุณพ่อมารับราชการที่กรุงเทพฯ ป้าก็ตามเข้ามาด้วย ป้าเรียนจบคหกรรมศาสตร์ พอจบมาป้าก็เป็นข้าราชการ เป็นครูสอนที่โรงเรียนมัธยมแถวนี้ คุณพ่อของป้าเข้มงวดเรื่องเรียนมาก ต้องเรียนให้จบทำงานแล้วค่อยมีเหย้ามีเรือน” (สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2549)

ชลธิชา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 58 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี) กล่าวว่า “พ่อกับแม่ของป้าเป็นคนค่อนข้างโบราณ รับราชการทั้งคู่ ท่านบอกให้เรียนให้สูงๆ เข้มงวดเรื่องการเรียนของป้ามาก ท่านบอกว่า การเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ที่บ้านมีฐานะ

พอสมควรเรื่องเงินจึงไม่มีปัญหาเพราะพี่สาวของป้าก็จบปริญญาโท แต่ป้าจบบัญชีที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พอจบป้าก็มาทำงานธนาคารแต่ตอนนี้ลาออกแล้ว” (สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2549)

สุคนธา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท) กล่าวว่า “ที่บ้านไม่ได้ทำอะไรเลยนอกจากเรียนอย่างเดียว ที่บ้านจบปริญญาโทกัน 2 คน พี่สาวอีกคนกำลังเรียนปริญญาเอกอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่บ้านทำการค้าหลายอย่าง เลยไม่มีปัญหาเรื่องเงินทอง ค่าเล่าเรียน พี่เรียนพิเศษมาตั้งแต่เด็ก พี่น้องก็เรียนกันหมดทุกคน แล้วแต่ใครอยากเรียนอะไร” (สัมภาษณ์ 6 มีนาคม 2549)

นิตยา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท) กล่าวว่า “ที่บ้านส่งให้เรียนสูงกันทุกคนแต่ก็ไม่ได้บังคับ ใครอยากเรียนอะไรก็เรียน ป้าเรียนจบเตรียมอุดมแล้วมาต่อปริญญาตรีที่ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อน แล้วก็มารับราชการสักพักแล้วค่อยมาเรียนปริญญาโทที่ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บ้านเป็นร้านขายของในตลาดที่บ้านโป่ง ขายหลายอย่าง เป็นแบบร้านโชห่วยที่ขายทั้งปลีกทั้งส่ง” (สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ภูมิหลังของครอบครัวเดิมของแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ เป็นปัจจัยหลักที่กำหนดระดับการศึกษาของแม่บ้าน จากการวิเคราะห์แล้วพบว่า นอกจากปัจจัยทางเศรษฐกิจแล้ว ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวกับความคิดความเชื่อของสังคมชนบทที่ว่า การศึกษา สำหรับผู้หญิงเมื่อหลายสิบปีก่อนนั้นไม่สำคัญเท่าไรนัก เนื่องจากมีความเชื่อที่ว่า พ่อโตเป็นสาวก็ต้องออกเรือนไปดูแลลูกและสามีการศึกษาในโรงเรียนจึงไม่จำเป็นมากนัก ขณะที่กลุ่มของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นไม่เห็นภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับความเชื่อดังกล่าว ซึ่งปัจจัยหลักก็ยังคงอยู่ที่ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการเงินของครอบครัว

สำหรับแม่บ้านที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่านั้นส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพมาก่อน โดยเหตุผลในการลาออกนั้นเพื่อออกมาเป็นแม่บ้านและช่วยสามีดูแลกิจการที่ทำอยู่ เช่น ภัตตาคารและร้านอาหาร (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง) แม่บ้านทั้งสองจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อก่อนเคยทำงานอยู่บริษัทรถยนต์ในอำเภอนางรอง พอแต่งงานกับสามี สามีก็ให้ลาออกมาช่วยกิจการที่บ้านแทน ส่วน สุคนธา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น) จบการศึกษาระดับปริญญาโท ก่อนแต่งงานเคยทำงานอยู่ในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง หลังจากแต่งงานแล้วสามีได้ให้ลาออกมาเป็นแม่บ้าน คอยดูแลสามีและลูก จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าแม่บ้านจะจบการศึกษาระดับใด

ก็ยังคงมีหน้าที่ในการเป็นแม่บ้าน แม่บ้านบางคนเสียสละหน้าที่การงานของตนเองเพื่อมาดูแลครอบครัว

รายได้ในครัวเรือน

ระดับรายได้ในครัวเรือนของแม่บ้านทั้งในเขตเทศบาลเมืองนางรองและแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น มีตั้งแต่ต่ำสุดคือ 5,000 บาท และสูงที่สุดคือ 300,000 บาท ซึ่งอยู่ในกลุ่มของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงระดับรายได้ในครัวเรือนของแม่บ้าน จำแนกตามพื้นที่

ระดับรายได้ในครัวเรือน (บาท)	จำนวนแม่บ้าน (คน)	
	แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง	แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น
ต่ำกว่า 10,000	4	1
10,001-20,000	6	12
20,001-30,000	2	2
30,001-40,000	ไม่มี	3
40,001-50,000	1	2
มากกว่า 50,000	7	ไม่มี

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าช่วงความห่างของระดับรายได้ในครัวเรือนของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท ต่อเดือน ส่วนช่วงระดับรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท นั้นมีน้อยที่สุด ส่วนระดับรายได้ในครัวเรือนของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ความห่างของช่วงมีสูงมาก กล่าวคือ มีตั้งแต่ 5,000 บาท-300,000 บาท เลยทีเดียว ที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากที่มาของรายได้ซึ่งก็คืออาชีพของสามีและลูกของแม่บ้านแตกต่างกัน

อาชีพของสามีของแม่บ้านที่มีรายได้ในครัวเรือนสูงที่สุด คือ อาชีพค้าขาย และธุรกิจทางการเงินซึ่งเป็นกิจการของตนเอง ซึ่งนอกจากการค้าขายแล้วสามีของแม่บ้านยังมีงานอดิเรกคือการลงทุนในตลาดหุ้น และขายหวยออนไลน์อีกด้วย ส่วนที่มาของรายได้ในครัวเรือนของแม่บ้านใน

ชุมชนเคหะคลองจั่นนั้นมาจากการประจำของสามี เงินบำนาญของตนเองและสามี รายได้บางส่วนมาจากการขายของเล็กๆ น้อยๆ เป็นงานอดิเรกของตัวแม่บ้านและลูก เช่น

นิตยา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 60 ปี สามีเสียชีวิต) กล่าวว่า “ป้ามีรายได้มาจากเงินบำนาญของป้าเดือนละ 20,000 บาท แล้วก็ลูกสาวป้าขายของพวกกิฟช็อปที่ตลาดในเคหะได้เดือนละประมาณ 15,000 บาท เขาไปซื้อของจากสำเพ็งมาขาย ตอนแรกเขาทำงานอยู่พวกบริษัทโมเดลลิงแล้วป้าไม่ชอบให้เขากลับบ้านมีดๆ ก็เลยให้เขาลาออก พอตีว่าป้าป่วยด้วย” (สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

ศิริวรรณ (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 44 ปี หย่าร้าง) กล่าวว่า “พี่หย่ากับสามีมาตั้งแต่ลูกเล็กๆ พี่เลี้ยงลูกเองกับแม่ของพี่ รายได้ส่วนใหญ่ก็มาจากค่าเช่าบ้านที่พี่ทำอยู่มีหลายๆ หลัง หลังละ 5,000 บาท ที่เป็นห้องเช่าก็มี ก็มีประมาณ 4 หลัง ห้องเช่าอีกประมาณ 12 ห้อง... บางทีพี่เบื่อกๆ พี่ก็ไปขายของ พวกเปิดท้ายขายแบบนี้ รายได้ก็ค่อนข้างดีนะ ครั้งหนึ่งก็ประมาณ 2,000-3,000 บาท” (สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

จากระดับรายได้ในครัวเรือนที่แตกต่างกันทำให้แม่บ้านแต่ละคนมีลักษณะชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันไปด้วย แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองที่มีรายได้ในครัวเรือนมากกว่า 50,000 บาทจะเป็นแม่บ้านที่ไม่ต้องทำงานบ้านเอง แต่จะจ้างคนงานมาทำงานแทน ส่วนตัวแม่บ้านก็จะมีหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบความเรียบร้อย อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีคนงานทำงานบ้านให้ทุกอย่าง แต่งานที่แม่บ้านจะต้องทำด้วยตัวเองคือ การทำอาหารและการจัดโต๊ะอาหารให้กับสมาชิกในครอบครัว

ศิริวรรณ (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 43 ปี รายได้ในครัวเรือน 300,000 บาท สมาชิกในครอบครัว 6 คน) กล่าวว่า “ที่บ้านทำธุรกิจการเงินแล้วก็ป็นเอเย่นขายหอยออนไลน์ รายได้ค่อนข้างสูง บางทีน้ำมีลูกค้ำ ถ้าทำงานบ้านเองคงไม่ไหว เพราะต้องดูร้านขายของช่วยเฮียเขาด้วย เลยจ้างลูกจ้างดีกว่า แต่น้ำไม่ได้จ้างแม่ครัวนะ เฮียเขาไม่ชอบ... เขากลับไม่สะอาดบ้างล่ะ กลับโน่นกลับนี่สารพัด ทำเผื่อลูกจ้างด้วย คือให้เขาทำงานพวกทำความสะอาด ซักผ้ารีดผ้า ล้างจาน มันเหนื่อยโง่ กับข้าวน้ำก็เลยทำเอง แล้วบางอย่างที่เรากินเขาก็ทำไม่เป็น แต่เขากินง่ายเราทำอะไรเขาก็กิน” (สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2549)

สมใจ (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 40 ปี รายได้ในครัวเรือน 200,000 บาท สมาชิกในครอบครัว 6 คน) กล่าวว่า “บ้านที่ทำฟาร์มเลี้ยงไก่ ขายทั้งไก่เนื้อ ไก่ไข่ พี่ก็ต้องไปช่วยแฟนพี่ทำด้วย งานบ้านพี่ก็เลยจ้างคนงานมาทำ ให้มาอยู่ด้วยที่บ้านเลย แต่อาหารการกินนี่พี่จัดการเอง เพราะกลัวไม่ถูกปาก” (สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

ขณะที่แม่บ้านบางรายที่ถึงแม้ว่าจะมีรายได้ในครัวเรือนสูงและสามารถจ้างคนงานมาทำงานในบ้านได้ แต่เธอก็ไม่จ้างเนื่องจากที่บ้านมีจำนวนสมาชิกน้อย เช่น ชนิดา (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 48 ปี รายได้ในครัวเรือน 100,000 บาท สมาชิกในบ้าน 2 คน) กล่าวว่า “ที่บ้านมีปากกับลูกแค่ 2 คน บ้าไม่มีลูกไม่มีหลาน งานเลยไม่เยอะทำเองได้ มันเปลืองเงินโดยใช่เหตุ เราทำเองไม่ต้องจ้างใคร บางที่จ้างคนงานก็ไม่รู้ว่าจะไว้ใจได้หรือเปล่า” (สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2549)

ในส่วนของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น แม่บ้านที่มีรายได้ในครัวเรือนอยู่ในระดับที่สูงสูงมักจะจ้างคนงานมาทำงานบ้านให้เป็นครั้งเป็นคราว เช่น ศิริวรรณ (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 44 ปี รายได้ในครัวเรือน 40,000 บาท สมาชิกในบ้าน 3 คน) กล่าวว่า “บางทีที่เหนื่อยๆ หรือบางทีไม่ได้ทำนานแล้วพวกหยากไย่มันเยอะ แม่พี่เขาไม่ชอบพี่ก็จะจ้างคนงานมาจากบริษัททำความสะอาดให้มาทำ แต่ไม่บ่อยหรอก ที่จ้างผ่านบริษัทเพราะคนงานสมัยนี้หยาก มีแต่พวกพม่า พี่ไม่ค่อยไว้ใจ” (สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

รายได้ในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีผลทำให้วิถีชีวิต (Way of life) ของแม่บ้านแตกต่างกันออกไปด้วย จะเห็นได้ว่าแม่บ้านในรายที่มีรายได้ในครัวเรือนสูงและมีสมาชิกอยู่ในบ้านหลายคน แม่บ้านก็จะจ้างคนงานให้มาทำงานบ้านให้ อย่างไรก็ตามหน้าที่ในเรื่องอาหารการกินในบ้านแม่บ้านก็ยังต้องรับผิดชอบอยู่ นอกจากนั้นแล้วแม่บ้านยังเปลี่ยนสถานะจากคนทำมาเป็นผู้ควบคุมดูแลงานบ้าน ขณะที่แม่บ้านที่มีรายได้ในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อยที่สุดก็ยังต้องรับภาระงานบ้านทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียว เช่น

สุวิจนา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 44 ปี รายได้ในครัวเรือน 20,000 บาท สมาชิกในครอบครัว 5 คน) กล่าวว่า “ที่บ้านที่มีคนอยู่ 5 คน คือ พี่ แม่พี่ แฟน ลูกสาวอีก 2 คน พี่จะอยู่บ้านกับแม่พี่ส่วนคนอื่น ๆ เขาก็ไปทำงานไปเรียนกันหมด พี่จะดูแลตั้งข้าวปลาอาหาร เสื้อผ้า ความสะอาด ทุก...อย่าง (เสียงสูง) ลูกๆ เขาต้องเรียนก็ไม่ได้

ช่วยอะไร แต่ก่อนทำบ้างเดี๋ยวนี้ไม่เอาเลย จะมีพี่กับแม่ช่วยกันทำ แต่แม่พี่ก็ช่วยอะไรไม่ได้มากเพราะแก่แล้วเดี๋ยวเป็นลม" (สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2549)

สมคิด (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 44 ปี รายได้ในครัวเรือน 15,000 บาท สมาชิกในครอบครัว 4 คน) กล่าวว่า "แฟนพี่เป็นข้าราชการกระทรวงวิทย์ฯ ส่วนลูกๆ ก็กำลังเรียนกัน อยู่ ม.3 คนหนึ่งอยู่ ป.4 คนหนึ่ง ตอนเช้าพี่จะยุ่งหัวปั่นเลย ไหนจะกับข้าวลูก เสื้อผ้าลูก แฟนพี่เขาก็จะดูร้าน (มีร้านขายของเล็กๆ เสริมรายได้) ดูข่าวเช้าของเขาไป พอเขาไปกันพี่ก็ต้องตามเก็บทุกอย่าง ถ้าลูกจะช่วยต้องบอก ทำนี้ให้แม่หน่อยนะ ไม่ใช่ไม่ทำ" (สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2549)

สภาพชีวิตครอบครัว

1. อำนาจในครอบครัว (Authority)

เรื่องอำนาจในครัวเรือน สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544) กล่าวว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องว่าในครัวเรือนใครมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ หรือการควบคุมครอบครัว ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้วิเคราะห์สภาพชีวิตครอบครัวของแม่บ้านเกี่ยวกับอำนาจในครอบครัวเพื่อที่จะวิเคราะห์เชื่อมโยงถึงพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวของแม่บ้าน ว่าอำนาจในครอบครัวเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดลักษณะการบริโภคสื่อและการตีความข่าวสารของแม่บ้าน หรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาพบว่าอำนาจในครัวเรือนของแม่บ้านมี 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1) พ่อมีอำนาจ (Patriarchy) หรือพ่อเป็นใหญ่ ครอบครัวแบบนี้พ่อจะเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องในครอบครัวหรือเรื่องใหญ่ทั้งหมด สมาชิกในครอบครัวคนอื่นรวมทั้งแม่หรือแม่บ้านจะต้องปฏิบัติตาม โดยแม่บ้านให้เหตุผลว่า เนื่องจากสามีเป็นหัวหน้าครอบครัวหาเงินเข้าบ้าน หาเลี้ยงครอบครัว เป็นช้างเท้าหน้า ต้องให้เกียรติสามีในการตัดสินใจ

มาลัย (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 43 ปี) กล่าวว่า "สามีน้ำเป็นผู้ชายไทยแบบโบราณโบราณ กับข่าวก็ต้องร้อน เย็นไม่ได้ไม่กิน เป็นอย่างนี้ ถ้าจะทำอะไรก็ต้องทำให้ได้ จะเอาเงินไปซื้อหอยที่เป็นพันเป็นหมื่น น้ำก็พูดไม่ได้ แกก็จะบอกว่าฉันหาเงิน

ฉันเป็นผัว อะไรอย่างนี้นะ น้ำพุตอะไรไม่ได้หรอกขนาดที่วัยเปลี่ยนแปลงไม่ได้เลย ต้องให้เขาเปลี่ยน” (สัมภาษณ์ 26 กุมภาพันธ์ 2549)

ชนิดา (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 48 ปี) กล่าวว่า “สามีเป็นช่างทำหน้า หาเลี้ยงเรา เราก็ต้องให้เกียรติเขา ที่บ้านพี่พ่อจะเป็นคนตัดสินใจทุกเรื่อง เขามีประสบการณ์มีความรู้มากกว่าแม่ ... แต่งงานมาแม่ก็สอนว่าต้องเป็นผู้ตามที่ดี ที่บ้านเป็นคนไทยเชื้อสายจีนเขาก็จะสอนแบบนี้” (สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2549)

นฤมล (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 49 ปี) กล่าวว่า “ที่บ้านเป็นพวกหัวโบราณจะทำอะไรก็ต้องฟังผัว ผัวว่ายังไงก็คือยังงั้น ถึงจะเถียงถึงไม่เห็นด้วยถ้าแกตัดสินใจอย่างนั้นเราก็ว่าเขาไม่ได้ โบราณเขาว่าผู้ชายเป็นช่างทำหน้าผู้หญิงเป็นช่างทำหลัง แต่บางทีปากก็เถียงแต่ก็ต้องยอม เขาจะเอายังไงก็เรื่องของเขา” (สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

มาลี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 60 ปี) กล่าวว่า “เรื่องตัดสินใจอะไรๆ ในบ้าน ต้องยกให้ลุงเขา เราเป็นผู้หญิง ผัวว่ายังไงเราก็ต้องว่าตามเขา เขาดูแลลูกดูแลเรา เขาเป็นคนหาเลี้ยงปากก็ต้องให้เขาแหละเป็นคนตัดสินใจ เขารู้อะไรมากกว่าเราเยอะ เป็นลูกผู้หญิงนี่เราต้องเป็นคนตาม อย่าไปนำหน้าเขา ล้าหน้าเขาไม่ได้เขาเป็นผู้ชาย เขาจะได้มีศักดิ์ศรี ผู้ชายที่กลัวเมียมันไม่มีศักดิ์ศรี” (สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2549)

ปลิว (แม่บ้านเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 55 ปี) กล่าวว่า “ผู้ชายเขาเป็นผู้นำครอบครัวใครจะทำอะไรก็ต้องถามเขาก่อน ไม่อย่างนั้นมันจะน่าเกลียด ผัวพูดอย่างเมียทำอย่างนะ ไม่ได้หรอก เขาเป็นผู้นำเราเป็นผู้ตาม ขอแค่เขาเป็นผู้นำที่ดีครอบครัวเราก็จะดีไปด้วย” (สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2549)

ขวัญณา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 44 ปี) กล่าวว่า “เวลาที่มีอะไรที่ต้องตัดสินใจอะไรเกี่ยวกับครอบครัวก็ต้องเป็นหน้าที่ของพี่ผู้ชาย (สามี) เพราะเขาเป็นสามีเป็นพ่อของลูก เราเป็นเมียเราก็ต้องให้เกียรติและยกย่องสามีเรา ไม่ทำอะไรข้ามหน้าข้ามตาเขา คอยเสริมเขาในสิ่งที่เขาขาด หรือบางทีลืมไป บางทีเขาดูลูกมากไปเราก็คอยปรามเบาๆ หน่อย อะไรอย่างนี้” (สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2549)

สุนันท์ (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 50 ปี) กล่าวว่า “สามีป่าเป็นทหารยศเยอะแล้ว เลยชินกับการออกคำสั่ง (หัวเราะ) เรื่องตัดสินใจก็ปรึกษากันบ้างไม่ใช่ให้สามีคิดเองคนเดียว เราเป็นภรรยาต้องช่วยส่งเสริมเขาบ้างตามสมควร ไม่ใช่พาเขาไปชะงักเรื่องอย่างนี้ผู้ชายที่ไหนจะรัก จะอยากอยู่ด้วย ป่านะเห็นมาเยอะแล้วพวกที่ชอบคุยว่าสามีอยู่ในโอวาทนะเห็นไปมีเมียน้อยทุกคน อย่างป่าจะให้เขาตัดสินใจดู อย่างเรื่องซื้อรถซื้อบ้านเขาเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นที่พึ่งของคนในบ้าน” (สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2549)

จิรวดี (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 28 ปี) กล่าวว่า “แฟนที่ไม่ค่อยว่างหรือเขาทำงานหลายอย่าง บางทีไปทำงานข้างนอกกลับมาเขาก็เหนื่อยแล้ว พี่ก็ไม่อยากไปกวนเขา ก็จะบอกเขาเฉยๆ ว่าวันนี้พี่ทำอย่างนี้ อย่างนี้ นะ เขาก็เออๆ พี่จะตัดสินใจทุกเรื่องเอง ก็จะบอกเขานั้นแหละ แต่อันไหนดี อันไหนไม่ดีเขาจะเป็นคนบอก” (สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

2) แม่เป็นใหญ่ (Matriarchy) คือ แม่มีอำนาจตัดสินใจหรือควบคุมคนในครอบครัว แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นบางส่วนมีอำนาจการตัดสินใจด้วยตนเองเพราะหย่ากับสามีหรือสามีเสียชีวิตไปนานแล้ว

ศิริวรรณ (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 44 ปี) กล่าวว่า “พี่เล็กกับสามีตั้งแต่ลูกสาวยังเล็กๆ อยู่เลย ที่บ้านมีพี่คนเดียวหาเงินเข้าบ้าน เพราะที่บ้านไม่มีใครยาย...แม่ของพี่แก่ก็แก่แล้วอายุ 65 แล้ว พี่ก็ต้องออกไปเก็บค่าเช่าบ้านเอง เวลาเป็นเรื่องอะไรพี่ก็จะตัดสินใจเอง แต่ไม่ใช่เผด็จการจะถามลูกถามยายก่อน แต่พี่ว่ายังไงที่บ้านก็ว่าอย่างนั้น” (สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

เสริมศรี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 55 ปี) กล่าวว่า “เรื่องที่บ้านเป็นของป่าไม่ว่าจะเรื่องไหนก็ของป่า ที่บ้านป่าคุมทุกอย่างเอง เรื่องใหญ่เรื่องเล็กป่าจัดการเอง ลุงแก่เกรงใจป่า (หัวเราะ)” (สัมภาษณ์ 24 กุมภาพันธ์ 2549)

บุญเลี้ยง (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 52 ปี) กล่าวว่า “ที่บ้านนะหนูป่าเป็นใหญ่ ลุงแก่ไว้ใจป่า ให้ป่าตัดสินใจเองหมด แล้วแต่เอ็ง แกว่า จะอะไรๆ ก็ป่าหมด แต่บางทีต่อหน้าเพื่อนๆ แก ป่าก็จะยอมให้แกบ้าง” (สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2549)

จินตนา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 60 ปี) กล่าวว่า “สามีป่าเสียมาหลายปีแล้ว ก่อนสามีเสียป่าก็เป็นแม่บ้านอย่างเดียว ได้เงินเดือนจากสามี ตอนนี้นำป่าก็อยู่ให้ลูกเลี้ยง แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวป่าจะเป็นคนตัดสินใจ เพราะป่าเป็นผู้ใหญ่คนเดียวในบ้าน ลูกเขาก็เชื่อป่าเขาบอกว่าแล้วแต่แม่จะตัดสินใจ” (สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

ดวงฤดี (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 35 ปี) กล่าวว่า “พี่แยกกันอยู่กับสามีที่อยู่กับลูก 2 คน ตัวสามีเป็นคนส่งเสียทุกอย่าง ตัวพี่ก็ไม่ได้ทำงานเพราะลูกยังเล็ก 4-5 ขวบเอง สามีพี่เขาก็ส่งเงินมาให้ทุกเดือน ที่บ้านก็มีกันแค่นี้พี่ก็ต้องตัดสินใจเอง สามีพี่เขาก็ไม่มาอยู่โอนเงินมาให้ทุกเดือน เสาร์อาทิตย์มารับลูกไปเที่ยวบ้างแค่นั้น” (สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

3) พ่อแม่เป็นใหญ่ (Equalitarianism) คือ ครอบครัวแบบที่สามีและภรรยามีอำนาจควบคุมหรือตัดสินใจเรื่องราวในครอบครัวเท่าๆ กัน หรือตกลงแบ่งอำนาจกันระหว่างสามี ภรรยาว่าใครมีอำนาจในเรื่องใด ซึ่งส่วนใหญ่มักจะทำให้สามีตัดสินใจเรื่องนอกบ้าน ภรรยาควบคุมเรื่องในบ้าน

กมลทิน (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 45 ปี) กล่าวว่า “ที่บ้านพี่ถ้าเป็นเรื่องอาหารการกิน วันนี้นักอะไร อันนี้พี่ตัดสินใจเอง ถ้าเป็นเรื่องใหญ่ๆ ก็จะมีการปรึกษากันบ้างแต่พี่ก็จะให้สามีเป็นคนตัดสินใจ เขาเป็นผู้นำครอบครัว เป็นพ่อบ้าน เขาจะตัดสินใจได้ดีกว่าเรา” (สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2549)

สุจิตรา (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 32 ปี) กล่าวว่า “ปกติก็จะคุยกันทุกเรื่องอยู่แล้ว จะช่วยกันตัดสินใจเรื่องครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นของทุกคนไม่มีใครเป็นหัวหน้าเป็นลูกน้องเหมือนที่ทำงาน แต่ถ้ามีเรื่องไหนที่เห็นไม่ตรงกันแล้วพี่ยืนยันเสียงแข็งนี้ แฟนพี่ก็จะยอม เขาเห็นว่าพี่เริ่มเสียงแข็งแล้วเขาก็จะยอม แต่พี่ก็มีเหตุผลของพี่นะ ไม่ใช่เป็นชะทุกเรื่อง” (สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2549)

สมคิด (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 44 ปี) กล่าวว่า “จริงๆ ก็ช่วยตัดสินใจกันทั้งคู่ เพราะลูกๆ ยังเด็ก มีอะไรก็จะคุยกัน เรื่องลูกเรื่องร้านก็นั่งจับเข่าคุยกัน ดีไม่ดียังไป

กับอกกัน เป็นสามีภรรยาต้องช่วยเหลือกัน ผัวหาบเมียก็ต้องช่วยคอน” (สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2549)

สมใจ (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 40 ปี) กล่าวว่า “ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจพี่กับสามีจะตัดสินใจร่วมกันนะ อะไรที่เราขาดเขาเสริมอะไรที่เขาขาดเราเสริม จะคุยกันด้วยเหตุด้วยผล เรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องลูกเราก็ตัดสินใจด้วยกัน เดียวนี้หมดสมัยแล้วข้างเท่าหลังเท่าหน้านะ เราต้องเดินไปพร้อมๆ กันแล้วนะ” (สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2549)

เสาวรี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 35 ปี) กล่าวว่า “ถึงแม้ว่าเฮียเขาจะแก่กว่าพี่นะ แต่เราก็คุยกันทุกเรื่อง เรื่องลูกเรื่องการค้า (ที่บ้านเป็นห้างแว่นตา) บางทีเราจะเลือกสินค้ามาขายที่ร้านเราก็จะช่วยกันดู เรื่องเลี้ยงลูกก็ช่วยกันเลี้ยง ลูกเรียนที่ไหนดีก็จะช่วยกันดู เฮียเขาให้เกียรติพี่มาก บางทีเห็นไม่ตรงกันก็ต้องช่วยกันคิดเอาเหตุผลมาคุยกัน ถ้าอย่างนี้จะเป็นอย่างนั้นนะ พี่จะเลี้ยงการทะเลาะกันฟังเหตุผลกันก่อน” (สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2549)

ธัญพรรณ (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 33 ปี) กล่าวว่า “พี่กับแฟนจะช่วยกันตัดสินใจมากกว่าจะให้ใครตัดสินใจคนเดียว เหมือนที่เขาบอกแหละว่า สองหัวดีกว่าหัวเดียว พี่กับแฟนจะอายุเท่ากัน เรียกว่ารุ่นเดียวกัน ความคิดก็คล้ายๆ กัน ก็ช่วยกันตัดสินใจอย่างที่บอก” (สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2549)

วันเพ็ญ (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 43 ปี) กล่าวว่า “ที่บ้านทำธุรกิจน้ำก็ช่วยน้ำผู้ชายทำ ช่วยกันตัดสินใจทั้งเรื่องในบ้านและเรื่องค้าขาย เขาจะลงทุนอะไรใหม่ๆ ก็จะปรึกษาว่าจะทำดีไม่ดี จะช่วยกันหาข้อดีข้อเสีย จะกำไรหรือขาดทุน เราต้องเพื่อนคู่คิดกันทั้งคู่ ไม่ปล่อยให้ใครคิดอยู่คนเดียว ตัดสินคนเดียว เพราะเวลารับผิดชอบก็ต้องรับผิดชอบทั้งสองคน เป็นผัวเมียกัน” (สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

กุลิณี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 48 ปี) กล่าวว่า “เวลามีปัญหาที่ต้องแก้ไขจะปรึกษากันหรือกัน บางทีลูกมีปัญหาเขาก็จะคุยกันว่าจะทำอย่างไรดี บางเรื่องที่เรารู้มากกว่าสามีก็จะฟังน้ำ เช่น เรื่องลูก หรือเรื่องเรียนของลูก ถ้าเป็นปัญหาเรื่องอื่นๆ

เช่น เรื่องเงิน เรื่องครอบครัวก็จะช่วยกันคิดหาจุดตรงกลางที่สุด จะคุยกันทุกเรื่อง” (สัมภาษณ์ 25 กุมภาพันธ์ 2549)

นิตยา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 60 ปี) กล่าวว่า “เรามีกัน 2 คน แม่ลูก เรื่องบางเรื่องลูกก็ต้องฟังเรา เช่น เรื่องค้าขาย การทำมาหากิน แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ รสนิยมของลูกค้า หรือพวกวิทยากรที่เดินๆ หนอย เราก็จะตามเขาไม่ทัน เราก็จะคุยกับ เขา ถ้าเรื่องไหนเขาตัดสินใจเองไม่ได้ก็จะเป็นแม่ จะช่วยๆ กันคิด” (สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

วจี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 30 ปี) กล่าวว่า “เรื่องในบ้านเนี่ย กับข้าวทำอะไร เงินใช้จ่ายยังงี้ที่ดูหมด เองง่ายๆ เลยคือจัดการเรื่องในบ้าน แต่ถ้าเป็น เรื่องนอกบ้านเนี่ยแฟนที่เขาจะจัดการเอง เพราะเรื่องในบ้านนี่ที่รู้ดีกว่าเขา ถ้าเป็นเรื่อง นอกบ้านต้องยกให้เขา เพราะเขาออกจากบ้านไปทำงานทุกวัน รู้มากกว่าเรา ก็ยกให้เขา ไปเลย” (สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

สุคนธา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 29 ปี) กล่าวว่า “พี่จะตัดสินใจ เฉพาะเรื่องเล็กๆ อย่างเช่น เรื่องในบ้านเล็กๆ น้อยๆ ส่วนเรื่องใหญ่ๆ แฟนที่จะมีบทบาท มากกว่า แต่เราก็จะคุยปรึกษากันก่อน สุดท้ายแล้วแฟนที่เขาจะตัดสินใจเอง” (สัมภาษณ์ 6 มีนาคม 2549)

จะเห็นได้ว่าอำนาจในการตัดสินใจในครัวเรือนของแม่บ้านมีปัจจัยเกี่ยวกับความคิดความ เชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่อยู่ไม่น้อย กล่าวคือ ไม่ว่าอำนาจการตัดสินใจโดยเด็ดขาดจะอยู่ที่แม่บ้านเรา ก็เห็นว่าแม่บ้านมักจะพูดถึงการให้เกียรติสามีเมื่ออยู่ภายนอกบ้าน เพื่อรักษาศักดิ์ศรีของสามี ไม่ให้คนอื่นดูถูกได้ เพราะอย่างไรแล้วสามีก็เป็นเสมือนผู้นำครอบครัวเป็นหัวหน้าเลี้ยง แม่บ้านจึงต้อง ให้เกียรติสามี

เมื่อวิเคราะห์อย่างละเอียดแล้วจะพบว่า ครอบครัวที่มีอำนาจการตัดสินใจร่วมกันนั้นจะพบ ในกลุ่มแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ทั้งนี้เป็นเพราะ ขนบธรรมเนียมที่ผู้หญิงต้องยึดถือสามีเป็นผู้นำของครอบครัวในสังคมชนบทเช่นเขตเทศบาลเมือง นางรองยังคงมีความเข้มข้นมากกว่าชุมชนเมืองเช่นชุมชนเคหะคลองจั่น ดังนั้นจึงพบว่าอำนาจใน ครัวเรือนของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองส่วนใหญ่ยังอยู่ที่สามี ขณะที่อำนาจในครัวเรือน

ของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นจะอยู่กับทั้งสามีและแม่บ้าน(Equalitarianism) และที่แม่บ้านเพียงคนเดียว (Matriarchy) โดยในกรณีนี้ที่แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมีอำนาจการตัดสินใจเพียงผู้เดียวนั้นเป็นเพราะแม่บ้านไม่ได้อยู่ร่วมกับสามี เนื่องจากแม่บ้านหย่าขาดกับสามีหรือสามีของแม่บ้านเสียชีวิตแล้วจึงทำให้แม่บ้านกลายเป็นหัวหน้าครอบครัวไปโดยปริยาย

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษายังพบว่า อำนาจในครัวเรือนของแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ที่มีอายุอยู่ในช่วง 30-50 ปี อำนาจในครัวเรือนจะเป็นทั้งของสามีและแม่บ้านเอง ทั้งนี้เป็นเพราะแม่บ้านที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าว เป็นแม่บ้านที่อยู่ในยุคที่อยู่กึ่งกลางระหว่างความเชื่อแบบเก่าที่ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้าผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลังกับยุคที่ผู้หญิงมีบทบาททางสังคมมากขึ้น เป็นยุคที่ผู้หญิงได้รับการศึกษาสูงขึ้น ในครอบครัวผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นกว่าเมื่อก่อนที่เป็นเพียงแม่ศรีเรือนเท่านั้น บทบาทของแม่บ้านเปลี่ยนจาก ช้างเท้าหลัง มาเป็น เพื่อนคู่คิด ดังเช่นที่แม่บ้านกล่าวว่า “หมดสมัยแล้วที่ผู้หญิงจะต้องตามหลังผู้ชาย เราเป็นแม่บ้านอย่างเดี่ยวไม่ได้แล้ว เราต้องทำมาหากินเป็น จะมานั่งแบมือขอเงินอย่างเดียว มันไม่ได้ เราจะได้มีคุณค่า” (วันเพ็ญ อายุ 43 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

2. ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับ “แม่บ้าน”

ในส่วนของความคิดความเชื่อเกี่ยวกับแม่บ้านนั้น แม่บ้านในทั้ง 2 พื้นที่ให้ทัศนะที่คล้ายคลึงกัน คือ แม่บ้าน คือผู้ดูแลทุกอย่างภายในบ้านรวมถึงความทุกข์ความสุขของสมาชิกในบ้าน แม่บ้านเปรียบเสมือนผู้จัดการบริษัท ที่ต้องดูแลสภาพคล่องของบริษัท (ฐานะทางการเงินของครอบครัว) ดูแลพนักงานบริษัท (สมาชิกในครอบครัว) หากขาดผู้จัดการ (แม่บ้าน) บริษัทก็ล้ม ดังนั้นแม่บ้านจึงสำคัญ เพราะต้องดูแลจัดการระเบียบทุกอย่างในบ้าน ทำให้บ้านและครอบครัวสมบูรณ์

“แม่บ้านเป็นคนที่ทำหน้าที่ดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิกในบ้าน และดูแลความเรียบร้อยของบ้าน” (ชลธิชา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2549)

“สำหรับพี่ พี่ว่าแม่บ้านต้องเป็นแม่ศรีเรือนทำงานบ้านดูแลบ้าน ดูแลลูก ดูแลสามี” (วจี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

“แม่บ้าน เป็นแม่บ้านแม่เรือน ดูแลลูกและสามี ความสุขของคนในบ้านคือ ความสุขของแม่บ้าน” (มาลัย แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 26 กุมภาพันธ์ 2549)

“แม่บ้านเป็นคนที่คอยดูแลทุกข์สุขของคนในบ้าน” (ปลิว แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2549)

ขณะที่แม่บ้านบางส่วนได้ให้ทัศนะว่า แม่บ้าน คือ คนคอยรับใช้ภายในบ้าน เพราะต้องดูแล สามี ลูก และทุกๆ อย่างภายในบ้าน ซึ่งเป็นหน้าที่ของภรรยาเป็นหน้าที่ของผู้หญิงไม่ใช่ของผู้ชาย

“แม่บ้าน ความหมายก็บอกอยู่แล้วว่า เป็นคนคอยรับใช้ในบ้าน เพราะต้องดูแลสามีและลูกทุกอย่าง ทั้งอาหาร เสื้อผ้า ความสะอาดในบ้านเออ สุขภาพของสามีและลูกๆ เออ” (มัลทนา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2549)

“เกิดเป็นผู้หญิงก็ต้องเป็นแม่บ้าน เพราะแต่งงานไปก็ต้องเลี้ยงดูลูกๆ ดูแลบ้านเรือน พวกนี้มันเป็นงานของผู้หญิง สามีเป็นผู้ชาย ผู้ชายก็ต้องเป็นคนทำงานหาเงินเข้าบ้าน งานบ้านก็ให้แม่บ้านทำ” (กมลทิน แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2549)

อนึ่งแม่บ้านที่ได้ชื่อว่าเป็นแม่บ้าน “มือใหม่” ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 20-30 ปี และแต่งงานนานเพียง 1-2 ปีนั้น ก็ยังมีความคิดความเชื่อเกี่ยวกับแม่บ้านเช่นเดียวกับแม่บ้านที่มีอายุอยู่ในช่วงอื่นๆ แม่บ้าน เช่น สุคนธา อายุ 29 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นที่เพิ่งแต่งงานได้ประมาณ 2 ปี และธัญธรณ์ อายุ 30 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองแต่งงานได้ 2 ปี แม่บ้านทั้ง 2 คนนั้นเป็นแม่บ้านที่เพิ่งแต่งงานได้เพียงไม่กี่ปี อีกทั้งทั้ง 2 คนยังเคยทำงานมาก่อนที่จะแต่งงาน และเมื่อแต่งงานแล้วแม่บ้านทั้งสองก็ได้รับการขอร้องจากสามีให้ลาออกมาเป็นแม่บ้านและเตรียมมีบุตร นอกจากนั้นยังมี อุทัยวรรณ อายุ 55 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ที่เพิ่งลาออกมาเป็นแม่บ้านอย่างเต็มตัวเมื่อ 2 ปีที่แล้ว เนื่องจากสามีขอร้องให้เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียวเช่นเดียวกับ สุคนธา และ ธัญธรณ์

เมื่อผู้วิจัยสอบถามถึงทัศนคติที่มีต่อคำว่าแม่บ้าน แม่บ้านทั้ง 3 คน ก็ให้ทัศนะที่ไม่แตกต่างกันมากนักดังนี้

“แม่บ้านเป็นผู้จัดการทั่วไปในบ้าน ดูแลทุกอย่างในบ้าน ทั้งเรื่องการเงิน สุขภาพ อาหารการกิน ความทุกข์ความสุขของลูกๆ ของสามี ถ้าไม่มีแม่บ้านครอบครัวก็ไม่สมบูรณ์” (สุนธรา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 6 มีนาคม 2549)

“แม่บ้านก็คือผู้ที่ดูแลบ้าน ดูแลความเป็นอยู่ของสมาชิกในบ้าน ให้อยู่กันแล้วมีความสุขร่วมกันในบ้าน ให้อ่านมีความหมายของคำว่า home ไม่ใช่ house” (อุทัยวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2549)

“ต้องดูแลคนในบ้าน ต้องดูแลทุกอย่างละนะคนเป็นแม่บ้าน ถึงพี่จะเป็นแม่บ้านมือใหม่ พี่ก็ต้องดูแลบ้านเรือนให้สะอาด กับข้าวก็ต้องมี...ถึงจะทำไม่เก่งก็ต้องหัด” (ธัญธรณ์ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2549)

อย่างไรก็ตามแม่บ้านที่สามีเสียชีวิตไปแล้ว หรือแม่บ้านที่เป็นหม้ายก็มีทัศนะที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ นอกจากที่แม่บ้านจะเป็นผู้ดูแลงานต่างๆ ภายในบ้านแล้ว แม่บ้านยังต้องเป็นเสาหลักให้แก่ครอบครัวได้อีกด้วย เนื่องจากชุมชนเคหะคลองจั่นเป็นพื้นที่ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสังคมเมืองและครอบครัวส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear family) จึงมีสมาชิกในครอบครัวเพียงไม่กี่คน เมื่อสามีเสียชีวิตหรือหย่าขาดจากสามีแล้วแม่บ้านจึงมีบทบาทหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวไปโดยปริยาย

“ครอบครัวเราไม่มีพ่อบ้าน พี่เลยเป็นหัวหน้าครอบครัวด้วยเป็นแม่บ้านด้วยแบบทุกวันนี้ แม่บ้านอย่างพี่เลยต้องเป็นเสาหลักให้กับครอบครัวได้” (ดวงฤดี แยกกันอยู่กับสามี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

“แม่บ้านต้องคอยดูแลความเรียบร้อยของบ้านและของคนในบ้านทุกอย่าง เช่น ดูแลความเป็นอยู่ของลูก ถ้าไม่มีแม่บ้าน บ้านก็ไม่เป็นบ้าน เพราะที่บ้านป้ามีกันไม่กี่คน สามีป้าเสียชีวิตไปนานแล้วป้าต้องเลี้ยงลูกคนเดียว ป้าเลยเป็นแม่บ้านอย่างเดียวไม่ได้ต้องเป็นพ่อบ้านด้วย ต้องเข้มแข็งเป็นตัวอย่างให้ลูกชาย” (จินตนา สามีเสียชีวิต แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

“แม่บ้าน คือ คนที่ดูแลเรื่องภายในบ้านทั้งเรื่องอาหารการกิน ความเป็นอยู่ของลูก ความสะอาดของบ้านและเศรษฐกิจภายในบ้าน ที่สำคัญเราต้องเป็นที่พึ่งเป็นที่ปรึกษา ให้กับลูกได้ทุกเรื่อง เพราะที่บ้านมีปัญากับลูกอยู่แค่ 2 คน เราเป็นทั้งแม่ทั้งพ่อ เพราะพ่อเขา เสียตั้งแต่ลูกยังอยู่ในท้อง บ้าเลยเป็นเสาหลักของครอบครัว” (นิตยา สามีเสียชีวิต แม่บ้าน ในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

จะเห็นได้ว่าทัศนคติของแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ มีทัศนคติเกี่ยวกับคำว่า “แม่บ้าน” แทบจะไม่แตกต่างกันเลย เมื่อลองวิเคราะห์ดูแล้วพบว่า การอบรมบ่มเพาะจากครอบครัวเดิมของแม่บ้านเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แม่บ้านมีทัศนคติเช่นนี้ กล่าวคือ ในสมัยก่อนผู้หญิงจะถูกอบรมสั่งสอนว่า เป็นผู้หญิงต้องเป็นแม่ศรีเรือน เรียบร้อยเหมือนผ้าพับไว้ ดูแลปรนนิบัติพิทักษ์สามีและลูกๆ อย่ามีมือเท้าห่างทำอะไรไม่เป็น โดยเราจะเห็นได้จากสุภาสิตโบราณ และคำพังเพยต่างๆ เช่น สุภาสิตสอนหญิง ของกวีเอกสุนทรภู่ เป็นต้น

“ต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือนนะ ถึงแม้เราจะมีหน้าที่การงาน ความรู้ที่ดี แต่เราก็ทิ้งกิริยามารยาทของผู้หญิงไม่ได้ เก่งแล้วก่ากันไม่ได้ เราต้องเรียบร้อยเป็นแม่บ้านเป็นแม่ศรีเรือน สมเป็นกุลสตรี” (อุทัยวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2549)

“การอบรมเลี้ยงดูที่บ้านน้ำ คุณยาย (แม่) จะแยกชายหญิงชัดเจนพี่ชายจะอยู่คนละส่วนของบ้าน จะไม่ไปยุ่งย่ามของพี่ๆ ที่เป็นผู้ชาย คุณยายจะสอนว่าเป็นผู้หญิงไม่ควรปล่อยผม ต้องใส่เสื้อผ้าให้มิดชิด ไม่ออกไปเที่ยวทะเลนอนๆ นอกบ้าน ต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ... น้ำมีหน้าที่อ่านหนังสือพวกวรรณคดี หรือพวกโคลงกลอนต่างๆ ให้คุณยายฟัง คุณยายก็จะฟังไปด้วยทำขนมไปด้วย (ที่บ้านชายขนม) สอนไปด้วย ว่าเป็นผู้หญิงต้องเป็นอย่างนั้นนะ ทำอย่างนั้นนะ น้ำก็จะได้การทำกับข้าวทำขนมจากคุณยายมา เพราะนั่งดูอยู่ด้วยตลอด” (กุลิณี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 25 กุมภาพันธ์ 2549)

เกี่ยวกับเรื่องการอบรมบ่มเพาะนี้ ผู้วิจัยได้ไปร่วมสนทนากับมารดาของแม่บ้านด้วยเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และเพื่อเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมให้ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งมารดาของแม่บ้านส่วนใหญ่จะบอกว่า การเป็นแม่บ้านที่ดีนั้นจะต้องให้เกียรติสามี ใช้จ่ายอย่างประหยัด ช่วยอุปถัมภ์ค้ำจุนสามี งานบ้านอย่าให้ขาดตกบกพร่อง ดูแลครอบครัวทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ไม่นำและไม่ทำเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจมาให้สามีและคนในบ้าน นอกจากการสอนโดย

คำพูดแล้วยังสอนผ่านการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เมื่อทำให้เห็นบ่อยๆ บุตรหลานก็จะจดจำแล้วทำตามเองไปโดยปริยาย เพราะเรื่องบางอย่างสอนโดยการพูดไม่ได้ต้องทำให้เห็นจะได้ติดตัวไปตลอด เช่น การกวาดบ้าน การซักผ้า การทำกับข้าว เป็นต้น

“ยายจะสอนเขาว่า เราเป็นลูกผู้หญิงจะต้องรักษานวลสงวนตัว อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนนะ ต้องหัดทำกับข้าวกับปลา ที่หลับที่นอนต้องเก็บให้เรียบร้อย ผู้หญิงนี่สำคัญที่ความเรียบร้อย ไม่ใช่หยิบหย่อง ... การเป็นแม่บ้านนี่ย่ายว่าสำคัญ ผู้ชายเขาจะดูเราที่ตรงไหน ก็ดูตรงที่กริยามารยาทความขยันขันแข็ง ที่โบราณเขาว่าอยากรู้ผู้หญิงจะขยันหรือเปล่า ต้องดูที่ฝีเท้า ถ้าผู้หญิงบ้านไหนฝีเท้าดีได้จังหวะ นี่แสดงว่าผู้หญิงคนนี้ขยันใช้ได้ ถ้านานๆ ที หรือคำแบบแขนไม่มีแรงนี้ไม่ได้ ไม่ไหวแล้ว ... งานบ้านแต่ละอย่างมันมีวิธีของมัน บางทียายก็ไม่ได้สอนลูกเขาเห็นเขาก็ทำตาม นี่เขาเห็นเราทุกวันๆ นี่ เขาก็ทำเป็นโดยที่เราไม่ต้องสอน” (คุณยายเล็กมารดาของสุวัจน่า แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2549)

“สอนเขามาตั้งแต่เล็กแต่เด็ก ผู้หญิงที่ดีต้องกริยาวาจาสีสุภาพเรียบร้อยจะมากระซอกโฮกฮากเหมือนเด็กสมัยนี้ไม่ได้ นุงขาสั้นออกไปข้างนอกก็ยังไม่ได้เลย ... เรื่องงานบ้านยายจะสอนเขาว่า เป็นผู้หญิงต้องขยัน ต้องหัดทำงานบ้าน อันนี้ต้องทำเป็น ไม่ใช่มีมือห่างเท้าห่าง สมัยก่อนแม่ของยายก็สอนว่าเป็นแม่บ้านต้องตื่นก่อนนอนที่หลังนะ ต้องเคารพสามีนะ ต้องฟังเขา เขาหาเงินมาให้เราก็ต้องเก็บไว้ด้วย ไม่ใช่สุรุ่ยสุร่าย ใช้เงินหมดอย่างนี้ไม่ดี” (คุณยายวรรณี มารดาของศิริวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

“ป้าก็บ้ายายจะสอนเขาให้รู้เรื่องขนบธรรมเนียมไทยบ้านทั่วไป ที่จะสอนบ่อยๆ พูดบ่อยๆ คือเรื่องทำงานบ้าน เวลาเห็นเขาทำแก้วๆ กังๆ ป้าก็จะบอกเขาว่ากวาดแบบนี้ไม่ได้นะ ไม่สะอาด ป้าก็กวาดให้เขาดู ทำให้เขาดู เราเป็นลูกผู้หญิงต้องมีเรื่องพวกนี้ติดตัว แต่งงานไปแม่ผัวจะได้ไม่ว่าเขา ไม่ดูถูกอย่างนี้นะ” (คุณแม่แนว มารดาของวชิ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

นอกจากการอบรมบ่มเพาะที่ว่าผู้หญิงต้องเป็นแม่บ้าน เป็นแม่ศรีเรือนแล้วนั้น ครอบครัวของแม่บ้านที่ทำการค้าขายซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนไทยเชื้อสายจีน จะมีการสอนเพิ่มเติมเรื่องการทำมาค้าขายให้กับแม่บ้านอีกด้วย โดยสอนว่านอกจากจะเป็นแม่บ้านที่ดีแล้วก็ยังคงต้องช่วยสามีทำมา

หากินด้วย ซึ่งงานของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนนั้นมักจะเป็นการค้าขายที่เปิดบ้านชั้นล่างเป็นร้านค้า แม่บ้านจึงต้องช่วยสามีในการทำการค้าด้วย เช่น ทำบัญชี ดูแลลูกค้า

“แม่ของน้ำจะบอกเสมอๆ ว่าเราเป็นลูกผู้หญิง เป็นเมียเนี่ยจะต้องช่วยสามีทำมาหากินด้วย ไม่ใช่ทำงานบ้านแต่อย่างเดียว งานบ้านเป็นหน้าที่แม่บ้านก็จริง แต่การค้าของครอบครัวเราก็ต้องสนใจ ถ้าวันไหนมีอะไรเกิดอะไรขึ้น เราจะได้ดูแลรับผิดชอบกิจการของครอบครัวได้ด้วย การดูแลคนในบ้านก็สำคัญการค้าก็สำคัญ เพราะถ้าการค้าขาดทุนมีปัญหาคนที่บ้านก็จะเดือดร้อน เราเป็นแม่บ้านต้องดูแลจัดการได้ทุกอย่าง” (วันเพ็ญ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ที่บ้านทำการค้า สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

“ป้าเรียนรู้เรื่องค้าขายมาตั้งแต่เด็ก อากงกับอาอ้อมขายของโชห่วยอยู่ที่บ้าน นอกจากเรียนก็ต้องช่วยทำมาค้าขาย อาอ้อมจะบอกว่าเราต้องทำได้ทั้งงานบ้านงานเรือนการค้าก็ทิ้งไม่ได้ ยิ่งไงๆ ะถ้าขายไม่เป็นทำบัญชีเป็นก็ยงดี ถ้าไปแต่งงานกับพ่อค้าก็จะได้ช่วยครอบครัวสามีทำการค้า แต่ป้าไม่ได้ช่วยสามีค้าขายหรือเขาเป็นทหาร ตอนนั้นเลยช่วยลูกสาวชายของแทน คือบอกเขาว่าจะขายให้ได้กำไรแล้วมีลูกค้าประจำนี้ขายยังไงอย่างนี้” (นิตยา แม่บ้านในชุมชนคณะคลองจัน สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

“เตี้ยแก่ทำการค้าพวกโชห่วยในตลาด ป้าเป็นลูกคนโตต้องช่วยเตี้ยทำการค้า ทำบัญชี ที่บ้านทุกคนต้องทำบัญชีเป็นหมด ต้องค้าขายเป็นทั้งลูกผู้หญิงลูกผู้ชาย แต่ผู้หญิงนี่หนักหน่อยเพราะต้องทำกับข้าวเป็นด้วย ดูแลคนงานด้วย แต่ก่อนมีโรงสีข้าวด้วย คนจีนนี้เขาว่าต้องดูแลลูกน้องให้ดี มีข้าวให้กินเลี้ยงเหล้าเลี้ยงยาบ้าง แม่ของป้าก็จะมีหน้าที่ทำบัญชีทำกับข้าวเลี้ยงคนงานทั้งโรงสี จ่ายเงินคนงาน งานก็ต้องทำ ป้าโตมาป้าก็ทำอย่างนี้แม่ทำ เพราะเราเห็นตัวอย่างมาตั้งแต่เด็ก” (เสริมศรี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 24 กุมภาพันธ์ 2549)

สำหรับคนที่เป็นแม่บ้านงานไม่ได้หมดเพียงแค่การทำงานบ้าน การช่วยสามีทำมาหากินและการดูแลลูกน้องคนงาน ทว่าหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของแม่บ้านคือการเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวให้มีความกลมเกลียวกันด้วย เมื่อสมาชิกในบ้านเกิดความไม่เข้าใจกันขึ้นแม่บ้านจะต้องเป็นคนเชื่อมความสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจกับสมาชิกทุกคนในบ้าน

“คนเป็นแม่เป็นเมีย ต้องคุยกับคนในบ้านได้ทุกเรื่อง ถ้าพ่อลูกทะเลาะกัน แม่ก็ต้องไปเคลียร์ให้ ไปอธิบายว่ามันเป็นอะไรยังไง บางทีสามีทะเลาะกับแม่ แม่เขาจะไม่ใช้แม่ที่ พี่ก็ต้องไปคุยให้เข้าใจกันว่า แม่เขาแก่แล้วนะ เขาคิดอย่างนั้นนะ คนแก่ขี้บ่นน้อยใจนะ เพราะผู้ชายเขาไม่ละเอียดละอ่อนพอที่จะรู้สึก เราละเอียดอ่อนมากกว่า เราก็ต้องคุยกับเขา” (กุลิณี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 25 กุมภาพันธ์ 2549)

“อย่างที่บอกว่า แม่บ้านเป็นคนดูแลทุกอย่างในบ้านนะ ถ้าคนในบ้านทะเลาะกัน เราเป็นแม่บ้านก็ต้องไปจัดการให้เขา ที่บ้านที่ทะเลาะกันบ่อยๆ เป็นลูกๆ ทะเลาะกันเองมากกว่า แม่ก็จะไปจัดการให้ ถ้าลูกโดนพ่อดุแล้วลูกโกรธพ่อกับแม่ บ้าก็จะคุยกับลูกว่าพ่อเขาหวังดีนะ อย่างนี้ บางทีลูกชายทะเลาะกับลูกสะใภ้ก็ยังไม่ยอมคุยให้ คือเราต้องดูแลความรู้สึกของคนในบ้านด้วยนะ” (สมฤดี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2549)

“ที่บ้านลูกเขาจะขี้บ่น เพราะเป็นลูกสาว พ่อเขาเป็นทหารลักษณะทหารนะ เขาก็คุยกับลูกแบบนายกับลูกน้อง ลูกเขาก็ไม่ชอบ น้ำก็ต้องไปคุยทั้งพ่อทั้งลูก คุยกันคนละทีนะ ว่าพ่อเขาเป็นอย่างนั้นนะลูก ลูกมันรู้สึกอย่างไรนะพ่อ แม่ต้องประสานระหว่างพ่อกับลูก ไม่อย่างนั้นที่บ้านก็จะเป็นบรรยากาศอึมครึม” (สุวัจน่า แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2549)

จะเห็นได้ว่าหน้าที่ในการเป็นแม่บ้านที่นอกจากจะต้องทำงานบ้านไม่ให้ขาดตกบกพร่องแล้ว แม่บ้านจะต้องดูแลสมาชิกในบ้านทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวของสามี และยังคงดูแลความเป็นอยู่ของลูกจ้างอีกด้วย นอกจากนี้ในการดูแลบ้านและครอบครัว แม่บ้านยังต้องเป็นกาวใจให้กับสมาชิกในครอบครัว เมื่อสมาชิกเกิดความไม่เข้าใจกัน

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แม่บ้านมีหน้าที่หลัก คือ การดูแลทุกอย่างในบ้าน ซึ่งคำว่า “ทุกอย่างในบ้าน” นั้น กินความถึง งานบ้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทำความสะอาดบ้าน เสื้อผ้า หุงหาอาหารการกิน นอกจากนั้นก็ต้องดูแลถึงสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจของสมาชิกในบ้าน รวมทั้งการใช้จ่ายเงินในครอบครัว ช่วยสามีทำมาหากิน และสิ่งที่จะทำให้แม่บ้านเป็นแม่บ้านที่ดีก็คือ การให้เกียรติและยกย่องสามีเนื่องจากสามีเป็นหัวหน้าครอบครัว ถึงแม้ว่าอำนาจในครัวเรือนจะเป็นของแม่บ้านก็ตาม เมื่อออกนอกบ้านแม่บ้านต้องยอมให้สามีเพื่อรักษาศักดิ์ศรีและหน้าตาของสามีอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าการทำหน้าที่ทุกอย่างของแม่บ้านเป็นการทำงานเพื่อ

สมาชิกของครอบครัวให้ได้มีความสุข เพื่อที่จะทำหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์ถึงแม้ว่าตนเอง
จะต้องเหนื่อยเพียงใดก็ตาม

การที่แม่บ้านมีความคิดความเชื่อที่ว่า งานบ้านและการดูแลบ้านเรือนเป็นหน้าที่ของ
ผู้หญิงนั้นได้สืบทอดกันมาเรื่อยๆ มาตั้งแต่สมัยบรรพกาล ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านการอบรมสั่งสอน
ผ่านการปฏิบัติให้ดูให้เห็น จนในที่สุดความคิดความเชื่อดังกล่าวกลายเป็น “อุดมการณ์แม่บ้าน”
อยู่ในจิตสำนึกของผู้หญิงทุกคนที่แต่งงานมีครอบครัว ให้อุทิศตนเพื่อครอบครัวเพราะเธอเป็น
แม่บ้านแล้วต้องเป็นแม่ศรีเรือน โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไป

3. ชีวิตประจำวันของแม่บ้าน

จากการศึกษาพบว่า ชีวิตประจำวันของแม่บ้านแบ่งเป็นช่วงๆ ในแต่ละวัน คือ ช่วงเช้า ช่วงบ่าย ช่วงเย็น และช่วงค่ำ โดยในแต่ละช่วงมีกิจกรรมหลักๆ เป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงกิจกรรมประจำวันที่แม่บ้านทำ จำแนกตามพื้นที่

ช่วงเวลา	กิจกรรมที่แม่บ้านทำ	
	แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง	แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น
ช่วงเช้า 4.00-13.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - ตื่นนอนทำธุระส่วนตัว เตรียมเสื้อผ้า - ทำอาหารเช้าให้ลูกและสามี - เปิดร้าน - ส่งลูกไปโรงเรียนแวะไปตลาด - ทำงานบ้าน/ดูการทำงานบ้านของลูกจ้าง เก็บกวาดบ้าน ซักผ้า รีดผ้า - ดูแลลูก/หลานที่ยังเล็ก - เตรียมอาหารกลางวันไว้สำหรับสามี - ลูก หลาน ที่อยู่หรือกลับมาทานข้าวกลางวันที่บ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตื่นนอนทำธุระส่วนตัว เตรียมเสื้อผ้า อาหารเช้า - ไปส่งลูกที่โรงเรียน - ซื้อกับข้าวจากรถกับข้าว ทำธุระอื่นๆ และหาอาหารกลางวันทานนอกบ้าน - ทำงานบ้าน เลี้ยงหลาน
ช่วงบ่าย 13.00-16.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - แม่บ้านพักผ่อน - ไปร้านเสริมสวย ไปซื้อของใช้ - แวะคุยกับเพื่อน ไปหาเพื่อนๆ บ้านที่อยู่ใกล้เคียง - นอนหลับพักผ่อน ดูรายการโทรทัศน์ อ่านหนังสือ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทานอาหารกลางวันพักผ่อนดูโทรทัศน์ อยู่บ้านของตนเอง - อ่านหนังสือ - ไปรับลูกที่โรงเรียนแวะซื้อกับข้าว/ของ เจอเพื่อนทักทายเพื่อนเล็กน้อย
ช่วงเย็น 16.00-20.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - ไปรับลูกที่โรงเรียน หาของว่างให้ลูก - จับลูกอาบน้ำ เก็บผ้าพับผ้า รีดผ้า - เตรียมอาหารเย็น รับประทานอาหารเย็น เก็บล้างอาหาร ล้างจาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เตรียมอาหารเย็น สอนการบ้าน - ลูก คุยกับลูกเรื่องที่โรงเรียน - ทานอาหารเย็น เก็บล้าง
ช่วงค่ำ 20.00-24.00 น.	<ul style="list-style-type: none"> - ทำธุระส่วนตัว ดูโทรทัศน์ ฆ่าละคร - เข้านอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ดูโทรทัศน์ ละคร ข่าว เข้านอน

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าแม่บ้านจากทั้ง 2 พื้นที่ แม่บ้านจะมีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในช่วงเช้าแม่บ้านต้องตื่นแต่เช้ามาเพื่อเตรียมอาหารและเสื้อผ้าให้สามีและลูกเพื่อเตรียมตัวไปทำงานและไปโรงเรียน หลังจากนั้นแม่บ้านก็จะส่งลูกไปโรงเรียน ระหว่างทางกลับบ้านแม่บ้านจะแวะซื้อกับข้าว เพื่อเตรียมอาหารกลางวันให้กับสมาชิกที่อยู่ที่บ้าน เมื่อกลับมาแม่บ้านก็จะเริ่มทำงานบ้าน ซักผ้า กวาดบ้าน ทำความสะอาดบ้าน หลังจากนั้นประมาณ 11.00 น. แม่บ้านที่มีสมาชิกอยู่ที่บ้านหรือสามีกลับมาทานข้าวกลางวันที่บ้าน แม่บ้านจะเตรียมทำกับข้าวและจัดสำรับ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง

“ตื่นขึ้นมาที่จะต้องจัดเสื้อผ้า เตรียมอาหารเช้าไว้ให้แฟนกับลูก อาหารเช้าก็ไม่ได้ยุ่งอะไร เป็นพวกกาแฟ ข้าวไข่เจียว ไข่ดาว ง่ายๆ เพราะเตี้ยไม่ทัน ลูกจะออกจากบ้านตั้งแต่ 6.30 เพราะฉะนั้นตีห้า ตีห้ากว่าๆ พี่ต้องตื่นแล้ว แฟนพี่ไปส่งลูกแล้วก็จะเลยไปทำงานเลย พี่ก็จะทำงานบ้านต่อ ... ที่บ้านพี่ซักผ้าวันเว้นวัน แต่กวาดจะทำทุกวัน ถ้ารกมากๆ ก็จะมี 2 ครั้ง ส่วนใหญ่พี่จะทำงานบ้านให้เสร็จตอนเช้าที่เดียวเลย ตอนบ่ายจะได้สบายๆ” (นางนุช แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2549)

“ลูกสาวพี่เขาเพิ่งเรียนอยู่ ป. 1 พี่จะต้องตื่นมาดูเรื่องเสื้อผ้า อาหาร จัดตารางสอน พวกหนังสือเรียนสมุดวิชาต่างๆ ให้ดูว่าครบหรือยัง ครูมีจดหมายอะไรมาบ้าง พี่จะออกไปส่งลูกตอนประมาณ 7 โมง เพราะโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน บ่าย 2 บ่าย 3 ค่อยไปรับ ไปส่งเสร็จพี่ก็จะไปทำอะไรทานที่ตลาดแล้วค่อยกลับบ้าน” (ดวงฤดี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2549)

“ลูกๆ โตหมดแล้ว แต่น่ายังต้องดูเรื่องเสื้อผ้าให้สามี เรื่องกาแฟ ถ้ามีกับข้าวก็จะจัดให้ กับข้าวบางวันทำบ้างบางวันก็ไม่ทำแล้วแต่วันไหนเขาออกข้าว ออกเร็ว ส่วนลูกๆ ก็ดูเรื่องน้ำซังกาแฟให้ ตอนเช้าตื่นมาน้ำต้องเสียบปลั๊กกาน้ำเป็นอันดับแรก พอส่งแฟนไปทำงานน้ำก็จะเก็บเสื้อผ้าของลูกซัก เพราะที่บ้านมีกัน 5 คน ซักทีเดียวไม่ไหว มีผ้าซักทุกวัน สายหน่อยรถกับข้าวรอบ 2 จะมาแล้ว น้ำก็จะออกไปดูกับข้าว เก็บไว้ทำตอนเย็น เพราะตอนเช้าเราอยู่คนเดียวกินอะไรก็ได้ บางทีก็อาศัยข้าวตามสั่งร้านข้างบ้าน เลิกทำงานบ้านประมาณเกือบๆ เที่ยง แล้วน้ำก็จะพักผ่อน” (มัลลนา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2549)

“น้ำจะตื่นตั้งแต่ตี 5 ตื่นมาปลุกลูกๆ คนโตไปทำงาน คนเล็กกำลังเรียนอยู่ มัธยมปลาย จะเอนทรานซ์ปีนี้ ส่วนแฟนน้ำเขาจะจัดการตัวเขาเอง น้ำแค่หาเสื้อให้เท่านั้น ข้าวเช้าเขาไปกินที่กรม อาหารเช้าลูกสาวเขากินคอนเฟลคกับนม ประมาณ 6 โมง น้ำจะเดินไปส่งลูกสาวปากซอย ส่วนแฟนจะดูข่าวตอนเช้าประมาณ 7 โมงถึงจะออกจากบ้าน น้ำก็จะทำงานบ้านไปเรื่อยๆ เหนื่อยก็พัก กับข้าวจะทำตอนเย็นที่เดียวเพราะที่บ้านน้ำตอนกลางวันจะมีน้ำอยู่บ้านคนเดียว ถ้าหน้าหิวก็ฝากท้องไว้กับร้านอาหารตามสั่งข้างบ้าน ก็ทำงานบ้านไปเรื่อยๆ เพราะงานบ้านเป็นงานที่ไม่มีวันหมด เก็บตรงนั้นเสร็จมาเจอตรงนี้ก็ทำต่อไป ซักผ้ารีดผ้า กวาดบ้านถูบ้านก็หมดวันแล้ว ลูกสาวน้ำเขาไม่ได้ช่วยอะไร เพราะกว่าจะกลับก็ห่มสองห่ม ส่วนคนเล็กก็จะช่วยบ้างถ้าน้ำใช้ ส่วนใหญ่ น้ำจะทำคนเดียว” (สุวัจนา แม่บ้านในชุมชนคณะคลองจั่น สัมภาษณ์ 27 มีนาคม 2549)

“ก็จะตื่นประมาณ 5.30 น. ตื่นมาดูข่าวเช้า ซัก 6 โมง น้ำก็จะปลุกสามี เขาก็จะไปเดิน ไปวิ่งออกกำลังกาย เขากลับมาเกือบๆ 7 โมง อาบน้ำ น้ำก็จะเตรียมเสื้อผ้าไว้ให้ เตรียมกาแฟใส่ข้าวโอ๊ต เตรียมยาไว้ให้ เกือบๆ 8 โมง เขาก็จะไปทำงาน น้ำก็จะไปตลาดซื้อกับข้าวมาไว้ทำข้าวกลางวัน เพราะสามีน้ำเขาจะกลับมากินข้าวที่บ้านประมาณเที่ยงครึ่งถึงบ่าย เพราะบ้านอยู่ใกล้ที่ทำงาน ... ตอนกลางวันส่วนใหญ่ น้ำจะทำงานบ้าน ทำนั่นทำนี่ไปเรื่อยๆ เปิดทีวีไว้เป็นเพื่อน” (กุลิณี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 25 กุมภาพันธ์ 2549)

“ที่ตื่นนอนแต่เข้าไปใส่บาตร แล้วก็แวะตลาดซื้อกับข้าวมาทำให้ลูกๆ กับแฟนกินก่อนไปทำงาน พอเขาไปทำงานกันพี่ก็จะเริ่มเก็บบ้านเก็บช่อง ใกล้เคียง 11 โมง พี่จะอยู่กับข้าวไว้ให้แฟน เขาจะกลับมากินข้าวที่บ้าน ... พี่ก็ทำงานบ้านตั้งแต่เขาออกจากบ้านจนเขากลับบ้านนั่นแหละ” (ละม่อม แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 16 กุมภาพันธ์ 2549)

ในกลุ่มของแม่บ้านมือใหม่ เช่น สุคนธา และธัญธรณ์ นั้นในช่วงแรกๆ ยังไม่ค่อยคุ้นเคยกับวิถีชีวิตแบบแม่บ้านมากนัก แต่เธอก็พยายามที่จะเป็นแม่บ้านที่ดีตามที่ได้ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก โดยเริ่มหัดทำอาหารและตื่นแต่เช้าเพื่อเตรียมเสื้อผ้าและกาแฟให้สามี ซึ่งงานบ้านบางอย่างเช่นการทำกับข้าวแม่บ้านจะใช้วิธีการโทรศัพท์ถามแม่หรือญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้หญิงเพื่อขอคำแนะนำ อย่างไรก็ตามแม่บ้านในกลุ่มนี้ยังไม่มีการจ้างงานบ้านมีน้อยกว่าแม่บ้านที่มีบุตรแล้ว

“ตอนนี้พี่จะตื่นตอนตี 5 ครึ่ง หกโมง จะลุกขึ้นมาทำกับข้าวให้แฟน หาชุดทำงาน มาไว้รอ ชัก 6 โมง 6 โมงครึ่งเขาถึงจะตื่น ก็จะนั่งกินข้าวเข้าด้วยกัน พอเขาไปทำงานพี่ก็จะขี่มอเตอร์ไซด์ไปตลาด ซื้อกับข้าวเอาไว้ แล้วก็ทำงานบ้านแล้วพอเกือบ 11 โมง พี่ก็จะทำกับข้าวให้เขา เที่ยงๆ เขาจะมากินข้าวกลางวัน บางทีเขาก็จะบอกไว้ตั้งแต่เช้าว่าวันนี้ไม่กินข้าว หรือให้เราออกไปเจอที่ร้านก๋วยเตี๋ยว แต่ส่วนใหญ่จะกินข้าวที่บ้านมากกว่า แต่พี่ก็ทำกับข้าวไม่เก่งหรอกนะ บางทีแฟนเขาอยากกินน้ำพริก กินอะไรที่พี่ทำไม่เป็นพี่ก็จะถามแม่พี่ยายพี่เอา” (ธัญยธรณ์ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2549)

“ก่อนแต่งงานพี่ไม่ค่อยจับไม้กวาดนะ ที่บ้านเขาทำให้หมด พอแต่งงานนี้พี่ต้องทำงานบ้านเองเพราะไม่มีคนทำให้แล้ว ออกมาอยู่กัน 2 คน กับข้าวนี้พี่ถามแม่ณะเวลาที่แฟนเขาอยากกินแกงส้มบ้าง ยำบ้าง พี่ทำเป็นแค่ข้าวผัด โชคดีที่เขากินง่าย แรกๆ พี่ก็หึ่งแกงถุง แต่แม่แฟนเขาก็บอกยังงี้ก็ต้องหัดเพราะเป็นหน้าที่ของภรรยา” (สุคนธา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 6 มีนาคม 2549)

ในส่วนของแม่บ้านที่สามีไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เนื่องจากที่บ้านมีกิจการเป็นของตนเองนั้น แม่บ้านจะตื่นนอนในเวลาเดียวกันเนื่องจากต้องดูแลลูกๆ ให้ไปโรงเรียนเช่นเดียวกับแม่บ้านคนอื่นๆ ส่วนกิจวัตรในช่วงเช้าของแม่บ้านที่มีพี่เลี้ยงและลูกจ้างให้ทำความสะอาดบ้านนอกจากจะต้องดูแลให้ลูกๆ ไปโรงเรียนแล้ว แม่บ้านก็จะต้องหาเสื้อผ้าและเตรียมอาหารเช้าให้กับสามี แล้วจึงลงไปเปิดร้านค้า และจัดเรียงสินค้าโดยมีลูกจ้างคอยช่วย ช่วงสายของแต่ละวันแม่บ้านจะไปตรวจตราความเรียบร้อยของบ้าน และตรวจเช็คงานที่สั่งให้ลูกจ้างทำ

“น้ำจะตื่นประมาณตีห้ามาใส่บาตรทุกเช้า มาปลุกลูกไปโรงเรียน เรื่องนี้น้ำจะมีลูกจ้างที่เป็นพี่เลี้ยงของลูกๆ มาดูแลให้ น้ำก็จะช่วยเขาดูลูกที่ยังเล็กๆ ส่วนลูกจ้างจะดูลูกคนที่โตแล้ว ก็ไม่ได้ทำอะไรมาก แค่อูให้เขาแต่งตัว กินข้าว ประมาณ 6 โมงครึ่ง น้ำจะเปิดร้านแล้ว (ที่บ้านเป็นร้านขายเครื่องอุปโภคต่างๆ และมีธุรกิจทางการเงิน) ปกติงานบ้านพวกทำความสะอาดต่างๆ น้ำจะให้พี่เลี้ยงของลูกช่วยทำ ส่วนน้ำจะทำกับข้าวเองแล้วก็ตรวจดูความเรียบร้อยในบ้าน” (ศิริวรรณ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2549)

“งานบ้านของน้ำคือ เตรียมเสื้อผ้าและกาแฟกับท้องโกให้สามีตอนเช้า ส่วนลูกๆ ไม่ต้องดูเพราะส่งไปอยู่โรงเรียนประจำที่โคราช กับข้าวตอนเช้าจะไปซื้อจากตลาดมาทำกินเอง บางทีก็ซื้อกับข้าวสำเร็จมาอุ่นเอา แต่จะเป็นเฉพาะช่วงที่ยุงๆ (ที่บ้านจะมีทั้งร้านขายของแล้วก็ธุรกิจฟาร์มไก่) น้ำก็จะรับออเดอร์จากลูกค้า เช็คบัญชี ช่วยสามีทำงานด้วย งานบ้านอื่นๆ พวกซักผ้าล้างจานนี้ ลูกจ้างจะช่วยทำ น้ำก็ทำด้วยนะ อันไหนที่น้ำให้ทำก็จะไปเช็คดูว่าเขาทำเรียบร้อยหรือเปล่า ถ้าไม่เรียบร้อยบางทีน้ำก็ทำเอง เพราะเขามีนางหน้าร้านด้วย” (สมใจ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2549)

“ถึงน้ำจะมีลูกจ้างคอยทำงานบ้านให้แต่บางอย่างน้ำก็ต้องทำเอง พวกอาหารการกินนี้ แม่สามีจะกินฝีมือน้ำเท่านั้น น้ำเลยทำเอง ส่วนเรื่องเก็บล้างถ้าน้ำทำกับข้าวน้ำจะเก็บล้างเองไปเลย แต่ถ้าเป็นพวกจานกินข้าวนี้ลูกจ้างจะเป็นคนทำ ตอนเช้าๆ จะดูลูกไปโรงเรียนเอง จะมีพี่เลี้ยงช่วยดูด้วย พี่เลี้ยงกับลูกจ้างมี 2 คน คนที่เป็นพี่เลี้ยงจะทำงานบ้านด้วยดูลูกด้วย ส่วนคนที่เป็นลูกจ้างหน้าร้านก็จะช่วยทำงานบ้าน น้ำจะคอยดูว่าซักผ้าสะอาดไหม บ้านช่องเป็นยังไงจานชามล้างเก็บหรือยัง บางทีแม่สามีก็จะช่วยด้วย เพราะน้ำต้องช่วยสามีทำธุรกิจ เฝ้าร้านด้วย” (วันเพ็ญ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

ดังที่กล่าวมาแล้วในส่วนของรายได้ในครัวเรือนที่ว่า หากครอบครัวใดมีรายได้ในครัวเรือนสูง ครอบครัวของแม่บ้านนั้นๆ จะทำการค้าหรือธุรกิจส่วนตัวและมีรายได้ในครัวเรือนสูง ดังนั้นจึงสามารถจ้างลูกจ้างให้มาช่วยในการทำงานบ้านได้ เนื่องจากแม่บ้านนอกจากจะเป็นแม่บ้านแล้วแม่บ้านยังตำแหน่งเป็น “เถ้าแก่เนี้ย” ด้วย นอกจากแม่บ้านจะต้องดูแลควบคุมการทำงานบ้านของลูกจ้างแล้วแม่บ้านยังจะต้องช่วยสามีทำมาหากินอีกด้วย ซึ่งแม่บ้านกลุ่มนี้จะเป็นแม่บ้านที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน

เมื่อมีรายได้ในครัวเรือนสูงประกอบกับภาระงานของแม่บ้านที่มีล้นมือ แม่บ้านจึงสามารถจ้างลูกจ้างให้มาช่วยทำงานบ้านได้ อย่างไรก็ตามแม่บ้านก็ยังคงต้องทำงานบ้านตามปกติ เพียงแต่ทำงานบ้านน้อยลง สิ่งที่แม่บ้านต้องอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันคือ การทำกับข้าวและการเตรียมเสื้อผ้าให้กับสามี โดยแม่บ้านให้เหตุผลว่า เป็นงานที่แม่บ้านทุกคนต้องจัดการด้วยตัวเอง เพราะต้องดูแลเรื่องความสะอาดและสุขภาพของคนในบ้านทุกคน อีกทั้งเรื่องรสชาติของอาหารนั้น แม่บ้านจะเป็นคนที่รู้ดีว่าสมาชิกในครอบครัวแต่ละคนชอบอะไรไม่ชอบอะไร

จากตารางที่ 5 จะสังเกตเห็นว่าช่วงบ่ายจะเป็นช่วงเวลาในการพักผ่อนสำหรับแม่บ้าน ในช่วงเวลานี้แม่บ้านจะมีกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป แต่สิ่งที่คล้ายคลึงกันก็คือ ช่วงเวลาในการพักผ่อนของแม่บ้านซึ่งอยู่ต่างที่ต่างทางกัน แต่เพราะเหตุใดแม่บ้านจึงมีเวลาพักผ่อนในช่วงเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้สอบถามแม่บ้านอีกครั้งจึงพบว่า คนที่เป็นแม่บ้านนั้นจะต้องดูแลสะสางงานบ้านงานเรือนในแต่ละวันให้เรียบร้อยก่อนแล้วจึงค่อยพักผ่อน อาจกล่าวได้ว่า แม่บ้านทุกคนมักจะเห็นความสุขของคนในบ้านเป็นเรื่องใหญ่ความสุขของตนเองเป็นเรื่องรอง งานบ้านที่ทำเป็นการทำเพื่อลูกๆ และสามี เมื่อเธอทำงานให้ลูกและสามีเรียบร้อยแล้ว เวลาหลังจากนั้นก็จะเป็นของเธอซึ่งก็เป็นช่วงเวลาเพียง 2-3 ชั่วโมง

ความรู้สึกดังกล่าวเป็นผลพวงมาจากการปลุกฝังเรื่องอุดมการณ์แม่บ้านและความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับ "ความเป็นหญิง" ที่ว่า "ตื่นก่อนนอนทีหลัง" "งานบ้านงานเรือนเป็นงานของผู้หญิง" ซึ่งแม่บ้านส่วนใหญ่โดยเฉพาะแม่บ้านที่มีอายุประมาณ 50-60 ปี เช่น สมฤดี (อายุ 60 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น) บอกว่า "ตอนเช้าเป็นเวลาทำงานของแม่บ้าน ถ้าแม่บ้านนอนตอนสายแล้วค่อยมาทำงานตอนบ่ายจะทำให้ดูเหมือนเป็นผู้หญิงขี้เกียจ หากจะซักผ้าซักผ้าจะได้ทันแดด และที่สำคัญคือเมื่อลูกๆ และสามีกลับมาถึงบ้านเห็นบ้านสะอาดเป็นระเบียบจะได้มีความสุขและสบายใจ" (สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2549)

"คือป้าเห็นแม่ของป้ายายของป้าเขาก็ทำกับพ่อเราตาเราแบบนี้ แล้วก็เออนะครอบครัวสงบสุขดี ยังไงล่ะแม่บ้านก็ทำหน้าที่ของตนเองดีแล้ว พอผิวกลับมาเห็นบ้านสะอาดเรียบร้อยเร็วไร ก็เออมีความสุข เราเป็นแม่บ้านนะอะไรก็ต้องลูกต้องผัวมาก่อน ทำอะไรให้มันเสร็จก่อนแล้วเราค่อยพักก็ได้ เราอยู่ที่บ้านเรา ถ้าเบื่อถ้าเหงานบ้านหมุ่ใกล้ๆ ดมไป" (บุญเลี้ยง อายุ 52 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2549)

"งานบ้านต้องทำให้เสร็จก่อนอื่นเลย เพราะเดียวทำงานอื่นๆ ไม่ทัน แบบถ้าเรามาซักผ้าตอนสายๆ บ่ายๆ มันก็จะไม่ทันแดด แดดตอนเช้านี้จะทำให้ผ้าแห้งสนิท ผ้าหอมเมื่อก่อนมันไม่มีเครื่องซักผ้าแบบสมัยนี้ ต้องซักเองบิดเอง ต้องใช้แดดอย่างเดียว ... พอซักผ้าเสร็จก็เอาแล้วไหนจะบ้านรก ไหนจะลูก ไหนจะกับข้าวกลางวันผั ไอ้ยุ่นวายไปหมด ก็ทำทุกอย่างให้มันเสร็จตอนเช้าๆ นะดี เราจะได้ไม่ปวดหัวนะ มันทยอยๆ ทำไปเรื่อยๆ" (แหวด อายุ 60 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2549)

“เป็นผู้หญิงนะอย่าให้เขาว่าเขาได้ว่าตะวันแยงกันสายโคงแล้วยังไม่ตื่นอีก ต้องตื่นแต่เช้า ตื่นมากก็ต้องทำงานบ้านงานเรือนให้เสร็จให้เรียบร้อย ไม่ใช่ขี้เกียจพอมัวออกจากบ้านก็นอนต่อ อย่างนี้ใช้ไม่ได้ ป้าก็ทำเป็นตัวอย่างให้ลูกสาวดู พอเขามีเหย้ามีเรือนเขาก็ต้องทำอย่างนี้ พองานบ้านเสร็จทีนี้จะทำอะไรก็ทำ ใครจะไปว่าอะไร” (มาลี อายุ 60 ปี แม่บ้านในเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2549)

“มันเป็นอย่างนี้ ป้าว่าถ้าเราไม่ทำตอนเช้าแล้วจะทำตอนไหนล่ะ พอลูกพอสามีออกจากบ้าน มันไม่มีใครมาอยู่อะไรเรานี่ เราจะกวาดบ้านกวาดช่องก็ไม่ต้องไปบังหน้าทีวีใคร แล้วก็ไม่มีใครมาเดินย่ำขยะที่กวาดไปทั่วบ้านด้วย เราจะซักผ้าก็ไม่มีใครมาขัดว่า แม่ทำนั่นให้กินหน่อย เรียกว่าไม่มีใครขัดจิ้งหะเรา เราก็อธิบายให้เสร็จๆ” (ประจวบ อายุ 52 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2549)

“ตอนบ่ายมันจะยุ่งๆ ใหญ่ ตอนบ่ายพอลูกมาแล้วเราก็ง่วนอยู่กับลูกอยู่กับหลาน ต้องหาของว่างให้เขาทาน ต้องดูว่าการบ้านมีอะไรบ้าง อาบน้ำอาบท่าให้เรียบร้อย พอเสร็จจากลูกจากหลาน พ่อเขาก็มาแล้ว เราก็ต้องเตรียมเสื้อผ้า หากับข้าวแล้ว ตอนเย็นจะเป็นช่วงที่วุ่นสุดๆ สำหรับป้า ป้าจะทำงานบ้านซักผ้าดูบ้านตอนเช้า ตอนบ่ายงานพวกนี้ก็เสร็จ ป้าก็จะพักผ่อนล่ะ สักบ่าย 3 ป้าจะไปรับหลานที่โรงเรียน” (สมฤดี อายุ 60 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2549)

“โอ๊ยงานบ้านนะ ทำยังไงก็ไม่เสร็จหรอกหนู มันต้องทำไปเรื่อยๆ บ้านบ้านนะไม่มีวันเสร็จ เดี่ยวลูกเดียวหลาน ... เข้าๆ แดดดีๆ ป้าก็จะซักผ้า พอผ้าขึ้นราวป้าก็จะกวาดบ้านดูบ้าน เพราะสายหน่อยๆ มีแดดพื้นก็จะแห้งเร็ว ผ้าก็จะหอมแดด ทำอะไรเสร็จป้าก็จะออกไปดูรถกับข้าว มันจะมา 2 เที้ยว ตอนตีห้าครึ่งหกโมงรอบหนึ่ง ตอนเกือบๆ 5 โมงเช้ารอบหนึ่ง พอหลานกลับมาจากโรงเรียนก็วุ่นอีกแล้ว จะมีว่างก็ช่วงที่รอผ้าแห้ง ป้าก็จะดูนั่นดูนี่ไปตามประสา” (สอน อายุ 60 ปี แม่บ้านชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2549)

เป็นที่น่าสังเกตว่ากิจกรรมของแม่บ้านใน 2 พื้นที่ คือแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง กับแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง จะใช้เวลาช่วงบ่ายในการออกไปข้างนอก เพื่อพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกัน หรือออกไปร้านเสริมสวย โดยจะใช้เวลาประมาณ 1-1.30 ชั่วโมง หลังจากกลับถึงบ้านแล้วแม่บ้านก็จะ

อ่านหนังสือพิมพ์หรือดูโทรทัศน์ตามอัธยาศัย ขณะที่แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นจะใช้เวลาอยู่ในบ้านกับสื่อต่างๆ มากกว่าการออกไปนอกบ้าน ซึ่งก็เป็นเพราะสภาพชุมชนเมืองที่มีสายสัมพันธ์ในสังคม (Social bond) เป็นแบบหลวมๆ ต่างจากสังคมต่างจังหวัดของเทศบาลเมืองนางรองที่มีสายสัมพันธ์ทางสังคมแน่นแฟ้น

นอกจากนั้นสภาพการจราจรยังเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ทำให้แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นไม่อยากออกไปนอกบ้านเพราะการจราจรติดขัด การจ่ายตลาดของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นนั้น แม่บ้านส่วนใหญ่จะไม่ออกจ่ายกับข้าวที่ตลาด เพราะจะมีรถกับข้าวเข้ามาขายในชุมชน ซึ่งกับข้าวจะมีให้แม่บ้านเลือกซื้อได้ตามอัธยาศัย แม่บ้านบอกว่าถ้าอยากทำกับข้าวอย่างอื่นแต่ที่รถไม่มีขายก็สามารถสั่งซื้อได้ สะดวกกว่าการไปซื้อที่ตลาด เนื่องจากต้องเดินหาซื้อเอง อีกทั้งตลาดของชุมชนอยู่ไกลไม่สามารถเดินไปซื้อได้ แม่บ้านบางส่วนที่ต้องส่งลูกไปโรงเรียนก็จะแวะซื้อจากตลาดมาเลย เพราะโรงเรียนอยู่ใกล้ตลาด ซึ่งก็ต้องขับรถไป

“ถ้าว่างๆ หรืองานบ้านเสร็จแล้วพี่ก็จะนั่งอ่านหนังสือ ดูทีวีไป ไม่ได้ออกไปไหน เพราะแดดมันร้อน รถก็ติด ... ส่วนเพื่อนบ้าน คือพี่ไม่ค่อยได้ออกไปไหนไง เสาร์อาทิตย์ที่ถึงจะได้ออกไป ออกไปพร้อมแฟนอะไรอย่างนี้ ... กับข้าวพี่จะออกไปตลาดวันเสาร์อาทิตย์อย่างที่บอก ถ้าเป็นวันธรรมดาต้องนั่งรถออกไป เพราะบ้านอยู่ไกลตลาด พี่ก็จะอาศัยรถกับข้าวแถวนี้ เพราะอยู่กันสองคน กับข้าวอย่างสองอย่างก็พอแล้ว ... ก็เจอเพื่อนบ้านตามรถกับข้าวนี้แหละก็คุยๆ กันตามประสาผู้หญิงซื้อเสร็จก็เข้าบ้าน” (สุนธรา อายุ 29 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 6 มีนาคม 2549)

“ป่าจะเจอเพื่อนบ้านก็ตอนซื้อกับข้าวตอนเข้าข้างตอนสายๆ บ้าง เพราะป่าเลี้ยงหลาน หลานย่า เพิ่ง 6 เดือน แม่เขาอยู่ต่างจังหวัด ป่าก็จะรอให้เขาหลับแล้วค่อยออกมาซื้อๆ แล้วก็รีบกลับกลัวหลานตื่น ปกติก็ไม่ค่อยมากุ้ยกับเพื่อนบ้านหรอก คุยกันเล็กน้อยๆ ที่คุยกันบ่อยๆ ก็อาจารย์นิตยาข้างบ้าน” (จินตนา อายุ 58 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2549)

“คนแถวนี้ไม่ค่อยคุยกันหรอก ส่วนใหญ่ก็บ้านใครบ้านมัน บางทีออกจากบ้านมาเจอกันก็คุยกัน แต่จะเดินไปหาไปคุยกันเล่นๆ บ่อยๆ อย่างนี้ไม่มีหรอก คือไงละ เราก็มีบ้านของเราอยู่ เจอกันตอนซื้อกับข้าวก็คุยกันแล้ว ก็ไม่รู้จะเดินไปคุยอะไรอีก ไม่รู้นะ ป่าว่าเป็นเพราะเราไม่เคยทำนะ เจอกันทักทายกันธรรมดา คือป่าจะมีงานอดิเรกคือสะสมตุ๊กตา

บาร์บี้ ป้าก็ชอบอยู่บ้านแต่งตัวเปลี่ยนชุดให้ใหม่ อะไรอย่างนี้ จะออกไปตลาดนัดอาทิตย์ละครั้งไปดูชุดให้บาร์บี้เท่านั้นเพราะรถมันติด จะขับรถไปเองก็ไม่ไหว" (ชลธิชา อายุ 58 ปี แม่บ้านชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2549)

การพักผ่อนและการใช้เวลาว่างของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นนั้น ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า แม่บ้านมักจะทำให้เวลาว่างกับสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในบ้าน เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ ดูละครโทรทัศน์ และนอนพัก อย่างไรก็ตามเวลาพักผ่อนของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นที่ต้องไปรับบุตรหลาน จะมีเวลาน้อยกว่าแม่บ้านคนอื่นๆ เพราะพอเวลาประมาณ 14.00 น. แม่บ้านจะต้องไปรับบุตรหลานที่โรงเรียน โดยกว่าจะกลับบ้านนั้นแม่บ้านจะต้องพบบุตรหลาน ไปรับประทานอาหารว่าง หรือนั่งคุยกับครูและผู้ปกครองของเพื่อนของบุตรหลานต่อ เวลาประมาณ 16.00 น. จึงกลับบ้าน ในส่วนของแม่บ้านที่ไม่ต้องไปรับบุตรหลานที่โรงเรียน แม่บ้านก็จะใช้เวลาที่ไม่ต้องไปรับบุตรหลานในการทำงานบ้านอื่นๆ สลับกับการพักผ่อน

"ป้าจะไปรับหลานที่โรงเรียนประมาณบ่ายสอง เพราะโรงเรียนอนุบาลจะเลิกตอนบ่ายสองครึ่ง แล้วก็มารับหลานคนโตตอนบ่ายสามครึ่งไปเลย ช่วงที่รอหลานป้าก็จะคุยกับเพื่อนๆ ที่เป็นผู้ปกครองด้วยกัน เด็กๆ เขาก็จะไปซื้อขนมซื้อของว่างมากิน ประมาณสี่โมงถึงจะกลับ เพราะบางทีเขามีซ่อมเสริม แก้งานช่วงเย็นด้วย" (สมฤดี อายุ 60 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2549)

"ลูกโตๆ กันหมดแล้ว เรียนอยู่ปีหนึ่งปีสอง เขาจะกลับกันมาตอนค่ำๆ ส่วนแฟนที่ เขาจะกลับตอน 6 โมงเย็น ป้าก็จะเก็บผ้าจากราวมาพับ มารีด แยกส่งตามห้อง บริการแบบพิชซ่าฮัท เราไม่ได้ไปไหนอยู่บ้านบางทีก็เหงา ก็ทำงานบ้านไปเปิดทีวีไว้เป็นเพื่อน" (ขวัญณา อายุ 44 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2549)

"ลูกนำเขาไปทำงานหมดทั้ง 3 คน น้าอยู่บ้านคนเดียว ส่วนใหญ่แม่บ้านอย่างเราก็จะอยู่กับกองผ้า กองขยะนะ ยิ่งขยะในห้องลูกนี่กองมเหิมา ทำห้องให้ลูกคนโตก็หมดวันแล้ว เราไม่ใช่ว่าจะทำห้องเขาอย่างเดียวนะ เราก็ต้องทำห้องนั้นห้องนี้ไปด้วย ไหนจะเสื้อผ้า บ้านช่องห้องหับ เราก็กทำอยู่คนเดียว แบบเราว่างงานอยู่คนเดียวเราไม่ได้ทำงาน เขากลับมาก็เหนื่อยกันไม่มีใครทำอะไร เราก็กต้องทำ" (นิภา อายุ 48 ปี แม่บ้านชุมชนเคหะคลองจั่น สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2549)

ขณะที่แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองจะใช้เวลาว่างในช่วงบ่ายออกไปพบปะสมาคมกับเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกัน หรือไปที่ร้านเสริมสวยที่อยู่ใกล้ๆ บ้าน โดยจะมีการทำอาหารต่างๆ แจกกันรับประทานและพูดคุยกันอย่างออกรส การออกไปสมาคมที่บ้านเพื่อนหรือร้านเสริมสวยนั้น แม่บ้านได้ให้เหตุผลว่า ไปเพื่อหาเพื่อนคุยจะได้ไม่เหงา นอกจากนั้นยังได้แลกเปลี่ยนความรู้ หรือเรื่องราวในสังคมของแม่บ้านใหม่ๆ อีกด้วย เช่น เรื่องงานบุญงานกุศลในท้องถิ่น ละครต่างๆ หรือแม้แต่เรื่องราวข่าวสารบ้านเมืองในปัจจุบัน

“พี่จะออกไปร้านเสริมสวยอาทิตย์หนึ่งก็ตก 2-3 ครั้ง เพราะอยู่ที่บ้านก็ไม่มีใครอยู่ บางทีพี่ออกมาก็รอรับลูกกลับบ้านเลย แวะซื้อกับข้าวด้วย ออกมาที่เดียวกันจะได้ไม่เสียเที่ยว ... ส่วนใหญ่จะทำงานบ้านให้เสร็จก่อนแล้วค่อยออกมา บางทีรอรับลูกกลับบ้านแล้ว มันจะมัวละอือบ (วุ่นวายจนปวดหัว)” (สุจิตรา อายุ 32 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์)

“ถ้าวันไหนที่เบื่อบ้าง น้ำก็จะออกไปคุยกับเพื่อนๆ ที่ร้านขายของบ้าง บ้านเพื่อนใกล้ๆ อะไรอย่างนี้ จะซื้ออะไรซักไป บางทีก็ไปร้านทำผม เพราะบางทีเพื่อนๆ ก็จะอยู่ที่นั่นกัน ไปกินตำส้มกันบ้าง กินอะไรกันบ้าง ไม่ใช่ไปกินที่ร้านนะ ตำกินกันในหมู่เอง (กลุ่มพวกเรา) นี่แหละ คุยกันไปกินกันไปเพลินดี หัวเราะกันระอิกระเอ็ด (อย่างสนุกสนาน)” (มาลัย อายุ 43 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 26 กุมภาพันธ์ 2549)

“ป้าอยู่ที่ร้านนี้แหละเดี่ยวเพื่อนๆ ที่มาซื้อของก็จะมาคุยด้วย เอาของมาให้ บางทีถ้าที่ร้านไม่ยุ่งป้าจะให้ลุงเขาเฝ้าร้าน แล้วป้าก็จะไปเสริมสวยแล้วก็เลยไปตลาด คนเรามันก็ต้องพักกันบ้าง แล้วก็อยู่ที่บ้านถ้ามีข่าวด้านนายกนะ ป้าอยู่ไม่ได้รำคาญลุง ป้ากับลุงอยู่คนละข้าง” (เสริมศรี อายุ 55 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 24 กุมภาพันธ์ 2549)

“พี่จะออกข้างนอกตอนทำอะไรๆ เสร็จแล้วก็จะเดินไปคุยบ้านพี่สาวที่อยู่ใกล้ๆ กัน ไปดูแม่บ้าง ไปตำส้มแจกเองกินบ้าง บางทีเห็นผมทรงใหม่พี่ก็จะไปทำที่ร้าน ... ก็จะไปหาหมู่คุยตามประสาผู้หญิงนั่นแหละ” (ขัตติยา อายุ 36 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง สัมภาษณ์ 28 กุมภาพันธ์ 2549)

ช่วงเย็นแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ ทำกิจกรรมเดียวกันคือ ดูแลลูกเรื่องการบ้าน อาบน้ำ และเตรียมอาหารเย็น วันไหนที่แม่บ้านมีกับข้าวเหลือจากมือกลางวันหรือทำกับข้าวไว้แล้วแม่บ้านก็มีเวลาในการดูโทรทัศน์ช่วงเย็น ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า แม่บ้านส่วนใหญ่จะไม่อ่านหนังสือพิมพ์หรือหนังสืออื่นๆ ในช่วงเย็น จากการวิเคราะห์อย่างละเอียดก็พบว่า ที่แม่บ้านไม่นิยมอ่านหนังสือในช่วงเวลาดังกล่าวก็เพราะ ช่วงเวลานี้แม่บ้านจะง่วนอยู่กับการทำงานบ้านและดูแลลูกๆ ทำให้การดูโทรทัศน์เป็นกิจกรรมที่สะดวกกว่าการอ่านหนังสือ เนื่องจากโทรทัศน์มีคุณสมบัติที่สามารถเปิดทิ้งไว้ได้ เพราะเป็นสื่อที่มีทั้งเสียงและภาพ ทำให้แม่บ้านสามารถฟังเสียงและเงยหน้ามาดูภาพได้เป็นระยะๆ

หลังจากอาหารมื้อเย็นแม่บ้านก็จะเก็บกวาดล้างจานให้เรียบร้อยแล้วค่อยมานั่งรวมกับสมาชิกในบ้านเพื่อดูโทรทัศน์ร่วมกัน วิถีชีวิตเช่นนี้เป็นวิถีชีวิตของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ขณะที่แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นหลังจากที่เก็บล้างเครื่องครัวจานชามแล้ว แม่บ้านก็จะนั่งดูโทรทัศน์กับสามีหรือแม่ของตนเอง ส่วนสมาชิกในบ้านคนอื่นๆ จะกลับมาเวลาต่างกัน และเมื่อลูกหรือสามีกลับมาเลยเวลาทานอาหารของคนในบ้านแล้ว แม่บ้านก็ต้องลุกไปอุ่นอาหารและตั้งสำรับให้กับผู้ที่มาทีหลัง แล้วแม่บ้านก็จะไปนั่งคุยนั่งเป็นเพื่อนทานอาหารและคอยเก็บจานไปล้าง หลังจากล้างจานรอบ 2 เรียบร้อยแม่บ้านก็จะมานั่งที่เก้าอี้ตัวเดิม ส่วนสมาชิกที่เพิ่งมาก็จะเข้าห้องของตนเองไป เพราะในห้องของแต่ละคนจะมีโทรทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้ว ขณะที่แม่บ้านมีโทรทัศน์ส่วนตัวอยู่ที่ห้องรับแขกหรือห้องนั่งเล่น แต่เมื่อใดก็ตามที่สมาชิกมานั่งอยู่ในห้องนั่งเล่นโทรทัศน์เครื่องดังกล่าวก็จะเปลี่ยนเจ้าของไปเป็นสมาชิกคนอื่นๆ แทน

จะเห็นได้ว่าชีวิตประจำวันของแม่บ้านไม่ว่าจะพื้นที่ใด ก็มีลักษณะเป็นไปในแบบเดียวกันคือ ชีวิตนี้อุทิศเพื่อครอบครัว แม่บ้านมักจะเห็นความสุขของสมาชิกในบ้านเป็นหลัก ส่วนความสะดวกสบายของตนเองเป็นรองเสมอ ไม่ว่าจะในยามที่ตนเองพักผ่อน เช่น การดูโทรทัศน์เมื่อสมาชิกในบ้านคนใดมานั่งดูด้วย เธอก็จะดูตามความสนใจของสมาชิกในบ้านเสมอ เช่น นิตยา (แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น อายุ 60 ปี) นิตยาอยู่กับลูกสาวเพียง 2 คน เนื่องจากสามีเสียชีวิต ส่วนญาติคนอื่นๆ อยู่ต่างจังหวัด นิตยาเล่าให้ฟังว่า เวลาตนเองกำลังดูโทรทัศน์หรืออ่านหนังสืออยู่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาพักผ่อนสำหรับเธอ ถ้าลูกสาวกลับจากขายของประมาณ 11.00 น. เธอก็ต้องลุกมาหาอาหารกลางวันให้ลูกสาว และนั่งคุยเป็นเพื่อนลูกสาวโดยเปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้ แต่หลังจากที่ลูกทานอาหารเสร็จเธอจะดูข่าว ถ้าลูกสาวไม่ดูลูกสาวก็จะเปลี่ยนเป็นช่องอื่น โดยที่เธอไม่ได้แย่งแต่อย่างใดและนั่งดูไปกับลูกสาวทุกๆ ที่ไม่ยกดูก็ตาม

เช่นเดียวกับกับ บุญเลี้ยง (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 52 ปี) ถึงแม้ว่าอำนาจในครอบครัวจะอยู่ที่บุญเลี้ยง ทว่าเรื่องการบ้านงานเรือนก็ยังเป็นของบุญเลี้ยงเหมือนครอบครัวอื่นๆ ที่งานบ้านเป็นหน้าที่ของแม่บ้าน บุญเลี้ยงเล่าให้ฟังว่า หน้าที่งานบ้านเป็นของตนเองทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการทำความสะดวกสบายบ้าน หรืออาหารการกิน ส่วนเรื่องเสื้อผ้าบุญเลี้ยงรับผิดชอบของสามีและหลาน ส่วนของลูกๆ จะรับผิดชอบกันเอง แต่เมื่อใดที่บุญเลี้ยงเห็นผ้าของลูกๆ กองอยู่ บุญเลี้ยงก็อดที่จะเก็บมาซักไม่ได้

เสาวรี (แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อายุ 35 ปี) บอกกับผู้วิจัยว่า ตนเองเป็นคุณแม่ลูกสอง คนโตเรียนอยู่อนุบาล 3 ส่วนคนเล็กเพิ่งอายุได้ 6 เดือน งานบ้านทุกอย่างเป็นของเสาวรีตามอย่างแม่บ้านทั่วไป เธอต้องตื่นมาให้นมลูกตั้งแต่เช้า แล้วก็ไปจัดการให้ลูกคนโตตื่นมาอาบน้ำ ทานข้าว พอลูกสาวคนโตไปโรงเรียนก็จะจัดเตรียมเสื้อผ้าและอาหารเช้าให้กับสามี หลังจากนั้นเธอก็จะซักผ้า ทำความสะดวกสบายบ้าน ส่วนลูกก็จะให้สามีช่วยดู หากสามีต้องต้อนรับลูกค้าเธอจะต้องดูแลลูกไปพร้อมกับซักผ้าหรือทำงานบ้านอื่นๆ ไปด้วย

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าผู้หญิงที่แต่งงานแล้วไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดของสังคมที่เชื่อในอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงเหล่านั้นจะถูกปลูกฝังให้มีความเป็นหญิงอยู่ในตัว และสิ่งที่มาทับอุดมการณ์ดังกล่าวคือ อุดมการณ์แม่บ้านหรือความเป็นแม่บ้านที่เป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของแม่บ้านที่มิงงานบ้านเป็นเพื่อน นอกจากงานบ้านที่แม่บ้านทำแล้วแม่ยังคงต้องรับภาระต่างๆ อีกมากมายที่ต้องทำเพื่อความสุขของคนในครอบครัว ด้วยความเชื่อที่ว่าความสุขของครอบครัวเป็นความสุขของแม่บ้าน

ดังจะเห็นได้จากแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง และแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นที่ถึงแม้จะอยู่กันคนละพื้นที่อยู่คนละจังหวัด ทว่าวิถีชีวิตของแม่บ้านแทบจะไม่แตกต่างกันเลย อาจกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมที่ไหนหรือเป็นสังคมแบบใด ความเป็นแม่บ้านก็ยังคงมีลักษณะและอุดมการณ์ที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปเลย เนื่องจากผู้หญิงในสังคมที่มีความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่จะถูกปลูกฝังและถูกหล่อหลอมให้รู้จักกับความเป็นแม่บ้านมาตั้งแต่เด็ก ดังนั้นแม่บ้านในทั้ง 2 พื้นที่จึงมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน

2. ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้านและเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าวสารที่แม่บ้านบริโภค

ในส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่นำเสนอข้อมูลพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้าน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าวสารที่แม่บ้านบริโภคควบคู่ไปกับลักษณะพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกตามสื่อแต่ละประเภท ดังนี้

- 2.1 การบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารผ่านสื่อบุคคล
- 2.2 การบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
- 2.3 การบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์

สื่อต่างๆ ที่แม่บ้านใช้ในชีวิตประจำวันนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากการศึกษาพบว่าสื่อที่แม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ใช้มากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแม่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือสื่อบุคคล ในที่นี้มีทั้ง สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 87.5 และเพื่อนๆ คิดเป็นร้อยละ 72.5 ส่วนสื่อที่แม่บ้านใช้น้อยที่สุดคือ สื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 10 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนของแม่บ้านที่ใช้สื่อแต่ละชนิด

สื่อที่ใช้	จำนวน	
	คน	ร้อยละ
สื่อบุคคล		
- สมาชิกในครอบครัว	35	87.5
- เพื่อนบ้าน	29	72.5
สื่อสิ่งพิมพ์		
- หนังสือพิมพ์	22	55
- นิตยสาร	19	47.5
สื่ออิเล็กทรอนิกส์		
- โทรทัศน์	40	100
- วิทยุ	24	60
- อินเทอร์เน็ต	4	10

เมื่อแยกออกเป็นพื้นที่แล้วปรากฏว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองใช้สื่อบุคคลมากกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง และคิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ขณะที่แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมีการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง โดยแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองบริโภคหนังสือพิมพ์คิดเป็นร้อยละ 35 และนิตยสารคิดเป็นร้อยละ 55 ซึ่งน้อยกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นที่มีอัตราการบริโภคหนังสือพิมพ์อยู่ที่ร้อยละ 75 และนิตยสารอยู่ที่ร้อยละ 80

สื่อที่แม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่นิยมบริโภคเหมือนกันและมีจำนวนผู้บริโภคข่าวผ่านสื่อนี้มากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ โดยแม่บ้านทั้ง 2 กลุ่ม มีอัตราการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนสื่อที่แม่บ้านไม่นิยมบริโภคคืออินเทอร์เน็ต ซึ่งแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองมีการบริโภคคิดเป็นร้อยละ 5 และแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมีการบริโภคคิดเป็น ร้อยละ 15 เท่านั้น ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนของแม่บ้านที่บริโภคสื่อแต่ละชนิด จำแนกตามพื้นที่

สื่อที่ใช้	จำนวน			
	แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง (คน)	ร้อยละ	แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น (คน)	ร้อยละ
สื่อบุคคล				
- สมาชิกในครอบครัว	20	100	15	75
- เพื่อนบ้าน	20	100	9	45
สื่อสิ่งพิมพ์				
- หนังสือพิมพ์	7	35	15	75
- นิตยสาร	11	55	16	80
สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
- โทรทัศน์	20	100	20	100
- วิทยุ	9	45	15	75
- อินเทอร์เน็ต	1	5	3	15

นอกจากที่กล่าวมาแล้วว่า แม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ ใช้สื่อโทรทัศน์และสื่อบุคคลมากที่สุด เหมือนกัน แม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ยังมีลักษณะและพฤติกรรมการใช้ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ เมื่อนำข้อมูลส่วนวิถีประจำวันของแม่บ้านมาวิเคราะห์ร่วมกับลักษณะและพฤติกรรมการใช้สื่อของ แม่บ้านพบว่า การที่แม่บ้านใช้สื่อโทรทัศน์และสื่อบุคคลมากที่สุดนั้นสอดคล้องกับวิถีชีวิตของ แม่บ้านที่มีลักษณะร่วมกันดังตารางที่ 8 และ 9

ตารางที่ 8 ตารางแสดงลักษณะพฤติกรรมการใช้สื่อตามช่วงเวลา
ของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง

ช่วงเวลา	กิจกรรมที่ทำ	สื่อที่ใช้	ลักษณะพฤติกรรมการใช้
ช่วงเช้า	- เตรียมอาหารและเสิร์ฟให้ สามีและลูก - ทำงานบ้าน/ ดูแลลูกหลาน - ชื้อกับข้าว - เตรียมอาหารกลางวัน	- โทรทัศน์/ วิทยุ - สื่อบุคคล - โทรทัศน์ - สื่อบุคคล - โทรทัศน์	เปิดทีวีให้เป็นเพื่อนและให้สามี/ ลูกดู มีเรื่องน่าสนใจ จึงหยุดดู สามี/ ลูกเล่าให้ฟังถึงข่าวต่างๆ หยุดฟังสลับทำงาน เปิดทีวีให้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู คุยแลกเปลี่ยนเรื่องต่างๆ กับเพื่อนๆ เปิดทีวีให้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู
ช่วงบ่าย	- ดูแลลูกหลาน - พักผ่อน - ไปร้านเสริมสวย/ บ้านเพื่อน	- โทรทัศน์ - โทรทัศน์ - วิทยุ - หนังสือพิมพ์ - นิตยสาร - สื่อบุคคล	เปิดทีวีให้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู ตั้งใจดู สลับกับการพักสายตา เปิดทีวีให้เป็นเพื่อน อ่านไปด้วยเปิดวิทยุหรือโทรทัศน์ไปด้วย อ่านไปด้วยเปิดวิทยุหรือโทรทัศน์ไปด้วย คุยแลกเปลี่ยนเรื่องต่างๆ
ช่วงเย็น	- ดูแลลูก/ หลาน - ทำงานบ้าน - เตรียมอาหารเย็น - ทานอาหารเย็น/ เก็บล้าง	- โทรทัศน์ - สื่อบุคคล - โทรทัศน์ - สื่อบุคคล - โทรทัศน์ - สื่อบุคคล - โทรทัศน์	เปิดทีวีให้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู จากสามีและลูกๆ มีการหยุดคุยเป็นระยะๆ เปิดทีวีให้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู จากสามีและลูกๆ มีการหยุดคุยเป็นระยะๆ เปิดทีวีให้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู จากสามีและลูกๆ ระหว่างทานอาหาร ฟังไปด้วยทำงานไปด้วย
ช่วงค่ำ	พักผ่อน	- โทรทัศน์	ตั้งใจดูสลับกับทำงานตามที่สามีและลูกร้องขอ

ตารางที่ 9 แสดงลักษณะพฤติกรรมการใช้สื่อตามช่วงเวลา
ของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น

ช่วงเวลา	กิจกรรมที่ทำ	สื่อที่ใช้	ลักษณะพฤติกรรมการใช้
ช่วงเช้า	- เตรียมเสื้อผ้า/ อาหาร ให้สามีและลูก - ซื้อกับข้าว - ทำงานบ้าน - เตรียม/ ทานอาหาร กลางวัน	- โทรศัพท์ - สื่อบุคคล - สื่อบุคคล - โทรศัพท์/ วิทยู - โทรศัพท์/ วิทยู	เปิดทีวีเป็นเพื่อน ให้สามี/ ลูกดู มีเรื่อง น่าสนใจจึงหยุดดู สามี/ ลูกเล่าให้ฟังถึงข่าวต่างๆ หยุดฟังสลับ ทำงาน คุยแลกเปลี่ยนเรื่องต่างๆ กับเพื่อนบ้านบ้าง เล็กน้อย เปิดทีวีเป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู เปิดทีวีเป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู
ช่วงบ่าย	- พักผ่อน	- โทรศัพท์ - วิทยู - หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	ตั้งใจสลับกับการทำงานบ้านที่สามารถนั่ง อยู่กับที่ได้ เช่น พับผ้า รีดผ้า หรือพักสายตา โดยเปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้ เปิดทีวีเป็นเพื่อนแก้เหงา อ่านอย่างตั้งใจใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที ขณะเดียวกันก็เปิดโทรทัศน์หรือวิทยูไว้ เป็นเพื่อนด้วย
ช่วงเย็น	- ดูแลลูกจากโรงเรียน - เตรียมอาหารเย็น - เก็บล้าง	- โทรศัพท์ - สื่อบุคคล	เปิดทีวีเป็นเพื่อนและให้สามี/ ลูก/ หลานดู ตัวเองจะฟังเป็นส่วนใหญ่มีเรื่องน่าสนใจจึง หยุดดู สามีและลูกๆ จะบอกเล่าข่าวต่างๆ ให้ฟัง ในระหว่างการทำงานบ้าน
ช่วงค่ำ	- พักผ่อน	- โทรศัพท์	ตั้งใจสลับกับทำงานตามที่สามีและลูกร้อง ขอ

จากตารางที่ 8 และตารางที่ 9 นั้นแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละช่วงของวันของแม่บ้านจะมีสื่อต่างๆ ให้บริโภคอยู่ตลอด หากแต่ลักษณะการบริโภคจะแตกต่างกันไปตามวิถีชีวิตของแม่บ้าน กล่าวคือ ช่วงเช้าของแม่บ้านจะเป็นช่วงที่แม่บ้านทำงานบ้านลักษณะการบริโภคข่าวของแม่บ้านจะเป็นไปในลักษณะที่มีการขัดจังหวะเป็นระยะๆ (Distracted and Interrupted) หรือที่เรียกว่าเป็น "การครึ่งดูครึ่งทำอย่างอื่น" (Half-watching) เนื่องจากแม่บ้านจะต้องทำงานบ้านไปด้วยในขณะที่เธอบริโภคข่าวจากสื่อโทรทัศน์ ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสื่อโทรทัศน์มีคุณลักษณะที่มีทั้งรูปและเสียงจึงทำให้เธอสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าในขณะที่แม่บ้านพักผ่อนนั้น แม่บ้านก็ต้องทำงานบ้านต่างๆ ที่เธอยึดถือว่าเป็นหน้าที่ที่เธอต้องทำแม้แต่ในเวลาพักผ่อน เนื่องจากแม่บ้านรู้สึกว่าตนเองเป็นคนเดียวที่อยู่บ้านและไม่มียานประจำทำ การที่ได้ทำอะไรเพื่อลูกและสามีของเธอเป็นเสมือนการตอบแทนที่สามีหาเลี้ยงเธอและครอบครัว และเธอจะรู้สึกว่าเวลาที่พักผ่อนนานๆ นั้นจะทำให้เธอเกิดความรู้สึกผิดอยู่ในใจ (Guilty Feeling) ว่าเธอไม่ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์หรือเต็มที่ ซึ่งจะเห็นได้จากช่วงเวลาที่ในช่วงเวลาแห่งการพักผ่อนของทุกคน แม่บ้านกำลังดูละครหรือรายการอื่นๆ อยู่ แต่เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวร้องขออะไร แม่บ้านก็จะลุกขึ้นไปจัดการให้

เวลาที่จะเป็นของแม่บ้านอย่างแท้จริงก็คือเวลาในช่วงบ่ายๆ ตั้งแต่เวลา 12.00-15.00 ซึ่งมีระยะเวลาไม่เกิน 2-3 ชั่วโมง เพื่อเตรียมพร้อมที่จะทำงานบ้านอื่นๆ ต่อไป ไม่ว่าจะเป็น รับลูกที่โรงเรียน จัดการเรื่องอาหารเย็น จับลูกอาบน้ำ สอนการบ้าน ฯลฯ ในเวลาช่วงบ่ายจะเป็นเวลาที่แม่บ้านพักผ่อนช่วงนี้รายการที่แม่บ้านดูจะเป็นรายการละครเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากแม่บ้านเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานบ้านในช่วงเช้ามาแล้ว

หนึ่งในช่วงที่ผู้วิจัยกำลังเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์-เมษายน 2549 ลักษณะและพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวเป็นช่วงที่เกิดวิกฤติทางการเมืองขึ้น กล่าวคือ เป็นช่วงที่มีกลุ่มคนหลายกลุ่มชุมนุมเพื่อขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และเรียกร้องให้ลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งต่อไปผู้วิจัยจะเรียกว่าวิกฤติทางการเมือง ทำให้การนำเสนอข่าวต่างๆ ในช่วงนั้นเน้นหนักไปที่กลุ่มผู้ชุมนุมและการตอบโต้จากทางรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ลักษณะและพฤติกรรมการบริโภคข่าวของแม่บ้านเป็นไปตามลักษณะที่สรุปได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. *บริโภคข้าวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะข้าวการเมือง* การบริโภคข้าวในลักษณะนี้จะเห็นว่าแม่บ้านบางส่วนที่บริโภคข้าวสารมากขึ้น เนื่องจากต้องการที่จะรับทราบข้อมูลว่าเหตุการณ์ดังกล่าวมีความเป็นมาอย่างไรและจะลงเอยอย่างไร

2. *บริโภคข้าวน้อยลงกว่าปกติเนื่องจากเบื่อข้าวการเมือง* เนื่องจากในระหว่างที่เก็บข้อมูลนั้นเป็นช่วงที่มีเหตุการณ์ทางการเมืองขึ้น ซึ่งถือเป็นประเด็นร้อนในสังคมทำให้สื่อทุกประเภทมีการนำเสนอข่าวการเมืองเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อบริโภคสื่อใดๆ จึงพบแต่ข่าวการเมืองเป็นหลัก ทำให้แม่บ้านบางส่วนลดการบริโภคข้าวหนักทุกประเภทลงไปและบริโภคข้าวบันเทิงมากขึ้น

3. *บริโภคข้าวแบบ "เกาะติดข่าว"* การบริโภคลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นแม่บ้านที่ติดตามข่าวทุกประเภทเป็นประจำอยู่เดิม แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองขึ้นแม่บ้านกลุ่มนี้ก็จะเปิดโทรทัศน์เพื่อบริโภคแต่เฉพาะข่าวเท่านั้น และจะบริโภคจากสื่อทุกประเภท เช่น เมื่อดูข่าวจากโทรทัศน์ช่องหนึ่งก็จะเปลี่ยนช่องเพื่อดูว่าแต่ละรายการเสนอข่าวนั้นๆ อย่างไร และแม่บ้านจะบริโภคข้าวจากสื่อหนังสือพิมพ์มากขึ้น เช่น เมื่อก่อนเคยซื้อหนังสือพิมพ์เพียงหนึ่งฉบับแต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองแม่บ้านก็จะซื้อหนังสือพิมพ์หลายฉบับมากขึ้น เพื่อตรวจสอบข่าวว่าในแต่ละฉบับนำเสนอว่าอย่างไร

4. *บริโภคข้าวตามปกติ* แม่บ้านบางคนยังคงมีพฤติกรรมการบริโภคข้าวสารตามปกติ กล่าวคือ ก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองขึ้นแม่บ้านมีลักษณะและพฤติกรรมอยู่อย่างไรและเมื่อมีเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นแล้วแม่บ้านก็ยังคงบริโภคข้าวตามปกติ

เมื่อแบ่งเป็นตามลักษณะพฤติกรรมการบริโภคแล้วพบว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองมีลักษณะการบริโภคข้าวสถานการณ์ทางการเมืองแบบเกาะติดข่าวคิดเป็นร้อยละ 35 ในขณะที่แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นไม่มีการบริโภคในลักษณะแบบนี้เลย และจะเห็นได้ว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นบริโภคข้าวน้อยลงถึงร้อยละ 35 เท่ากับจำนวนแม่บ้านที่ยังคงบริโภคข้าวตามปกติ ขณะที่แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองบริโภคข้าวน้อยลงเพียงร้อยละ 15 ใดๆก็ตามแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นก็มีจำนวนแม่บ้านที่บริโภคข้าวมากขึ้นโดยเฉพาะข้าวการเมืองคิดเป็นร้อยละ 30 มากกว่าจำนวนในเขตเทศบาลเมืองนางรองซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อในขณะที่เกิดสถานการณ์ทางการเมืองของ
แม่บ้าน จำแนกตามพื้นที่

ลักษณะพฤติกรรมการบริโภคข่าว การเมืองของแม่บ้าน	จำนวนแม่บ้านในเขต เทศบาลเมืองนางรอง		จำนวนแม่บ้านใน ชุมชนเคหะคลองจั่น	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
1. บริโภคข่าวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะข่าว การเมือง	4	20	6	30
2. บริโภคข่าวน้อยลงกว่าปกติเนื่องจาก เบื่อข่าวการเมือง	3	15	7	35
3. บริโภคข่าวแบบ “เกาะติดข่าว”	7	35	ไม่มี	0
4. บริโภคข่าวตามปกติ	6	30	7	35

นอกจากนั้นแม่บ้านส่วนใหญ่มีการบริโภคข่าวการเมืองโดยใช้วิธีการถอดรหัสข่าวสารแบบ
ละคร กล่าวคือ แม่บ้านถอดรหัสข่าวแบบมีตัวผู้ร้ายและตัวเอก เช่น แม่บ้านอยู่ฝ่ายรัฐบาล (รัฐบาล
เป็นพระเอก) ก็จะบริโภคแต่สื่อที่นำเสนอข่าวด้านบวกของรัฐบาล และหากมีข่าวที่นำเสนอด้านลบ
ของนายกรัฐมนตรีแม่บ้านก็จะมีพฤติกรรมไว้วางใจต่อว่าต่อขานการนำเสนอข่าวของสื่ออื่นๆ และ
ฝ่ายพันธมิตรและฝ่ายต่อต้านกลุ่มอื่นๆ แม่บ้านก็จะเห็นว่าฝ่ายนี้เป็นตัวร้ายที่คอยให้ร้ายพระเอก
ทำให้พระเอกเสียหาย แม่บ้านก็จะเลือกที่จะไม่บริโภคข่าวนั้นๆ

จากการวิเคราะห์พบว่า แม่บ้านที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีมีการตีความ
ข่าวสารที่แตกต่างไปจากแม่บ้านที่มีระดับการศึกษาในระดับอื่น แม่บ้านในกลุ่มนี้ ได้แก่ สุคนธา
นิตยา อุทัยวรรณ แม่บ้านทั้ง 3 คนนี้จะตีความข่าวไปตามทัศนคติของตนเองที่มีต่อข่าวนั้นๆ
กล่าวคือ แม่บ้านจะบริโภคข่าวการเมืองพร้อมกับตีความและวิเคราะห์ข่าวด้วยตนเอง ทั้งนี้เป็น
เพราะแม่บ้านมีการศึกษาในระดับสูงซึ่งส่งผลถึงระบบการคิดวิเคราะห์และตีความ อย่างไรก็ตาม
แม่บ้านในกลุ่มนี้ก็ยังมีตีความแบบแยกขาวแยกดำ มีฝ่ายที่ตนเองชอบและฝ่ายที่ไม่ชอบเช่นเดียวกับ
แม่บ้านในกลุ่มอื่นๆ

ลักษณะการตีความข่าวแบบละครนั้น มีสาเหตุมาจากการที่แม่บ้านคุ้นเคยกับการบริโภค
ละครในชีวิตประจำวัน จึงทำให้แม่บ้านติดการถอดรหัสสารจากละครที่นำเสนอเรื่องราวความ
ขัดแย้งของตัวละครที่เป็นพระเอกและผู้ร้าย ขณะเดียวกันสื่อที่ทำหน้าที่นำเสนอข่าวสารต่างๆ ก็มี

ลักษณะการนำเสนอข่าวการเมืองในช่วงที่เกิดวิกฤติเช่นเดียวกับละคร เช่น ASTV เป็นสื่อที่นำเสนอข่าวสารในด้านลบของฝ่ายรัฐบาลจึงมองว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้ร้าย ส่วนฝ่ายที่ต่อต้านหรือเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกจึงเป็นพระเอก ในทางกลับกันสื่ออื่นๆ ที่นอกเหนือ ASTV ที่ไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมขับไล่ก็จะมองว่ากลุ่มผู้ชุมนุมเป็นผู้ร้ายและฝ่ายรัฐบาลหรือนายกรัฐมนตรีเป็นพระเอก เป็นต้น ด้วยความเคยชินจากการดูละครทำให้แม่บ้านมีวิธีการตีความข่าวสารแบบละคร ประกอบกับการที่สื่อนำเสนอข่าวสารแบบพระเอกผู้ร้ายซึ่งมีลักษณะคล้ายกับละคร ทั้งสองปัจจัยนี้จึงทำให้แม่บ้านมีการตีความข่าวการเมืองแบบละครดังกล่าว

2.1 การบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวผ่านสื่อบุคคล

จากตารางที่ 6 และตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองใช้สื่อบุคคลมากกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองจะใช้เวลาร่วมหนึ่งในในการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกัน และเพื่อนๆ ที่อื่นๆ บ่อยกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ขณะที่แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นจะใช้เวลาร่วมหนึ่งในในการพักผ่อนโดยใช้โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และนิตยสาร เป็นเพื่อนแทนการออกไปพบปะพูดคุยนอกบ้าน ดังนั้นแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองจึงใช้สื่อบุคคลประเภทเพื่อนมากกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปที่พบเห็นได้ในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท

แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองใช้เวลาว่างส่วนหนึ่งในการออกไปพบปะเพื่อนฝูงหรือเพื่อนบ้านที่บ้าน ที่ร้านขายของ หรือที่ร้านเสริมสวย จึงทำให้แม่บ้านได้รับและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนๆ ขณะที่แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมักใช้เวลาว่างอยู่กับสื่อต่างๆ ภายในบ้าน ดังนั้นสื่อบุคคลของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นจึงมีเพียงสมาชิกในครอบครัวเท่านั้น จึงทำให้แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นจะมีการใช้สื่อบุคคลน้อยกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองตามไปด้วย กล่าวคือ เนื่องจากครอบครัวในชุมชนเคหะคลองจั่นส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว และมีสมาชิกในครอบครัวเพียงไม่กี่คน ประกอบกับไม่ค่อยได้ออกไปพบปะกับเพื่อนบ้านบ่อยนัก ดังนั้นแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นจึงใช้สื่อบุคคลน้อยกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง

จะเห็นได้ว่า การใช้สื่อบุคคลเพื่อการบริโภคข่าวสารของแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่นั้น เป็นไปในลักษณะการชักถามที่มาจากเหตุการ์ณหรือเหตุการ์ณต่อๆ ไปที่จะเกิดขึ้น มากกว่าการ

แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ในประเด็นนี้สามีและสมาชิกในบ้านที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านจะมีบทบาทเป็นอย่างมากในการให้ข้อมูล ซึ่งแตกต่างจากการใช้สื่อบุคคลที่เป็นเพื่อนๆ สื่อบุคคลที่เป็นเพื่อนๆ หรือเพื่อนบ้านจะเป็นไปในลักษณะที่แม่บ้านมีข้อมูลในเรื่องนั้นๆ อยู่ก่อนแล้วจึงนำไปขยายความต่อให้เพื่อนๆ ฟังในวงสนทนา โดยการบริโภคสื่อประเภทนี้สามารถบริโภคได้ตลอดเวลาที่มีคู่สนทนากับแม่บ้านในกลุ่มแม่บ้านที่เป็นหม้ายแม่บ้านจะมีสื่อบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัว เช่น ลูกๆ และแม่ เป็นต้น

แม่บ้านจะมีสามีเป็นสื่อในการบอกเล่าเรื่องต่างๆ เช่น ข่าวการเมืองที่มีเหตุขัดแย้งในปัจจุบัน แม่บ้านมักจะถามสาเหตุจากสามี และนั่งคุยกับสามีถ้าแม่บ้านเข้าใจผิดสามีก็จะอธิบายให้แม่บ้านฟัง สื่อบุคคลลักษณะนี้ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองมากกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ส่วนแม่บ้านเคหะจะใช้สื่อบุคคลในการแลกเปลี่ยนมุมมองมากกว่า อย่างไรก็ตามการแสดงความคิดเห็นของแม่บ้านมักจะอ้างการวิเคราะห์ของพิธีกรเล่าข่าวจากโทรทัศน์มากกว่าของตนเอง

“พี่ก็จะถามแฟนเอาเนาะเวลาดูข่าวที่ บางที่เราทำงานบ้านอยู่ก็ไม่ได้ฟังว่าสรยุทธ เขาพูดว่าอะไรเราก็จะถามเขาว่าพูดว่ายังไง ใครเป็นอะไร หรือบางที่มีอะไรที่น่าสนใจแฟน พี่เขาก็จะเรียกมาดู พี่ก็ต้องถามเขาอีกแหละว่าอะไร เพราะพี่ไม่ได้ดูด้วยตั้งแต่แรก ... อย่างข่าวมีอบที่กรุงเทพฯ พี่ก็ต้องถามเขาว่าเขามีอะไรกันหรืออะไรอย่างนี้” (วจี อายุ 30 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ลุงจะเล่าให้ป้าฟังว่าเขามีอะไรกัน ในวงข่าวนี้จะอยู่หน้าทีวีพอมีข่าวลุงก็จะบอกว่าอะไรเป็นอะไร จะเล่าให้หลานให้ป้าฟัง ป้าก็จะฟังจากลุงด้วยจากทีวีด้วย ... เจอเพื่อนๆ ป้าก็คุยกันเรื่องละครเรื่องข่าวบ้างตอนนีข่าวมีอบมันแรงที่ไหนๆ เขาก็พูดกันทั้งนั้น” (แดง อายุ 51 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ป้าอยู่แต่บ้านไม่รู้อะไรกับเขาหรอก อาศัยว่าตอนไปซื้อกับข้าวได้คุยกับเพื่อนบ้าน เรื่องมีอบนี่ป้าก็เพิ่งรู้ว่าทำไมเขามาไล่่นายกฯ กัน เพื่อนบ้านเขาก็คุยกัน ลูกกลับมาบ้านที่ป้าก็ถามเขาเพราะเขาทำงานอยู่แถวๆ นั้น เขาก็ไปดูๆ เหมือนกันนะ ไปมาแล้วก็กลับมาเล่าให้ป้าฟัง” (จินตนา อายุ 58 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“แฟนน้ำกลับจากทำงานเขาก็จะมีเรื่องนั้นเรื่องนี้จากที่ทำงานมาเล่าให้ฟัง พอข่าวที่เขาเล่าออกทีวีเขาก็จะเรียกให้มาดู บอกนี่ไงๆ แล้วเขาก็เล่าให้ฟังยืดยาว น้ำก็จะฟังเฉยๆ เออออห่อหมกไปกับเขาด้วย ที่จริงนะน้ำเบื่อกับเขา... พอมีลูกค้ำมาซื้อของเขาเห็นเราอ่านหนังสือพิมพ์หรือเห็นข่าวในทีวีที่เราเปิดไว้เขาก็ชวนเราคุย เราก็เอาที่แฟนเล่าให้ฟังมาคุยกับเขานั่นแหละ” (สมคิด อายุ 44 ปี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสื่อบุคคลของแม่บ้านคือ สามี ลูกๆ สมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ และเพื่อน พฤติกรรมในการใช้สื่อบุคคลเพื่อการบริโภคข่าวนั้น แม่บ้านในทั้ง 2 พื้นที่มักจะใช้สามีและลูกๆ ที่ออกไปทำงานนอกบ้านเป็นสื่อบุคคลในการซักถามที่มาที่ไปของประเด็นข่าวที่เกิดขึ้น ส่วนลูกๆ หรือสมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ แม่บ้านมักจะใช้เป็นสื่อบุคคลในการที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นข่าวนั้นๆ

“เวลาน้ำเห็นข่าวอะไรในทีวีที่น่าสนใจ น้ำก็จะโทรไปบอกลูกที่กรุงเทพฯ ว่า มีอันนั้นอันนั้นนะ รู้หรือเปล่า บางทีลูกเขารู้แล้วก็บอกเราว่าเป็นอะไรอย่างไร บางเรื่องเขาอยู่ใกล้กว่าเราเขาก็จะอธิบายว่าไม่ใช่แม่ มันเป็นอย่างนี้” (กุลิณี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“น้ำไม่ค่อยได้ไปไหนเพราะมีแม่อยู่ด้วย เวลาที่มีข่าวอะไรที่ก็จะคุยกับแม่ อย่างเรื่องแห่มมแค่นี้ น้ำก็คุยกับแม่เขาว่าไม่มีทางหรอกที่เขาจะไม่รู้ว่าตัวห้อง คนเรานะเป็นผู้หญิงอะไรที่ผิดปกติเราก็ต้องรู้ตัว แหม...” (ศิริวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ป้าจะคุยกับลูกเป็นส่วนใหญ่นะ เพราะที่บ้านมีกันแค่นี้ กับเพื่อนบ้านก็มีคุยบ้าง เล็กน้อยเรื่องดาราท้องก่อนแต่งมั่ง อะไรมั่ง แล้วแต่จะมีเรื่องไหนน่าสนใจ ถ้าเป็นเรื่องการเมืองนี่จะไม่คุยกับคนอื่น จะคุยกับลูก เพราะโบราณเขาว่า การเมืองกับศาสนาให้ห้ามคุยกัน” (นิตยา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบกลุ่มตัวอย่างเพียงคนเดียวที่มีแบบแผนการบริโภคข่าวที่แตกต่างจากแม่บ้านคนอื่นๆ คือ กุลิณี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง กุลิณี มีอายุ 48 ปี จบการศึกษาระดับอนุปริญญา สามีทำงานเป็นพนักงานบริษัทไปรษณีย์ไทย แบบแผนการบริโภคข่าวของเธอแตกต่างจากแม่บ้านคนอื่นๆ ตรงที่เธอจะเป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารมากกว่าสามี และในทุกๆ วันเธอจะมีหน้าที่สรุปข่าวสารไว้ให้สามีฟัง โดยเธอให้เหตุผลว่า สามีของเธอไม่ชอบอ่าน

หนังสือพิมพ์หรือดูข่าว แต่หากมีข่าวที่น่าสนใจเธอก็จะบอกให้สามีอ่านหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะ คอลัมน์นั้นๆ ส่วนรายการข่าวต่างๆ เธอจะเป็นคนดูแล้วค่อยนำมาเล่าให้สามีฟังทีหลัง ซึ่งแบบแผนดังกล่าวตรงข้ามกับแม่บ้านคนอื่นๆ โดยสิ้นเชิง ที่สามีมักจะเป็นสื่อบุคคลให้กับแม่บ้าน

“น้ำจะเป็นคนที่ดูข่าวมากกว่าสามีเพราะเขาจะยุ่งๆ ยุ่งๆ กับงานตั้งแต่มีห่วยออนไลน์นี้ยุ่งมากขึ้น ... เขาจะขึ้นมากินข้าวกลางวันแล้วก็ถามว่ามีอบเป็นไง นายภฯ ว่าไง อะไรอย่างนี้ น้ำก็จะบอกเขาว่าวันนี้สนธิบอกอย่างนี้ๆ รัฐบาลว่าอย่างนี้ๆ ... บางทีน้ำอ่านข่าวแล้วพอเขาขึ้นบ้านมาก็จะบอกเขาว่าเดลินิวส์เขียนอย่างนี้ๆ อ่านซิ พอเขาหายเหนื่อยเขาก็จะอ่านตามทีน้ำบอก ... น้ำมีเวลาร่างมากกว่าเพราะอยู่กัน 2 คน ลูกก็อยู่กรุงเทพฯ กันหมด วันๆ น้ำก็อยู่กับบ้านบ้าง เบื่อๆ ก็ออกไปหาเพื่อนคุยข้างนอกบ้าง คุยเรื่องข่าวมีอบช่าวนั้นช่าวนี่” (กุลิณี อายุ 48 ปี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

จะเห็นได้ว่าแบบแผนการบริโภคข่าวของแม่บ้านนอกจากจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์แล้ว สื่อบุคคลภายในและภายนอกบ้านก็ยังเป็นอีกสื่อหนึ่งที่แม่บ้านใช้เพื่อบริโภคข่าวสารต่างๆ การที่แม่บ้านใช้สื่อบุคคลที่เป็นสามีนั้นสะท้อนภาพว่า ข่าวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกปริมณฑลของแม่บ้านทั้งสิ้น ดังนั้นแม่บ้านจึงต้องพึ่งพาผู้ที่ออกข้างนอกบ่อยๆ ในการให้ข้อมูลข่าวสารเพราะตัวเธอเองมีปริมณฑลอยู่แต่ภายในบ้านเท่านั้น

อย่างไรก็ตามจากกรณีของ กุลิณี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองที่เป็นเสมือนนายทวารข่าวสารให้กับสามี (Gate Keeper) คอยคัดเลือกข่าวสารต่างๆ ให้บริโภคทั้งๆ ที่เธอเองก็อยู่แต่เฉพาะภายในบ้านไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านแต่เธอก็ยังรับทราบเรื่องราวข่าวสารได้มากกว่าสามีที่ออกไปทำงานนอกบ้าน ประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่าสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือเพื่อนๆ ของแม่บ้านเองก็เป็นสื่อที่นำพาให้แม่บ้านออกไปสู่โลกภายนอกได้โดยไม่ต้องออกไปทำงาน

ในกรณีของ กุลิณี นั้น เมื่อผู้วิจัยซักถามถึงภูมิหลังของแม่บ้านพบว่า แม่บ้านเคยทำงานพิเศษเกี่ยวกับด้านการเมืองเมื่อ 4-5 ปี มาแล้ว (แม่บ้านไม่ให้เปิดเผยลักษณะการทำงาน) ทำงานอยู่ประมาณ 2 ปี จึงทำให้ต้องศึกษาเกี่ยวกับเรื่องข่าวสารบ้านเมืองเป็นจำนวนมาก พอเลิกทำงานนิสัยการบริโภคข่าวดังกล่าวก็ติดตัวมาตั้งแต่นั้น ส่วนสามีของ กุลิณี เธอบอกว่าสามีของเธอเป็นคนที่ไม่ชอบเรื่องราวที่เครียดๆ เนื่องจากเครียดมาจากการทำงานทั้งวันแล้ว เมื่อกลับถึงบ้านสามีของ

เธอก็จะอ่านนิตยสารยานยนต์ หรือชมภาพยนตร์ VCD เพื่อพักผ่อน ส่วนข่าวต่างๆ กุลิณี จะเป็นผู้ที่สรุปให้ฟัง

ส่วนสื่อบุคคลที่เป็นเพื่อนๆ หรือเพื่อนบ้านนั้น แม่บ้านจะใช้เพื่อการคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องต่างๆ ทักทายพูดคุยถามสารทุกข์สุขดิบ และเพื่อบอกเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่น่าสนใจอยู่ในขณะนั้นรวมทั้งข่าวสารในละแวกบ้าน ส่วนสถานที่ที่แม่บ้านจะพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารนั้นนอกจากจะเป็นบริเวณรั้วหน้าบ้านหรือบ้านเพื่อนแล้วก็ยังมีร้านเสริมสวย ตลาด ร้านขายของ รถขายกับข้าว และสถานที่ที่เป็นแหล่งชุมชนอื่นๆ

“ตอนบ่ายๆ พี่จะออกไปข้างนอกไปรอรับลูกกลับบ้าน พี่ก็จะไปแวะบ้านเพื่อนบ้าง ร้านเสริมสวยบ้าง เจอกันที่ตลาดบ้าง เจอกันก็คุยกันเรื่องละครละคร แต่ตอนนี้พี่กับหมู่สนใจเรื่องข่าวมือกับกัน อยากรู้ว่าจะเป็นยังไงต่อไป พี่ลงทุนติด ASTV เลยนะ จะได้คุยกับเพื่อนได้” (เสาวรี แม่บ้านในเขตเทศบาลนางรอง)

“พี่ชอบไปสระผมทำเล็บที่ร้าน ร้านประจำอยู่ที่สระหญ้าฆ่า หมู่พี่ก็เจอนั่นแหละ... เรื่องที่คุยกันมีทั้งเรื่องข่าว เรื่องละคร ตอนนีพี่ก็สนใจอยู่หลายเรื่องนะ เรื่องแห่มมแคทที่ว่ากลับเมืองไทย เรื่องสถานการณ์บ้านเมือง” (ชติยา แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“น่าชอบมานั่งหน้าร้านเวลามีเพื่อนๆ เดินผ่านมาก็จะแวะมานั่งคุยด้วย น่าต้องเฝ้าร้านก็เลยไม่ได้เดินไปไหนมาไหน มีแต่เพื่อนมาหาเพราะเวลาเขามาซื้อของก็จะแวะทักทายเรา ที่ชอบมานั่งคุยกับน้าบ่อยๆ ก็บ้านอยู่แถวๆ นี้ ทั้งนั้น ตอนนี้น่าสนใจข่าวการเมืองเรื่องนี้ใครๆ เขาก็สนใจ น่าคุยเรื่องนี้กับแฟนไม่ได้เขาอยู่ฝ่ายมือกับน้าอยู่ฝ่ายนายกฯ” (สมคิด แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ส่วนใหญ่ไปคุยที่บ้านเพื่อนนะ บ้านเราใกล้กันบางทีก็เดินไปเจอกันที่รถกับข้าวด้วย พอรถมาคนเขาก็จะออกมาซื้อกับข้าวกัน ก็จะคุยกันตอนนั้นคุยเสร็จซื้อเสร็จก็แยกกันกลับบ้าน ก็คุยกันหลายเรื่องนะ อันนี้เฉพาะคนที่สนิทๆ น่าจะมีเพื่อนที่เรียนมาด้วยกันอยู่คนละซอย ถ้าว่างๆ เหวงๆ น้าก็จะเดินไปคุยกับเขา” (มัลทนา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

เมื่อเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แม่บ้านมีลักษณะและพฤติกรรมในการบริโภคข้าวผ่านการเล่าข่าวจากสื่อบุคคลมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง แม่บ้านในกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่บริโภคข้าวแบบเกาะติดข่าว และกลุ่มที่บริโภคข้าวตามปกติ

กลุ่มที่บริโภคข้าวแบบเกาะติดข่าวนี้เป็นกลุ่มแม่บ้านที่มีรายได้สูงกล่าวคือตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไปและมีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญาขึ้นไป กลุ่มแม่บ้านกลุ่มนี้จะลงทุนติดตั้งเคเบิลทีวี (ASTV) เพื่อบริโภคข่าวสารโดยเฉพาะข่าวการเมืองและเมื่อมีข่าวใดๆ ก็ตามที่แม่บ้านบริโภคแล้วรู้สึกถูกใจแม่บ้านก็จะโทรศัพท์คุยกับเพื่อนๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ได้แก่ ศิริวรรณ ชนิตา กุลินี รัญญาธร และวันเพ็ญ

ลักษณะและพฤติกรรมการบริโภคดังกล่าวมีจุดเริ่มต้นที่แม่บ้านในกลุ่มนี้เป็นผู้ที่บริโภคข่าวการเมืองและข่าวอื่นๆ อยู่เดิมและมีการพบปะพูดคุยกันอยู่บ่อยครั้งๆ เนื่องจากแม่บ้านในกลุ่มนี้จะเป็นแม่บ้านที่ทำธุรกิจร่วมกัน เช่น ทำธุรกิจขายสลากกินแบ่งออนไลน์ หรือสั่งซื้อของด้วยกันบ่อยๆ เป็นกลุ่มลูกค้าประจำ และบ้านก็อยู่ไม่ไกลกันนักจึงทำให้พบปะกันได้บ่อยครั้ง โดยการพบปะพูดคุยดังกล่าวจะไม่ได้คุยกันเป็นกลุ่มอย่างชัดเจน หากแต่เป็นไปในลักษณะที่เมื่อมีเหตุการณ์ที่ต้องติดต่อกันหรือหากแม่บ้านในกลุ่มนี้จะไปมาหาสู่กัน และเริ่มพูดคุยกันถึงเรื่องข่าวต่างๆ กัน แต่ที่แม่บ้านกลุ่มนี้เริ่มสนใจข่าวการเมืองก็เพราะข่าวการเมืองส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อหน้าที่การงานของครอบครัวของแม่บ้าน

“ที่แรกน่าจะไม่ได้สนใจเรื่องการเมืองเท่าไหร่นัก พอดีสามีนำเขาคุยกับพีนิต (กุลินี) พี่เขาก็เล่าให้ฟังว่าอะไรเป็นอะไร คือน่าก็เห็นว่าพี่เขาเคยทำงานกับนักการเมืองคนหนึ่งมาก่อน น่าก็ฟังเขาพูดมาเรื่อยๆ ก็เออเป็นอย่างที่เขาพูดนะ พอดีข่าวที่เขาเล่าๆ ให้ฟังเขาว่ามาจาก ASTV น่าก็เลยบอกให้สามีแกล้งติด” (ศิริวรรณ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“นำดูข่าวมาเป็นปกติอยู่แล้ว เพราะเมื่อก่อนเคยทำงานการเมืองอยู่พักหนึ่ง แต่ไม่ได้ลงสมัครอะไรกับเขาหรือเป็นที่ปรึกษาเขา ก็พอรู้อะไรๆ บ้าง พอมีข่าวมีเรื่องต่างๆ เราก็จะรู้มากกว่าใช่ไหม งานของสามีนำก็ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล โบนัสโบนัสก็ไม่ได้ตั้งแต่แปรรูป มีเรื่องอีกตั้งเยอะ เวลาคุยกับเพื่อนๆ ก็เล่าให้เขาฟังว่าพี่ก็มีผลกระทบอย่างนี้ๆ นะ เพื่อนเขาก็โดนเหมือนกัน” (กุลินี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ช่วงนี้เข้ากับเพื่อนๆ จะคุยกันบ่อยๆ บางทีน้ำดูจืดจางเมืองดูแล้วสะใจนะ ดูของ
อื่น ๆ เขาไม่รายงานข่าวพวกนี้ให้เรารู้หรือชอบดูจืดจางแบบสดๆ เลย พอดูแล้วก็เออที่นี้ดี
วรรณ เพื่อนๆ ที่คบเดียวกันนะ เขาจะได้ดูหรือเปล่า น้ำก็จะโทรหาเขาบอกให้เขาดู พวกน้ำ
จะเป็นอย่างนี้ เจออะไร น้ำก็จะโทรบอกกัน เขาจะได้ดู เวลาเขาแวะมาก็จะได้คุยกัน”
(วันเพ็ญ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

ส่วนกลุ่มที่บริโภคข้าวแบบปกติ แม่บ้านในกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่ากลุ่มที่บริโภคข้าว
การเมืองแบบเกาะติดข่าวเพราะแม่บ้านเห็นว่าข่าวการเมืองก็ยิ่งเหมือนเดิมมีแต่การทะเลาะเบาะ
แว้งกันไม่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งแม่บ้านในกลุ่มนี้ไม่ค่อยจะบริโภคข่าวการเมืองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว
เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องที่ไกลตัว และคิดว่าไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของตนเอง และเมื่อ
ผู้วิจัยสอบถามถึงการเลือกตั้งแม่บ้านก็บอกว่าส่วนใหญ่จะเลือกตามที่สามีบอก เพราะไม่ว่าใครจะ
เป็นรัฐบาลก็ไม่มีผลกระทบต่อแม่บ้าน

“ป่าไม่เห็นจะมีอะไรเลยเรื่องการเมืองมีแต่ผลประโยชน์กันทั้งนั้นไม่ว่าจะใคร
ขึ้นก็จะสนใจ มีมือมีเท้าอะไรก็ไม่เกี่ยวกับป่า ป่าก็ขายของของป่าไป จะเลือกใครยัง
เดี่ยวลุงเขาก็บอกเอง” (มาลี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“มีอบมันมีที่กรุงเทพฯ มีในเมือง เอง (ฉัน) ไม่ได้เกี่ยวข้องกับใคร ใครจะขายอะไร
ไม่ขายอะไรก็ไม่เกี่ยวกับป่า ป่าไม่ชอบการเมืองข่าวยังไม่ดูเลยมันเครียด” (บุญเลี้ยง
แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ป่าไม่ชอบการเมืองไม่ชอบไม่ชอบ มีแต่อะไรก็ไม่รู้เดี๋ยวเลือกๆ เลือกเข้าไปก็เห็นมี
แต่โกงกันทั้งชาติ ไม่เห็นมีใครดีกับเขาสักคน ใครโกงใครไม่โกงป่าไม่รู้ขอแค่อย่ามาโกงป่า
แล้วกันอันนี้ป่าไม่ยอม” (นฤมล แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

ในส่วนของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมีการพูดคุยถึงข่าวการเมืองน้อยกว่าแม่บ้านใน
เขตเทศบาลเมืองนางรอง ทั้งนี้เป็นเพราะทัศนคติเกี่ยวกับความนิยมชมชอบในตัว พ.ต.ท.ทักษิณ
แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นมีความคิดแบ่งออกเป็น 2 ขั้ว อย่างเห็นได้ชัด คือกลุ่มที่ชอบและไม่
ชอบนายกรัฐมนตรี ดังนั้นจึงทำให้การเล่าข่าวการเมืองผ่านสื่อบุคคลของแม่บ้านในชุมชนเคหะ
คลองจั่นเล่ากันแต่เฉพาะในครอบครัวตนเอง หรือเลือกที่จะพูดคุยเฉพาะกับครอบครัวเดียวกัน
เท่านั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับเพื่อนบ้านเพราะต้องอยู่ในละแวกเดียวกัน

“ป้าชอบนายกฯ นะ คนข้างบ้านเป็นคนได้พอดูข่าวแล้วบางทีเขาก็พูดๆ กับคนในบ้านของเขาแหละแต่ป้าได้ยิน โอ๊ย...ทำไมเขาถึงไม่เข้าใจอะไรบ้างเลย หุ่นนี้ก็ของเขาของลูกเขาเขาจะขายจะซื้อก็เรื่องของเขา ถ้าไม่มีนายกฯ นะหนีนี่บ้านเมืองป่านนี้ใช้กันไม่หมด เขารวยแล้วเขาจะมาโกงทำไม คนเราไม่ชอบก็ว่ากันไปต่างๆนาๆ” (จินตนา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

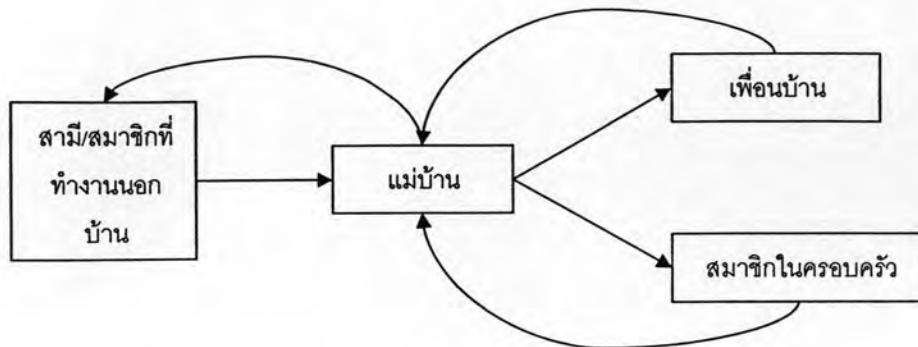
“คุยเรื่องพวกนี้กับคนแถวนี้เดี๋ยวก็โดนรู้ม เพราะคนแถวนี้เขาเป็นสาวกทักษิณกัน เขาหลอกมาตั้งนานตาก็ไม่สว่างชะที่ หุ่นนี้เขาก็บอกกันอยู่ว่าไม่เสียภาษี ไม่เสียภาษีก็เห็นๆ กันอยู่ เราเสียภาษีจนทุบแต่เขาเป็นนายกฯ แท้ๆ รวยก็รวยแต่ไม่เสียภาษี อย่างนี้มันไม่ได้หมายความว่าโกงหรือ” (สุวิจนา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“โครงการต่างๆนาๆ ที่นายกฯ เขาคิดมานี้รัฐบาลขาดทุนนะ นายกฯ ทำงานเหนื่อยจะตาย พอตัวเองไม่ได้อย่างใจก็ออกมาไล่เขา ไล่...ทำไมน้ำจะไม่รู้ สนธิมันทำอะไรที่ไหนมีหนี้เป็นร้อยๆ ล้านจะให้นายกฯ ปลดหนี้ให้ พอเขาไม่ทำให้ออกมาว่าเขา ไอ้คนที่เชื่อก็โอ๊ย... น้ำไม่อยากจะพูด อ่างนายกฯ ไม่มีจริยธรรม แล้วจริยธรรมคืออะไรไหน ไหนใครมาคุยกับน้ำที่เถอะ จริยธรรมคืออะไร” (สมคิด แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ป้าก็อยากคุยกับเขาหรือคะเรื่องพวกนี้ อยากให้เขารู้ อยากให้เขาตาสว่างเหมือนกัน แต่ทำยังไงได้เขาเชื่อที่เขาสร้างภาพกันไปหมด บางทีชื่อกับข่าวเขาก็เฝ้ากัน เขาถามป้าว่าป้าคิดยังไง ก็ป้าจะบอกเขาได้ยังไงล่ะ บอกแล้วเขาก็อารมณ์ขึ้นกัน เรื่องพวกนี้คุยกันไม่ได้หรือป้าว่า พอเขาถามป้าก็บอกไม่ได้สนใจนะ” (อุทัยวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ลักษณะการบริโภคสื่อผ่านสื่อบุคคลของแม่บ้านนั้น แม่บ้านจะรับจากสามีและสมาชิกในครอบครัว จากนั้นแม่บ้านก็จะนำข่าวสารต่างๆ ที่รับทราบมาขยายความไปสู่เพื่อนบ้าน หรือเพื่อนคนอื่นๆ โดยแม่บ้านจะเป็นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารในคราวเดียวกัน เนื่องจากแม่บ้านมักจะมีเรื่องข่าวต่างๆ มาเล่าสู่กันฟังเสมอ นอกจากนี้ข่าวสารที่แม่บ้านรับมาจากเพื่อนๆ แม่บ้านก็จะนำมาเล่าสู่กันฟังกับสมาชิกในครอบครัวอีกด้วย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงแบบแผนการบริโภคข่าวผ่านสื่อบุคคลของแม่บ้าน

กล่าวโดยสรุปคือ ในการใช้สื่อบุคคลเพื่อการบริโภคข่าวสารของแม่บ้านจาก 2 พื้นที่นั้น แม่บ้านจะบริโภคผ่านการบอกเล่าของสามีเป็นหลัก รองลงมาคือสมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ ที่ออกไปทำงานนอกบ้าน เนื่องจากข่าวสารต่างๆ ที่ถูกถ่ายทอดมาสู่แม่บ้านนั้นล้วนแต่เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายนอกปริมาตรของแม่บ้าน การที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ จึงต้องมาจากการบอกเล่าของผู้ที่ออกไปนอกปริมาตรของบ้านซึ่งส่วนใหญ่ก็คือสามีและลูกๆ ของแม่บ้านนั่นเอง

ในส่วนของกรบริโภคข่าวสารจากเพื่อนๆ ของแม่บ้านนั้นจะมีลักษณะเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลมือสองที่แม่บ้านได้รับการบอกเล่ามาจากสามีและสมาชิกในครอบครัวของเธอที่ออกไปทำงานข้างนอก

นอกจากนั้นแล้วการบริโภคข่าวสารผ่านสื่อบุคคลของแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ มีความแตกต่างกันเพียงอย่างเดียวคือ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองมีการบริโภคข่าวสารผ่านสื่อบุคคลมากกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น กล่าวคือ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองจะมีการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านและเพื่อนๆ มากกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ทั้งนี้เป็นเพราะสายสัมพันธ์ในสังคม (Social bond) ของสังคมเมืองและสังคมชนบทมีความแน่นแฟ้นไม่เท่ากัน

2.2 การบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

เมื่อเปรียบเทียบโดยรวมแล้วการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์ของแม่บ้าน (ตารางที่ 6-7) ดูเหมือนว่าจะเป็นสื่อที่แม่บ้านนิยมใช้น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์คิดเป็นร้อยละ 55 และนิตยสารคิดเป็นร้อยละ 47.5 ขณะที่สื่อประเภทอื่นๆ มีค่าสูงกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้เป็นเพราะคุณลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์เองที่ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจเนื่องจากเป็นสื่อที่ต้องอ่านจึงจะรู้เรื่อง และจากข้อมูลส่วนวิถีชีวิตของแม่บ้านจะเห็นได้ชัดเจนว่า แม่บ้านมักจะใช้สื่อสิ่งพิมพ์ก็ต่อเมื่อตนเองมีเวลาว่างจริงๆ เช่น ในช่วงบ่ายของทุกวัน อีกทั้งแม่บ้านบางส่วนมีการศึกษาเพียงแค่ภาคบังคับเท่านั้น (ประถมศึกษา) ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดในการเปิดรับสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ได้ อีกประการหนึ่งคือจำนวนแม่บ้านที่สูงอายุแล้วก็มักจะมีปัญหาทางด้านสายตา ซึ่งในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารส่วนใหญ่มักจะใช้ตัวพิมพ์ที่มีขนาดอักษรเล็กๆ จึงทำให้แม่บ้านไม่สะดวกที่จะอ่าน จึงอ่านเฉพาะพาดหัวข่าว

จากการศึกษาพบว่า คอลัมน์บันเทิงเป็นคอลัมน์ที่แม่บ้านนิยมบริโภคจากหนังสือพิมพ์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 77.5 รองลงมาคือคอลัมน์การเมืองคิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนคอลัมน์ที่แม่บ้านบริโภคน้อยที่สุดคือข่าวต่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 30 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงข่าวที่แม่บ้านบริโภคผ่านสื่อหนังสือพิมพ์

คอลัมน์ข่าวที่บริโภค	จำนวนแม่บ้านที่บริโภค	
	คน	ร้อยละ
1. อาชญากรรม	28	70
2. สตรี	29	72.5
3. บันเทิง	31	77.5
4. วิเคราะห์ข่าว	19	47.5
5. การเมือง	30	75
6. เศรษฐกิจ	24	60
7. สังคมวัฒนธรรม	18	45
8. บทบรรณาธิการ	19	47.5
9. ข่าวหน้าหนึ่ง	29	72.5
10. ข่าวต่างประเทศ	12	30

การที่แม่บ้านบริโภคว่านบันเทิงจากหนังสือพิมพ์มากที่สุดนั้นเป็นเพราะว่า โดยธรรมชาติของผู้หญิงแล้วผู้หญิงมักจะชอบเรื่องเบาๆ ไม่นักสมอง อย่างไรก็ตามจากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่าแม่บ้านก็สามารถบริโภคข่าวสารการเมืองมาเป็นอันดับ 2 รองจากข่าวบันเทิง ทั้งนี้เนื่องมาจากการเกิดสถานการณ์ทางการเมืองขึ้นในระหว่างที่ศึกษา ทำให้สื่อต่างๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ต่างก็นำเสนอข่าวสารการเมืองเป็นหลักซึ่งแม่บ้านจะบริโภคข่าวต่างๆ รวมทั้งข่าวสารการเมืองในช่วงบ่ายที่เป็นช่วงเวลาแห่งการพักผ่อนของเธอ

ในช่วงบ่ายของแต่ละวันแม่บ้านจะอ่านหนังสือพิมพ์ไปพร้อมๆ กับการเปิดรับสื่ออื่นๆ เช่นวิทยุหรือโทรทัศน์ โดยเนื้อหาข่าวที่แม่บ้านบริโภคนั้นเมื่อจัดแบ่งเป็นประเภทตามลักษณะของข่าวแล้วจะเห็นว่า ถึงแม้ว่าแม่บ้านจะบริโภคข่าวเบาๆ ประเภทข่าวบันเทิงหรือข่าวสตรี แต่สัดส่วนการบริโภคข่าวนั้นก็มีมากกว่าข่าวเบา อาจกล่าวได้ว่าแม่บ้านมีความสนใจในข่าวสารทุกประเภท

อย่างไรก็ตามจากการสังเกตพบว่า ลักษณะการบริโภคข่าวนั้นของแม่บ้านไปในลักษณะเพื่อใช้เวลามากกว่าการบริโภคเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ กล่าวคือ แม่บ้านมีการบริโภคข่าวนั้นจากหนังสือพิมพ์จริง แต่เมื่อผู้วิจัยถามแม่บ้านว่าสนใจข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ หรือคอลัมน์ใดเป็นพิเศษหรือไม่ แม่บ้านส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่ได้สนใจอะไรเป็นพิเศษเพียงแต่อ่านผ่านๆ ไปเท่านั้น และเมื่อผู้วิจัยถามว่าแม่บ้านสนใจคอลัมน์ใดเป็นพิเศษแม่บ้านก็ตอบว่า คอลัมน์ซุบซิบในวงการบินเทิง เช่น คลื่นรบกวน หรือสี่แยกบันเทิงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คอลัมน์หมึกแดงไกด์ และเดลินิวส์ ขวนขวิมในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า การบริโภคข่าวของแม่บ้านจากหนังสือพิมพ์นั้นเป็นการบริโภคเชิงปริมาณมากกว่าจะเป็นการบริโภคแบบคุณภาพ เนื่องจากแม่บ้านจะอ่านหนังสือพิมพ์ในลักษณะที่ต่อเนื่องจากอ่านสิ่งที่สนใจเป็นพิเศษก่อน (ข่าวบันเทิง บทละครโทรทัศน์ ข่าวหน้าหนึ่ง) แล้วจึงอ่านข่าวประเภทอื่นๆ ต่อไปในลักษณะที่เป็นการใช้เวลามากกว่าจะต้องการข้อมูลข่าวสารอย่างแท้จริง

“เวลาว่างๆ เวลาลูกค้ำน้อยๆ ก็จะตอนประมาณบ่ายๆ นำได้อ่านนานหน่อยนะ เพราะถ้าอ่านตอนเช้าๆ นี่จะเป็นเวลาที่เฮียแกอ่าน น้ำก็จะได้อ่านละครบ้าง แต่ไม่ต่อกัน เพราะต้องลูกดูว่าลูกจ้างจัดของเรียบร้อยหรือเปล่า ตอนบ่ายนี้ลูกค้ำน้อยลูกจ้างเขาก็ทำงานบ้านเสร็จเขาก็ช่วยเราดูได้” (วันเพ็ญ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“น้ำจะว่างช่วงบ่ายนะ คือเราทานบ้านเสร็จแล้วไง เราก็พักผ่อน น้ำก็จะอ่านหนังสือพิมพ์ อ่านละครที่เป็นตอนๆ ได้ยาวๆ ไม่มีอะไรมาขัดจังหวะ บางทีอ่านข่าวมันๆ แล้วมันติดพันไม่อยากจะลุกไปไหน ชาวบางข่าวเราก็ต้องคิดตามนะ” (ธัญญาธร แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“พี่จะทำงานบ้านช่วงเช้า ตอนบ่ายที่รอผ้าแห้งพี่ก็จะพัก เวลาพักพี่ก็จะอ่านหนังสือพิมพ์นิตยสารไปตามเรื่อง เพราะที่บ้านรับหนังสือพิมพ์หลายฉบับ แฟนพี่จะชอบอ่านหนังสือมากๆ เขาเลยซื้อหลายๆ ฉบับ คือโง่งนะ พี่ก็ไม่ได้จัดเป็นตารางหรอกว่าจะอ่านตอนไหน พอทำงานเสร็จพี่ก็จะอ่าน ส่วนใหญ่ก็ตอนบ่ายนี่ละ เพราะงานเสร็จพอดี พองานเสร็จก็ไม่มีอะไรมาขัดจังหวะเวลาอ่านใจ” (สุนธรา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ตอนเช้านี้ป้าจะทำการทำงานอะไรๆ ให้มันเสร็จๆ ไปเสีย ไม่อยากทิ้งงานไว้นานๆ พอทิ้งไว้นานมันก็จะไม่ดี พอทำงานเสร็จแล้วเราก็อ่านหนังสือพิมพ์นิตยสารไปเรื่อยเปื่อย รอเวลาที่จะชื้อกับข้าวทำกับข้าว” (อุทัยวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ป้าไม่ชอบอ่านหนังสืออะไรหรอก ตามันไม่เห็นใส่ว่านมันก็มัวไม่หาย ถึงมีแว่นป้าก็ไม่อ่านจ้ะจ้ออ่านไร” (แหวด อายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ป้าอ่านหนังสือไม่ค่อยออกหรอกก็เลยไม่อ่าน หูตาก็มัว ถ้าอยากรู้อะไรก็ถามเขาเอาช้เกียจอ่าน” (ปลิว อายุ 55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ป้าจบแค่ ป.2 สมัยป้าเขาให้เรียนแค่นี้ อ่านไม่ค่อยออกหรอกจะให้อ่านอะไรป้าไม่ถนัด ตาก็ไม่ค่อยดีแก่แล้วก็อย่างนี้แหละ” (สอน อายุ 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“หนังสือพิมพ์นี่ละลูกๆ กับผัวป้าอ่าน ป้าอ่านไม่เห็นหรอก บางทีอยากอ่านก็ต้องหาแว่นมาใส่ อ่านก็ขี้ดๆ บางคำป้าก็ไม่เข้าใจ” (สุนันท์ อายุ 50 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

หนังสือพิมพ์มีคุณลักษณะคือเป็นสื่อที่ต้องอาศัยการอ่านเป็นหลัก ดังนั้นผู้รับสารต้องจินตนาการและตีความข้อมูลข่าวสารด้วยตนเองซึ่งต้องอาศัยเวลาพอสมควรในการตีความ หากแม่บ้านคนใดที่มีปัญหาเรื่องสายตาหรือเรื่องความสามารถในการอ่านด้านอื่นๆ จึงทำให้หนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์ชนิดอื่นๆ ไม่ได้รับความนิยมจากแม่บ้าน

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองใช้สื่อสิ่งพิมพ์น้อยกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น และแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยทางด้านลักษณะวิถีชีวิต นอกจากนี้ลักษณะวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่แล้ว ปัจจัยด้านการศึกษาและด้านเศรษฐกิจก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แม่บ้านมีลักษณะการใช้สื่อสิ่งพิมพ์แตกต่างกัน เนื่องจากแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองมีแม่บ้านที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาถึง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ไม่ค่อยดีนักจึงทำให้แม่บ้านกลุ่มนี้มีข้อจำกัดในการเข้าถึงสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ กล่าวคือ สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ต้องซื้อจึงจะสามารถบริโภคได้ เมื่อมีปัจจัยทั้ง 2 อย่างมาประกอบกันก็เป็นสาเหตุให้แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์น้อยกว่าแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น

ลักษณะการบริโภคสื่อของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น ผู้วิจัยพบว่าสามีเป็นผู้นำในการบริโภคมากกว่าตัวแม่บ้านแม่บ้าน กล่าวคือ สามีจะซื้อหนังสือพิมพ์กลับมาจากที่ทำงาน โดยแม่บ้านจะอ่านข่าวหลังจากที่สามีอ่านแล้วซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องบันเทิง และบทละครโทรทัศน์ที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ส่วนแม่บ้านที่มีรายได้ปานกลาง-สูง จะมีการบอกรับหนังสือพิมพ์ประจำ แต่จะอ่านเฉพาะคอลัมน์ประจำ เช่น บันเทิง ละคร แม่บ้านที่ชอบอ่านบทละครจะบอกรับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เพราะมีบทละครโทรทัศน์มากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ

“แฟนที่จะเป็นคนซื้อหนังสือพิมพ์ทุกวันเวลาเขาไปทำงาน บางทีเขารีบๆ เขาก็ลืมบ้าง พี่ไม่ค่อยได้ซื้อเองถ้าเป็นเสาร์อาทิตย์นี้พี่จะซื้อให้เขาเพราะเขาไม่ได้ออกไป พี่ก็จะอ่านจากที่เขาซื้อมา พี่จะพวกละคร ข่าวดาราระไรอย่างนี้ ชาวอื่นๆ พี่จะดูจากทีวีมากกว่า” (ขวัญญา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

แม่บ้านกลุ่มที่มีการศึกษาและทำงานการเงินหรือสามีทำงานมีธุรกิจเกี่ยวกับการเงินมาก่อนทั้งแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง เช่น วันเพ็ญ ศิริวรรณ และแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น เช่น อุทัยวรรณ ชลธิชา สุคนธา จะบอกรับหนังสือพิมพ์ธุรกิจ เช่น กรุงเทพธุรกิจ ประชาชาติธุรกิจ และนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ เช่น มติชนสุดสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ ส่วนแม่บ้านคนอื่นๆ ที่ซื้อหนังสือพิมพ์เองจะซื้อหนังสือพิมพ์เฉพาะที่มีข่าวที่ตนสนใจเท่านั้น

“บ้านป่าเป็นพวกไม่ชอบตกข่าวต้องอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันทั้งลุงทั้งป้า จะบอกรับหลายฉบับนะ เพราะลุงแก่จะอ่านพวกข่าวเศรษฐกิจเพราะงานเขาอยู่ตรงนั้นก็ต้องมีไว้แนะนำลูกค้า ว่าต้องลงทุนอะไรยังไง แต่ก่อนป้าก็เป็นแบบเขานี้แหละทำแบบนี้จนติดแล้วไม่ได้ทำงานก็ยังไม่ยอม” (ชลธิชา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ที่บ้านมีกันสองคนก็จริงแต่อ่านหนังสือพิมพ์เหมือนอยู่กันเป็นสิบ คือมันติดมาตั้งแต่ป้าทำงานป้าทำงานด้านการเงิน สามีก็การเงิน ค่าเงินแข็งค่าเงินอ่อนมีผลกับเราทั้งนั้น ทั้งเรื่องการเมืองที่เป็นอย่างนี้ก็จะมีการลงทุนของลูกค้า มีผลต่อการทำงานของลุงป้าจะอ่านเพื่อเสริมให้ลุงเขาด้วย ก็เลยรับหนังสือพิมพ์หลายๆ ฉบับทุกวัน” (อุทัยวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“น่าจะซื้อหนังสือพิมพ์เป็นบางวัน วันไหนที่มีข่าวที่น่าสนใจเดินผ่านไปเห็นเอ... อายากรู้แบบนี้ก็จะซื้ออ่าน บางทีเดินไปซื้อของที่เขเว่นผ่านร้านหนังสือเห็นอะไรน่าสนใจก็ซื้อ” (จิตร์รัตน์ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ในขณะที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองแม่บ้านที่บริโภคข่าวแบบเกาะติดข่าวและกลุ่มที่บริโภคข่าวมากขึ้นจะซื้อหนังสือพิมพ์มากขึ้นตามไปด้วย แม่บ้านทั้ง 2 กลุ่มนี้มีลักษณะการบริโภคที่คล้ายคลึงกันคือ จะซื้อหนังสือพิมพ์ที่มีการนำเสนอข่าวที่ฝ่ายของตนเองเสียหายน้อยที่สุด เช่น แม่บ้านที่ต่อต้านนายกรัฐมนตรีก็จะซื้อหนังสือพิมพ์ที่ตนเองคิดว่านำเสนอข่าวไม่เข้าข้างนายกรัฐมนตรี เช่น กรุงเทพธุรกิจ คมชัดลึก ผู้จัดการ ไทยโพสต์ และเดลินิวส์ ส่วนแม่บ้านที่สนับสนุนนายกรัฐมนตรีก็จะอ่านหนังสือพิมพ์ที่เขียนถึงนายกรัฐมนตรีในด้านลบน้อยที่สุด เช่น ไทยรัฐ เป็นต้น

ลักษณะพฤติกรรมการซื้อหนังสือพิมพ์ของแม่บ้านที่ส่วนใหญ่ไม่ใช้การบอกรับหนังสือพิมพ์ประจำ แม่บ้านในเขตเทศบาลนางรองมักจะซื้อหนังสือพิมพ์ติดมือกลับมาจากการจ่ายตลาด โดยแม่บ้านจะเลือกดูว่าหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมีการพาดหัวข่าวอย่างไรบ้าง ถ้าพาดหัวข่าวน่าสนใจแม่บ้านก็จะซื้อ ถ้าพาดหัวข่าวไม่น่าสนใจแม่บ้านก็ใช้วิธีการบริโภคข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์หรือสื่ออื่นๆ แทน

ความน่าสนใจหรือไม่สนใจของพาดหัวข่าวนั้นอยู่ที่หนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวแบบฝ่ายของตนเองได้เปรียบหรือฝ่ายตรงข้ามเสียเปรียบ เช่น “โซว์พลังยึด ‘ลานพระรูป’ สำเร็จ ไล่ ‘แม้ว’ คึกคัก” (มติชน ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2549) การพาดหัวข่าวในลักษณะนี้จะดึงดูดความสนใจของแม่บ้านที่ต่อต้านนายกรัฐมนตรี หรือ “หาหลักฐานออกหมายจับ ‘สนธิ’ เผยทหารอุทกกลุ่มผู้ชุมนุม” (ไทยรัฐ ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 9 เมษายน 2549) การพาดหัวข่าวในลักษณะนี้จะดึงดูดความสนใจของแม่บ้านที่สนับสนุนนายกรัฐมนตรี

แม่บ้านที่จัดอยู่ในกลุ่มของบริโภคข่าวสารมากขึ้นโดยเฉพาะข่าวการเมืองนี้ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านที่อยู่ในชุมชนเคหะคลองจั่น คือ สมคิด ชลธิชา สุวัจน่า สมฤดี มัลลนา ดวงฤดี เป็นต้น ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแม่บ้านในพื้นที่นี้มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนว่าอยู่ฝ่ายใด และจะไม่พูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องปัญหาทางการเมืองเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ดังนั้นการบริโภคข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ มาขึ้นก็เสมือนหนึ่งการสร้างความชอบธรรมให้กับความคิดของตนเองอย่างเสียบๆ

“น้ำพุตอะไรไปเขาก็เถียงๆ คนแถวนี้เขาเชื่ออะไรง่าย ๆ แถมยังไม่ฟังอะไรอีก ข่าวเขาก็ออกโครมๆ ว่านายกฯ ไม่ผิด ขนาดคุณสุวรรณทนายเขาก็ยังบอกเลยที่ไม่ผิด น้ำดูข่าวพวกนี้เนะเอามาบอกเขา เขาก็ไม่เชื่อ น้ำก็ไปหาหนังสือพิมพ์มาให้เขาอ่าน เขาก็ไม่อ่าน แฟนน้ำก็เหมือนกันมาบอกว่าน้ำไม่รู้เรื่อง ‘ไม่รู้เรื่องได้ยังไงหนังสือพิมพ์เราก็อ่าน’ (สมคิดแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“บางคนเขาก็อ่านหนังสือพิมพ์ที่ไม่กล้ารายงานไป เพราะเขาคู่มือได้นี้ ชาวไหนออกได้ออกไม่ได้ นี่ ASTV ยังโดนตัดสัญญาณเลย นี่เขาเรียกว่าปิดหูปิดตาประชาชน คนที่อ่านสื่อที่เขาคุมได้ก็เชื่อใจ โดนเขาหลอกก็ยังไม่รู้ ป้าก็อ่านเท่าที่ป้าอ่านได้เราหาความรู้เข้าตัวเราจะได้ไม่ถูกหลอกง่าย ๆ อีก” (ชลธิชา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“น่าจะอ่านหนังสือพิมพ์เยอะขึ้นนะตั้งแต่มีเรื่อง เพราะเราก็อยากรู้ว่ามီးอะไรเกิดขึ้นบ้าง ดูข่าวมันไม่พอหรอกที่ตัวเองก็ไม่กล้าจะเสนอข่าวเพราะอะไรก็รู้กันอยู่ อ่านหนังสือพิมพ์บางฉบับเองก็ยังไม่กล้าเขียนเลย ใครจะว่าอะไรก็ช่างน่าเชื่อในสิ่งที่เห็นน่าจะอ่าน ถ้าเขาเถียงน้ำก็จะเอาหนังสือพิมพ์นี้แหละยันกับเขาไปเลย แต่ก็อย่างว่าแหละเดี๋ยวเขาก็ว่าสื่อไม่เป็นกลาง (หัวเราะ)” (อุรวาณา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ส่วนแม่บ้านที่บริโภคข่าวสารน้อยลงก็จะหันไปพึ่งนิตยสารที่น่าเสนอข่าวดารา เช่น ทีวีพูล อีบีเอส ก็เป็นที่นิยมในหมู่แม่บ้านเช่นกัน ส่วนนิตยสารผู้หญิงอื่นๆ ที่แม่บ้านนิยมอ่าน ได้แก่ คู่สร้างคู่สม (อันดับ 1) ดิฉัน แพรพ ผู้ซื้อมักจะเป็นแม่บ้านและลูกสาว การเลือกซื้อเน้นเฉพาะที่มีข่าวที่ตนเองสนใจ ส่วนนิตยสารอื่นๆ ที่มีอยู่ในบ้านคือ นิตยสารกีฬา เช่น สตาร์ชอคเกอร์ เป็นต้น ผู้ซื้อคือสามีและลูกชาย

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านส่วนใหญ่ใช้หนังสือพิมพ์เพื่อบริโภคข่าวที่มีวิธีการนำเสนอแบบเล่าเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านสร้างภาพในใจ ข่าวประเภทที่ใช้วิธีการเล่าเรื่องในลักษณะนี้ได้แก่ ข่าวบันเทิง และข่าวอาชญากรรม ลักษณะการเล่าเรื่องแบบให้ผู้อ่านสร้างภาพในใจดังกล่าวมักจะทำให้การเขียนนิยาย ซึ่งแม่บ้านส่วนใหญ่เคยชินกับการอ่านและตีความสารในลักษณะเช่นนี้

การนำเสนอข่าวประเภท ข่าวอาชญากรรม ข่าวบันเทิงที่เป็นเรื่องของดารา เป็นการเขียนแบบเล่าเรื่องที่แตกต่างจากการเขียนข่าวประเภทอื่นๆ กล่าวคือ การรายงานข่าวโดยทั่วไปเป็นการรายงานว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร แต่การเขียนเล่าข่าวอาชญากรรมหรือข่าวบันเทิงหรือข่าวสังคม-สตรี จะมีการใช้วิธีการเขียนที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก มีตัวละคร มีเรื่องราวคล้ายละคร เช่น ข่าวอาชญากรรมที่มีตัวผู้ร้าย ผู้ถูกทำร้าย และมีรายงานแบบเป็นเรื่องราวคล้ายละครที่แม่บ้านบริโภคบ่อยๆ ซึ่งวิธีการนำเสนอในลักษณะดังกล่าวทำให้แม่บ้านส่วนใหญ่เลือกที่จะบริโภคข่าวประเภทนี้ก่อนข่าวประเภทอื่นๆ ที่มีการนำเสนอแบบรายงานข่าว เช่น ข่าวเศรษฐกิจ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในช่วงที่มีสถานการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่าแม่บ้านจะบริโภคข่าวการเมืองในประเด็นที่เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมและรัฐบาลมากกว่าประเด็นข้อเท็จจริงของความขัดแย้ง เมื่อวิเคราะห์ห้อย่างละเอียดก็จะพบว่า การถอดรหัสข่าวสารสถานการณ์ทางการเมืองของแม่บ้านเป็นไปในแบบเดียวกับการถอดรหัสข่าวอาชญากรรม หรือข่าวบันเทิงซึ่งให้อารมณ์ความรู้สึกหรือให้ความรู้สึกเหมือนว่าผู้รับสารกำลังอ่านบทละครอยู่ซึ่งแตกต่างจากการรายงานข่าวประเภทอื่นๆ

เช่นเดียวกันกับการเขียนเล่าบรรยากาศในระหว่างการชุมนุม การรายงานข่าวก็มักจะนำเสนอด้วยคำที่บุคคลในข่าวพูดซึ่งคำพูดเหล่านั้นในสถานการณ์ขณะนั้นเป็นการสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้อ่านเช่นเดียวกับการอ่านข่าวอาชญากรรม หรือข่าวบันเทิง ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแม่บ้านมีทั้งกลุ่มที่สนับสนุนและคัดค้านนายกรัฐมนตรี แม่บ้านจึงมีอารมณ์ร่วมกับสถานการณ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้วประกอบการเขียนเล่าบรรยากาศที่เกิดขึ้น หรือเขียนอ้างคำกล่าวของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ไม่ว่าจะฝ่ายใด จึงทำให้แม่บ้านมีความรู้สึกใกล้ชิดกับสถานการณ์เพิ่มมากขึ้น การบริโภคข่าวต่างๆ เป็นต้นว่าการอ่านคอลัมน์วิจารณ์การเมืองที่เข้าข้างฝ่ายที่ตนเองสนับสนุนแม่บ้านก็จะรู้สึกสะใจกับบทวิจารณ์นั้นๆ แต่หากคอลัมน์ใดที่วิจารณ์ฝ่ายที่ตนเองสนับสนุนแม่บ้านก็จะเลือกที่จะไม่อ่าน

อาจกล่าวได้ว่าแม่บ้านบริโภคข่าวการเมืองในขณะนั้นๆ โดยผ่านแว่นของละครที่ตัวเองของตนเอากำลังทะเลาะกับตัวร้าย เมื่อฝ่ายตัวเองของแม่บ้านเป็นต่อฝ่ายผู้ร้ายหรือกำลังต่อว่าตัวร้ายและทำให้ตัวร้ายรู้สึกโกรธก็จะรู้สึก "สะใจ" แต่เมื่อฝ่ายตัวเองของตนเองเพียงพม่าแม่บ้านก็จะไว้วางหรือเถียงแทนตัวละครตัวเองของตนเอง หากเถียงแทนไม่ได้หรือไม่ทันแม่บ้านก็เลือกที่จะเลิกบริโภคข่าวนั้นๆ ไป

“บางที่อ่านแล้วไม่ถูกใจ เดี่ยวลมขึ้นหนังสือพิมพ์บางอันก็กลัวอิทธิพล กลับหูกลับตาเขียนเชียร์เขาอยู่ได้ เลยกินอ่านมันไปซะเลย” (เสริมศรี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“อ่านไปน้ำก็เถียงกับหนังสือพิมพ์ไป ทำไม่ถึงเอามาเขียนไม่หมด ASTV เขาถ่ายทอดสดก็รู้ว่าเขาพูดอะไรบ้างพอมารับมาอ่านหนังสือพิมพ์คนละเรื่องเลย อ่านไปก็เท่านั้นไปทำอย่างอื่นดีกว่า” (วันเพ็ญ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

การบริโภคข่าวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ของแม่บ้านมีความแตกต่างกันทางด้านของทัศนคติ รายได้ และการศึกษา กล่าวคือ แม่บ้านที่มีรายได้น้อยและไม่มีการบริโภคหนังสือพิมพ์เป็นประจำจะซื้อสื่อเฉพาะที่มีข่าวที่ตนเองสนใจ โดยในช่วงที่มีวิกฤติการเมืองแม่บ้านมีการบริโภคข่าวจากหนังสือพิมพ์มากขึ้น ทั้งนี้แม่บ้านจะบริโภคข่าวการเมืองแบบเข้าข้างใดข้างหนึ่ง (Take side) และจะบริโภคเฉพาะข่าวที่นำเสนอในด้านที่ติดกับฝ่ายของตนเอง แต่เมื่อมีคอลัมน์ที่นำเสนอข่าวในด้านลบของฝ่ายที่แม่บ้านสนับสนุน แม่บ้านก็จะอ่านไปเถียงไปหรือเลิกอ่านคอลัมน์นั้นๆ

นอกจากนั้นแล้วหลังจากที่เกิดเหตุการณ์วิกฤติการเมืองขึ้น แม่บ้านบางส่วนที่เคยสนใจบริโภคข้าวหนักมากกว่าข้าวเบาหันมาบริโภคข้าวเบาๆ แทนข้าวการเมืองที่เคยบริโภคเพราะรู้สึกเบื่อ เนื่องจากสถานการณ์ที่ยืดเยื้อมานาน และสื่อได้มีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของลักษณะเนื้อหาข่าวที่แม่บ้านบริโคนั้น มีลักษณะที่มีการเล่าเรียงลำดับเป็นเรื่องราวมากกว่าการรายงานข่าว ซึ่งข่าวที่มีลักษณะเช่นนี้ได้แก่ ข่าวบันเทิง ข่าวสังคมสตรี ข่าวอาชญากรรม อย่างไรก็ตามแม่บ้านมีการบริโภคข่าวการเมืองมากขึ้นด้วยเช่นกัน หากแต่แม่บ้านจะบริโภคเนื้อหาที่มีลักษณะของความขัดแย้งมากกว่าสาเหตุของความขัดแย้ง

2.3 การบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่แม่บ้านใช้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเพื่อบริโภคข่าวสาร ละคร หรือรายการโทรทัศน์อื่นๆ นั่นก็เป็นเพราะโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง เมื่อแม่บ้านต้องทำงานบ้านเธอก็สามารถเปิดเสียงให้ดังขึ้นแล้วก็ฟังไปด้วยได้ เมื่อมีอะไรที่น่าสนใจเธอก็จะหยุดดูสักหน่อยแล้วค่อยทำงานบ้านต่อ และด้วยสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีภาพนี่เองทำให้ผู้รับสารสามารถรับสารได้โดยไม่ต้องใช้จินตนาการเหมือนสื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุที่ไม่มีภาพ ผู้รับสารต้องจินตนาการเอาเอง ดังนั้นจึงเป็นการง่ายที่แม่บ้านจะบริโภคข่าวสารผ่านโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่นๆ เพราะแม่บ้านต้องทำงานบ้านหลายอย่าง อีกทั้งการเปิดโทรทัศน์หรือวิทยุทิ้งไว้ก็เพื่อเป็นเพื่อนแก้เหงา เนื่องจากแม่บ้านต้องอยู่บ้านคนเดียว

“ตั้งแต่เช้าเสียเขาจะเปิดโทรทัศน์ไว้เลย น้าก็จะดูไปด้วยทำอะไรๆ ไปด้วย ได้ยินอะไรที่เรากำลังสนใจอยู่ น้าก็เดินมาดูที่หนึ่ง” (สมใจ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

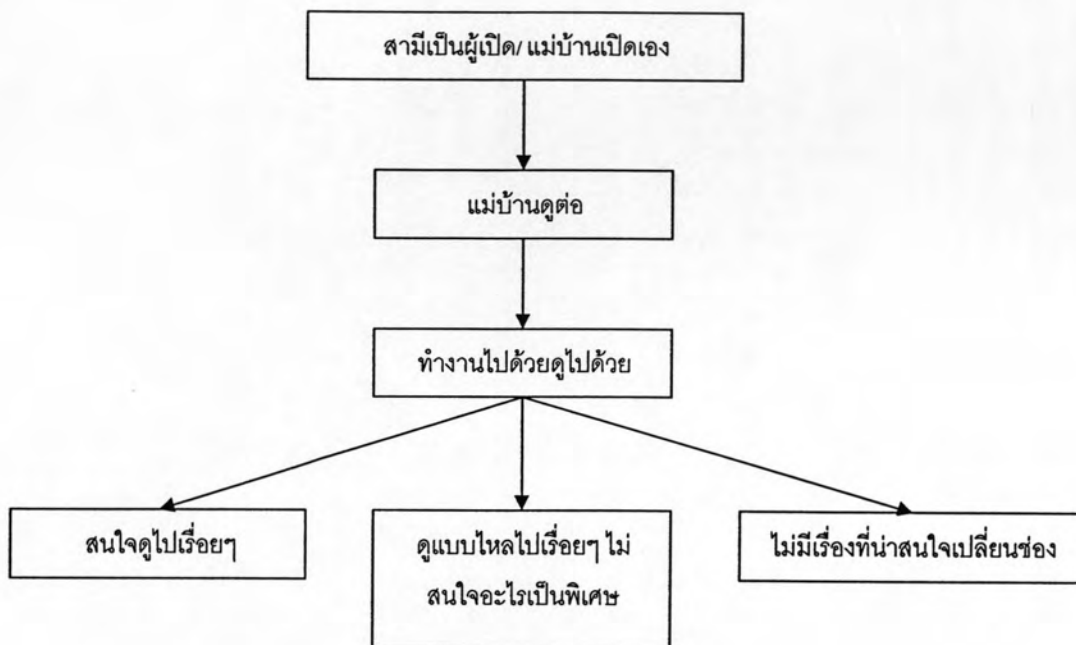
“พอพี่พอลูกเขาไปกันแล้วพี่ก็ทำบ้านทำช่องไป เปิดทีวีไว้ด้วย เอาไว้เป็นเพื่อนเดินผ่านเจออะไรน่าสนใจๆ พี่ก็จะหันมาดูบ้าง จะเปิดไปจนเย็นจนค่ำ” (วจี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“พอลูกไปทำงานป้าก็จะใช้ทีวีหรือวิทยุนี้เป็นเพื่อน มันเหงาจะอยู่คนเดียวส่วนใหญ่จะเปิดทีวีเพราะมันเห็นตัวคน เรารู้ว่าเราคุยกับใคร คุยกับสรรพคุณคุยกับออร์ปรียาคุยกับยายแมร์ยายนุ้ย” (จินตนา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ถ้าวันไหนไม่เปิดทีวีนะแสดงว่าป้าไม่อยู่ ป้าต้องเปิดไว้ตลอด ป้าจะดูไปเรื่อยๆ ตอนที่ดูก็จะทำนั่นทำนี่ไปพลาง กวาดบ้านซักผ้าไปตามเรื่อง ถ้าตากผ้าอยู่นอกบ้านป้าก็จะเปิดเสียงไว้ฟัง ทำครัวก็เหมือนจะเปิดเสียงดังๆ ถ้ามีข่าวที่ป้าสนใจป้าก็เดินมาดู” (สมฤดี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

แบบแผนการบริโภคข่าวโทรทัศน์ของแม่บ้านนั้นส่วนใหญ่เริ่มต้นที่สามี ดังที่กล่าวไปแล้วว่าสามีจะเป็นผู้นำในการบริโภคสื่อของแม่บ้าน เนื่องจากสามีจะเป็นผู้เปิดโทรทัศน์หรือวิทยุในตอนเช้า เพื่อดูข่าวก่อนไปทำงาน แม่บ้านก็จะดูข่าวตามที่สามีเปิดให้ดูเพราะว่าแม่บ้านต้องดูแลเรื่องอาหารเช้า เสื้อผ้า และดูแลลูกๆ ให้ไปโรงเรียน แบบแผนในการบริโภคข่าวโทรทัศน์ของแม่บ้านจะเป็นแบบดูครั้งทำครั้ง แต่เมื่อหลังจากที่สามีและลูกๆ ของเธอออกจากบ้านไปแล้วเธอก็ยังคงดูรายการที่สามีเปิดทิ้งไว้ เช่น รายการเรื่องเล่าเช้านี้แล้วต่อดูรายการผู้หญิงถึงผู้หญิง เป็นต้น แต่หากแม่บ้านทำงานติดพันและช่วงนั้นๆ ไม่มีรายการหรือเนื้อหาข่าวที่แม่บ้านสนใจ แม่บ้านก็จะเปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อนเนื่องจากไม่มีเรื่องที่น่าสนใจเป็นพิเศษ หรือแม่บ้านอาจจะเปลี่ยนช่องเพื่อไปดูรายการอื่นๆ ที่ตนเองสนใจ สามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงแบบแผนการบริโภคข่าวสารของแม่บ้าน

รายการข่าวที่แม่บ้านบริโภค

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า แม่บ้านใช้สื่อโทรทัศน์ในการบริโภคข่าวสารมากกว่าสื่อชนิดอื่นๆ เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง จึงทำให้แม่บ้านสามารถดูไปด้วยทำงานบ้านไปด้วยตามแบบแผนการบริโภคข่าวโทรทัศน์ของแม่บ้าน รายการที่ได้รับความนิยมในกลุ่มแม่บ้าน ได้แก่ รายการเรื่องเล่าเช้านี้ คิดเป็นร้อยละ 90 ของแม่บ้านทั้งหมด และรายการผู้หญิงถึงผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนแม่บ้านทั้งหมด ดังตารางที่ 12 รายการทั้ง 2 รายการนี้เป็นรายการในช่วงเช้า ซึ่งเป็นเวลาที่แม่บ้านกำลังทำงานบ้านหรือสาละวันอยู่กับลูกๆ

ตารางที่ 12 แสดงรายการข่าวภาคเช้าที่แม่บ้านบริโภค

รายการข่าวภาคเช้า	เวลาออกอากาศ	ช่อง	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องเล่าเสาร์อาทิตย์	7.30-8.30	3	20	50
เรื่องเล่าเช้านี้	6.30-8.45	3	36	90
ผู้หญิงถึงผู้หญิง	8.45-10.30	3	32	80
สมัคร ดุสิตคิดตามวัน	9.00-10.00	5	5	12.5
เช้าวันนี้ที่เมืองไทย	6.15-7.40	5	6	15
ทันข่าวเช้านี้	6.00-8.05	11	8	20
ข่าวภาคเช้า	5.30-6.30	7	5	12.5
จมูกมด	6.30-8.15	7	4	10
ข่าวเช้าไอทีวี	7.30-8.00	itv	11	27.5
ข่าวเช้านี้	6.00-8.00	9	4	10
สภาท่าพระอาทิตย์	8.00-10.00	ASTV	7	17.5

รายการข่าวที่แม่บ้านบริโภคในภาคบ่ายนั้นส่วนใหญ่เป็นรายการข่าวภาคเที่ยงและข่าวต้นชั่วโมงคิดเป็นร้อยละ 100 และร้อยละ 77.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่าในช่วงบ่ายแม่บ้านบริโภคข่าวน้อยกว่าในช่วงเช้า เนื่องจากในช่วงบ่ายเป็นช่วงเวลาพักผ่อนของแม่บ้าน ดังนั้นผังรายการจึงมีแต่ละครทั้งไทย จีน เกาหลี และฮอลลีวูด จะมีรายการข่าวก็เพียงข่าวต้นชั่วโมงเท่านั้น

ตารางที่ 13 แสดงรายการภาคบ่ายที่แม่บ้านบริโภค

รายการข่าวภาคบ่าย	เวลาออกอากาศ	ช่อง	จำนวน	ร้อยละ
เที่ยงวันทันเหตุการณ์	11.30-12.20	3	40	100
ข่าวต้นชั่วโมงบ่าย	ต้นชั่วโมงบ่าย	3,5,7,9,itv	31	77.5

“ตอนบ่ายๆ จะดูละคร ดูซีรีส์ ช่อง 7 ดูบ้างหลับบ้างไปตามเรื่อง ถ้าเป็นข่าวจะดูข่าวเที่ยงมากกว่า รายการเที่ยงวันทันเหตุการณ์ ส่วนข่าวช่องอื่นๆ นี่ไม่รู้จะ นำเปิดช่อง 3 ตั้งแต่เช้าจนจบรายการนี้แหละแล้วค่อยเปลี่ยนเป็นช่อง 7” (สุวัจนา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ป้าจะดูช่อง 3 มาตั้งแต่เช้า ดูแล้วเพลินดี ไม่เครียดเพราะมีเรื่องเล่าเข้านี้แล้วก็ต่อด้วยผู้หญิง 4 คน พอจบรายการนี้ป้าก็จะไปเฝ้าหน้าร้าน เปิดทีวีอีกทีก็ 5 โมงดูวิศาลกับนิธินาฏ ชาวเขาวะไรนี่ ดูแต่อันนี้ พอบ่ายป้าก็ดูละครไป” (มาลี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

ในช่วงค่ำแม่บ้านจะบริโภคข่าวมากกว่าทุกช่วงของวัน กล่าวคือ มีรายการที่แม่บ้านบริโภคถึง 16 รายการด้วยกัน รายการที่แม่บ้านนิยมบริโภคมากที่สุดคือรายการเรื่องเด่นเย็นนี้คิดเป็นร้อยละ 95 รองลงมาคือข่าวในพระราชสำนักคิดเป็นร้อยละ 92.5 และรายการสี่สັນบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 85 ส่วนรายการที่แม่บ้านบริโภคน้อยที่สุดคือรายการคนในข่าวคิดเป็นร้อยละ 12.5 และรายการคลุกวงในคิดเป็นร้อยละ 5 เท่านั้น ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงรายการภาคค่ำที่แม่บ้านบริโภค

รายการข่าวภาคค่ำ	เวลาออกอากาศ	ช่อง	จำนวน	ร้อยละ
เรื่องเด่นเย็นนี้	17.30-18.30	3	38	95
ข่าวภาคค่ำ	17.30-18.00	7	13	32.5
คุยคุ้ยข่าว	21.30-22.00	9	25	62.5
ทีวีพูลทูไนท์	23.00-24.00	5	19	47.5
ถึงลูกถึงคน	23.00-24.00	9	16	40
ข่าวในพระราชสำนัก	หลังข่าวในพระราชสำนัก	3,5,7,9,11,itv	37	92.5
เก็บตก	หลังข่าวในพระราชสำนัก	3	18	45
สะกิดข่าว	หลังข่าวในพระราชสำนัก	7	15	37.5
คนในข่าว (ASTV)	21.30-22.30	ASTV	5	12.5
คลุกวงใน (ASTV)	22.30-23.30	ASTV	2	5
สี่สັນบันเทิง หลังเก็บตก	หลังเก็บตก	3	34	85
เส้นทางบันเทิง	19.40-19.50	7	19	47.5
ดาวกระจาย	20.15-20.30	9	17	42.5
ไอทีวีฮอตนิวส์	21.30-22.10	Itv	15	37.5
ข่าวภาคดึก	หลังเวลาไพรม์ไทม์	5,7,9,itv	16	40
ข่าววันใหม่	00.30-01.30	3	8	20

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ มีลักษณะการบริโภคข้าวภาคค่ำไม่แตกต่างกัน ทั้งตัวรายการที่แม่บ้านส่วนใหญ่จะบริโภคเหมือนกัน และลักษณะการบริโภคก็ยังคงเป็นการดูครึ่ง ทำอย่างอื่นครึ่ง (Half Watching) เช่น ในช่วงที่แม่บ้านบริโภคข้าวจากรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ ซึ่งเป็นช่วงเวลาแม่บ้านส่วนใหญ่เตรียมอาหารเย็นหรือกำลังตั้งสำหรับ

“ช่วงเย็นๆ นี้พี่จะดูข่าวช่อง 3 ที่มีกระเด็นกับธีระ บิ๊กจ๊ะ อะไรอย่างนี้ บางทีแฟน กลับเร็วพี่ก็จะทำกับข้าวไปด้วยดูไปด้วย” (จี้ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ข่าวนี้ป่าจะดูเรื่องเด่นเย็นนี้นะ ดูไปเรื่อยตั้งแต่ข่าวภาคเที่ยงแล้ว ตอนที่เขามีละครปักก็ทำกับข้าว พอข่าวมากับข่าวก็เสร็จตั้งสำหรับได้ กินไปดูไป” (ประจวบ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

การที่แม่บ้านบริโภคข้าวในช่วงค่ำได้มากกว่าช่วงช่วงเช้าและช่วงบ่ายของวันนั้น เป็นเพราะช่วงเย็นและช่วงค่ำเป็นช่วงเวลาที่มียารายการให้เลือกบริโภคหลายรายการ ประกอบกับหลังรับประทานอาหารเย็นแล้วสมาชิกในครอบครัวจะแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมของตัวเอง ทำให้แม่บ้านมีเวลาที่จะบริโภคข้าวสารได้มากขึ้น จะเห็นได้จากผังรายการที่มีทั้งละครไทย ละครจีน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่แม่บ้านบริโภคมากที่สุดอีกช่วงหนึ่งของวัน

เช่นเดียวกับรายการข่าวบันเทิงในภาคค่ำที่แม่บ้านบริโภคนั้นมีจำนวนถึง 6 รายการ และเป็นที่น่าสนใจว่า จะมีการนำเสนอข่าวบันเทิงในช่วง 19.40-20.30 ของทุกวัน ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่ารายการบันเทิงเป็นรายการที่ผู้ชมส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ดังนั้นข่าวบันเทิงเหล่านี้จึงถูกบรรจุให้อยู่ในผังรายการช่วงหัวค่ำๆ เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวแม่บ้านได้พักผ่อนจากงานบ้านกันบ้างแล้วนั่นเอง

นอกจากรายการข่าวบันเทิงที่นำเสนอก่อนและหลังข่าวภาคค่ำแล้ว ปัจจุบันรายการข่าวบันเทิงยังมีในช่วงเดียวกับที่มีละครคือช่วงเวลา 20.15 เช่น รายการดาวกระจายทางโมเดิร์นนายนต์ หรือรายการทีวีพูลทูไนท์ทาง ททบ.5 เป็นต้น รายการเหล่านี้เป็นรายการข่าวบันเทิงที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับแม่บ้านที่ไม่รู้จะดูอะไรเนื่องจากละครไม่เป็นที่ถูกใจ หรือดูรายการเหล่านี้เพื่อรอดูรายการคู่ขวัญข่าวทางโมเดิร์นนายนต์ในเวลา 21.30 น. ในกรณีนี้จะได้เห็นว่าบางครั้งรายการที่เป็นรายการบันเทิงต่างๆ แม่บ้านก็ไม่ได้ตั้งใจที่จะบริโภคโดยตรง ทว่าในช่วงเวลานั้นๆ ไม่มีรายการอื่นๆ ที่แม่บ้านต้องการจะบริโภคจึงเลือกดูรายการที่เป็นรายการบันเทิงเพื่อเป็นการฆ่าเวลา

“บางทีละครไม่มีอะไรดูบ้างก็ดูพวกซีรีส์มันบันเทิง ดูดาวกระจาย ชาวบ้านเทิงพวกนี้ป่าชอบนะ ตอนแรกก็ไม่ดูอะไรหรอกพอมันไม่มีอะไรดู เปิดมาเจอก็ดูไปงั้นๆ แหะละ ดูไปดูมาก็เพลินดีนะ เลยดูมาเรื่อยๆ” (สมฤดี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“จริงๆ แล้วน่าจะไม่ค่อยชอบดูหรือกรายการที่มีพิธีกรหลายๆ คน อย่างผู้หญิงถึงผู้หญิงนี่น่าจะชอบเลยนะ คือมันน่ารักคาถุญนะ อะไรก็ไม่รู้วิ๊ตวิ๊ว แต่คนงานเขาก็อยากดูอยากฟัง น่ารักเปิดไว้ให้เขาดูกัน ไปๆ มาๆ เลยกลายเป็นว่าน่ารักก็ดูไปกับเขาด้วย เดี่ยวนี้ก็ดูทุกวัน ... ไม่รู้คาถุญแล้ว ... ซิน” (ศิริวรรณ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“น่าจะเปิดทิ้งไว้ฆ่าเวลา ดูบ้างไม่ดูบ้าง บางทีมีข่าวที่ฮือๆ พวกหม่อมหมิมก็จะดูบ้างอยากรู้ว่าเขาจะเหมือนเดิมไหม แต่จริงๆ แล้วก็ไม่ได้ดูแบบต้องดู คือดูผ่านๆ รอดูข่าวจาก ASTV อะไรอย่างนี้” (กุลิณี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

จะเห็นได้ว่ารายการที่แม่บ้านบริเวณส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่มีลักษณะการนำเสนอเป็นแบบเล่าข่าว การเล่าข่าวในที่นี้หมายถึง การเสนอข่าวสารในรูปแบบการเล่าผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นการนำข่าวมาจากหนังสือพิมพ์หรือสคริปต์ข่าวมาพูดคุยให้ฟังทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจมีการแสดงความคิดเห็น อารมณ์ความรู้สึกในขณะที่เล่าของผู้ส่งสาร ซึ่งรายการที่เป็นที่นิยมของแม่บ้านไม่ว่าจะเป็นรายการเรื่องเล่าเข้านี้ รายการผู้หญิงถึงผู้หญิง รายการเรื่องเด่นเย็นนี้ ก็เป็นรายการที่ใช้การเล่าข่าวเป็นวิธีการนำเสนอ

คุณลักษณะของรายการข่าวที่แม่บ้านบริเวณ

เมื่อจัดประเภทรายการข่าวที่แม่บ้านบริเวณเป็นรายการที่วิธีการนำเสนอแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการจะพบว่า รายการข่าวที่แม่บ้านบริเวณส่วนใหญ่เป็นรายการที่มีการนำเสนอแบบไม่เป็นทางการมากกว่ารายการที่นำเสนอแบบเป็นทางการ

คุณลักษณะของรายการข่าวที่มีการนำเสนอแบบเป็นทางการจะมีคุณลักษณะที่มีผู้ประกาศข่าวรายงานตามบทข่าวโดยใช้ภาษาที่เป็นทางการ ซึ่งผู้ประกาศข่าวไม่สามารถใส่ความรู้สึกนึกของผู้ประกาศลงไปในช่วงที่นำเสนอได้ อีกทั้งการสร้างบรรยากาศในการรายงานข่าว

ไม่ว่าจะเป็นโพเดียม (Podium) การแต่งกาย ต้องสร้างบรรยากาศที่น่าเชื่อถือซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ สำหรับการรายงานข่าวโทรทัศน์

แผนภูมิที่ 3 แสดงคุณลักษณะของรายการข่าวที่น่าเสนอแบบเป็นทางการ

การสร้างบรรยากาศให้เกิดความเป็นทางการขึ้นนั้นก็เพราะต้องการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข่าวที่จะนำเสนอ เนื่องจากสื่อโทรทัศน์มักจะถูกผูกติดอยู่กับการนำเสนอความบันเทิงมากกว่าสาระหรือความรู้ต่างๆ ไม่เหมือนกับสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นที่รับทราบกันว่าเป็นสื่อเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าให้ความบันเทิง ดังนั้นการนำเสนอข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์จึงต้องสร้างบรรยากาศให้เกิดความเป็นทางการโดยสร้างฉาก การแต่งกายของผู้ประกาศ และองค์ประกอบอื่นๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว

ส่วนคุณลักษณะของรายการข่าวที่มีการนำเสนอแบบไม่เป็นทางการนั้นจะมีการเปลี่ยนหน้าที่จากผู้ประกาศมาเป็นพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ ภาษาที่ใช้เป็นภาษากึ่งทางการ และจะมีผู้ดำเนินรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำหน้าที่เล่าข่าวไปด้วยกันไม่แยกเรื่องอ่านเหมือนการรายงานแบบเป็นทางการและไม่มีบทข่าวที่แน่นอน ส่วนใหญ่แล้วเนื้อหาข่าวที่นำมาเสนอนั้นมักจะทำมาจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารต่างๆ โดยผู้ดำเนินรายการทั้งหมดสามารถแสดงความคิดเห็นต่อ

ประเด็นข่าวนั้นๆ ลงไปในข่าวด้วย ตัวรายการยังสร้างบรรยากาศสบายๆ ด้วยการใช้โต๊ะรับแขกหรือโพเดียมเดี่ยวๆ ที่ผู้ชมสามารถมองเห็นอริยาบถของผู้ดำเนินรายการได้ ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แสดงคุณลักษณะของรายการข่าวที่นำเสนอแบบไม่เป็นทางการ

การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองเช่นนี้ทำให้ผู้ชมได้รู้สึกเหมือนว่าตนเองได้เข้ามาอยู่ในวงสนทนากับพิธีกร และยิ่งรายการที่มีพิธีกรรายการหลายๆ คนด้วยแล้วยิ่งทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการพูดคุยดังกล่าวด้วย อาจกล่าวได้ว่ารายการเล่าข่าวแบบไม่เป็นทางการนี้เป็นแบบจำลองของวงสนทนาของแม่บ้านที่เราพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ผู้ชมสามารถได้ตอบสนองความคิดเห็นตั้งคำถามได้ในลักษณะผู้ฟังที่กระตือรือร้น (Active audience) และมี participation ได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น (imagined receiver)

นอกจากนี้บรรยากาศที่จัดส่วนใหญจะเป็นการจำลองห้องส่งให้เหมือนกับชุดรับแขกที่คล้ายกับเหตุการณ์สนทนาประจำวันเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกว่าตนเองได้เข้าไปนั่งอยู่ในชุดรับแขกชุดเดียวกันนั้นด้วย ดังนั้นแม่บ้านจึงนิยมบริโภครายการเล่าข่าวแบบไม่เป็นทางการมากกว่ารายการเล่าแบบเป็นทางการ อีกทั้งรูปแบบรายการแบบนี้ทำให้แม่บ้านที่บริโภครู้สึกสนุก เข้าใจง่าย เนื่องจากพิธีกรจะปูพื้นถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับข่าวให้ผู้ชมได้รู้เพื่อให้ผู้ชมติดตามข่าวได้ง่ายขึ้นด้วย

“พี่ว่าพี่ชอบรายการข่าวแบบสมัยนี้มากกว่านะ ข่าวมันไม่น่าเบื่อเหมือนเมื่อก่อน เพราะมีการคุยข่าว มีการโต้ตอบกันมากขึ้น ดูแล้วไม่ซีเรียส สนุกกับข่าวมากขึ้น” (สุคนธา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ป่าชอบรายการข่าวที่เขาสรุปให้ฟัง เพราะเราไม่ต้องมาอ่านหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ รายการพวกนี้บางทีก็ช่วยให้สามารถเชื่อมโยงข่าวกับอดีต หรือประวัติศาสตร์ได้ว่า ข่าวนี้มันเกิดมาจากสาเหตุใดกันแน่ หรือมันมีความเป็นมาแต่แรกอย่างไร” (นิตยา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“หน้าดูข่าวรู้เรื่องมากขึ้นนะ เข้าใจมากขึ้น เพิ่งรู้ว่าข่าวบางทีมันก็ไม่จำเป็นต้องซีเรียส” (ชติยา แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าคุณลักษณะของรายการเล่าข่าวที่แม่บ้านบริโศกเป็นรายการที่มีวิธีการนำเสนอแบบไม่เป็นทางการโดยแม่บ้านให้เหตุผลว่า รายการข่าวประเภทนี้บริโศกง่ายเป็นรายการที่มีเนื้อหาสาระและมีความบันเทิงอยู่ในรายการข่าว ทั้งๆ ที่เป็นรายการข่าวแต่แม่บ้านส่วนใหญ่ก็สามารถบริโศกได้โดยไม่รู้สึกว่าบริโศกข่าวอยู่ เนื่องจากคำว่า “ข่าว” สำหรับแม่บ้านนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเครียดและมีเนื้อหาสาระมากกว่าที่แม่บ้านจะบริโศก

อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองขึ้นแม่บ้านจึงใช้รายการเล่าข่าวแบบไม่เป็นทางการเป็นช่องทางในการรับรู้ข่าวสารต่างๆ ด้วยคุณลักษณะของรายการที่บริโศกง่าย กล่าวคือเป็นรายการที่นำเสนอรายละเอียด เบื้องหน้าเบื้องหลังของข่าวต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวการเมืองและเศรษฐกิจที่มีรายละเอียดมากมาย รายการเล่าข่าวประเภทนี้ได้นำเอาข้อจำกัดดังกล่าวมาใช้ในการนำเสนอข่าวโดยเล่าถึงต้นตอของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ขาดไม่ได้ในรายการเล่าข่าวแบบไม่เป็นทางการก็คือ การเล่าอย่างมีอรรถรส กล่าวคือ การเล่าแบบใสอารมณ์และความรู้สึกของผู้เล่าลงไปในช่วงเพื่อสร้างสีสันในการรับชมให้กับผู้ชม ทำให้ข่าวที่น่าเบื่อกลายเป็นข่าวที่น่าติดตามมากยิ่งขึ้น

การบริโศกข่าวการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์ของแม่บ้านในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองมีลักษณะไม่แตกต่างจากการบริโศกข่าวผ่านสื่ออื่นๆ กล่าวคือ แม่บ้านจะบริโศกข่าวแบบเข้าข้างใดข้างหนึ่งและจะเลือกบริโศกเฉพาะข่าวของฝ่ายตนเองที่นำเสนอในด้านบวก หากมีการนำเสนอในด้านลบแม่บ้านก็จะเถียงแทนเป็นไปในลักษณะเหมือนพูดคุยกับโทรทัศน์ หรือเปลี่ยนไปช่องสถานี

อื่นๆ แทน โดยพฤติกรรมดังกล่าวผู้วิจัยได้ไปสอบถามสมาชิกในครอบครัวของแม่บ้านพบว่า แม่บ้านจะไว้วางใจเมื่อตัวเอกของแม่บ้านถูกเสนอข่าวที่มีคนมาวิพากษ์วิจารณ์ เมื่อไม่พอใจก็จะลุกหนีไปทำอย่างอื่นเนื่องจากสามีหรือลูกดูโทรทัศน์อยู่

“ป่าดูรายการสมัครดุสิตไม่ได้ ดูที่ไรแล้วก็โมโห ยิ่งไงๆ เขาก็เข้าข้างนายกฯ เรื่องขายหุ้นขายอะไรก็บอกว่าไม่ผิดไม่เป็นไร ทำได้ยังไง นี่ยังจะมาวิจารณ์ป่าอีกมันน่าจริงๆ ถ้าไม่คิดว่าลุงเขาอยู่ป่าเปลี่ยนช่องไปแล้ว” (ปลิว แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“หลังๆ มานี้เขาไม่ดูทีวีดูข่าวกับผมหรอก เมียผมเขาไม่ชอบนายกฯ พอมีข่าวมาเรื่อยๆ ก็บ่นพึมพำว่านายกฯ อย่างนั้น นายกฯ อย่างนี้ ทำไม่ไม่ออกๆ ไปซะจะได้จบเรื่อง พุดจบเขาก็จะเดินหนี ถ้าผมไม่อยู่ด้วยเขาก็เปลี่ยนช่องไปแล้ว” (บุญปลุก สามีปลิว แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ถ้าหน้าอยู่ในเหตุการณ์นะน่าจะหาอะไรไปขึ้นไปบนเวทีเลย มันโกหกกันทั้งนั้นแล้วคนก็ไปฟังมันอยู่ได้สนธินะ เวลาข่าวเขาออกมาแฟนเขาดูอยู่หน้าไม่อยากจะเดินออกมาเลยทำใจไม่ได้ เดี่ยวได้มีด่าทีวี” (สมคิด แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“เขาไม่ชอบให้ใครมาวิพากษ์วิจารณ์นายกฯ เขาจะดูข่าวไอทีวี ผมว่านะข่าวช่องนี้ไม่เป็นกลางหรอกเพราะเป็นสื่อของชินคอร์ป ผมจะดูเรื่องเล่าเข้านี้ พอสรุปทศพุดถึงมือที่ไรเขาก็จะด่าว่าสนธิทุกที ผมก็ว่าดูข่าวต้องฟังหูไว้หู” (วัลลภ สามีสมคิด แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

จากการสัมภาษณ์พบว่า แม่บ้านกลุ่มที่บริโภคข่าวมากขึ้นหลังจากเกิดเหตุการณ์ทางการเมือง เดิมเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยบริโภคข่าวการเมืองมากนัก เนื่องจากแม่บ้านคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวและติดตามยาก เนื่องจากมีหลายประเด็นที่แม่บ้านไม่เข้าใจเพราะไม่ได้ติดตามมาตั้งแต่แรก แต่พอมีรายการแบบเล่าข่าวแบบไม่เป็นทางการขึ้น แม่บ้านก็เริ่มติดตามข่าวต่างๆ ได้มากขึ้น เนื่องจากพิธีกรจะเล่าถึงที่มาที่ไปของข่าวนั้นๆ ให้ฟัง และเมื่อเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองจึงทำให้แม่บ้านติดตามข่าวได้อย่างสนุกสนานมากขึ้น

นอกจากรูปแบบการนำเสนอที่เป็นกันเองของรายการเล่าข่าวแบบไม่เป็นทางการแล้ว พิธีกรก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้รายการข่าวประเภทนี้เป็นที่นิยมมากขึ้น เริ่มต้นด้วย สรยุทธ สุทัศนะจินดา ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข่าว ผู้ชมจึงได้มอบหมายให้เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์แทน เหมือน Knowledge broker ที่ทำหน้าที่ติดตามข่าวสารต่างๆ แล้วจึงสรุปวิเคราะห์ข่าวต่างๆ ให้ฟัง สิ่งที่เกิดขึ้นเรียกว่าวัฒนธรรมผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการนี้สื่อมวลชนมีศักยภาพในการให้สถานภาพแก่บุคคล (status conferral) กล่าวคือ สามารถทำให้ผู้ที่มีความสามารถ (expert) ซึ่งในที่นี้ก็คือ สรยุทธ หรือพิธีกรคนอื่นๆ กลายเป็น ผู้ที่มีชื่อเสียงที่คนรู้จักไปทั่ว (celebrity)

“ข้าชอบดูข่าวเพราะสรยุทธนี่แหละสนุกดี แต่ก่อนข่าวมันเครียดเหลือเกิน ดูสรยุทธกับกนกนี่สนุกดี เขาก็มีแห่ๆ กันบ้างนะ ผู้ชายหยอกกันน่ารักดีออก ป้าดูทุกวันเลย” (แดง แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ถ้าเป็นข่าวที่จะดูผู้หญิงถึงผู้หญิงนะ สนุกดี มีเกร็ดเล็กเกล็ดน้อยให้ด้วยทั้งเรื่องสุขภาพความสวยความงามครบหมด ชอบที่กาละแมร์แซวป้าบ๊วยตลกดี” (วจี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ข้าชอบดูสรยุทธ ตามดูทุกรายการเลย เขาวิเคราะห์ข่าวเก่ง อ่านข่าวก็เก่ง ตามดูเขาตั้งแต่อยู่ไฮทิวแล้ว” (จิตร์รัตน์ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ด้วยวัฒนธรรมผู้เชี่ยวชาญนี้เองจะเป็นเหตุให้พื้นที่สาธารณะในความเป็นจริงลดน้อยลง เพราะจะมีแต่คนแสดงความคิดเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดว่า “สรยุทธเขาว่าอย่างนั้น....” จากเดิมที่เคยพูดว่า “เขาเล่าว่า...” เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในเรื่องที่ตนเองกำลังจะพูด และเมื่อเกิดความขัดแย้งทางความคิดผู้ที่แสดงความคิดเห็นก็จะโต้แย้งว่า “ก็สรยุทธเขาบอกว่าอย่างนี้....” เมื่อจำนวนของผู้ที่เชื่อในคำวิจารณ์ของสรยุทธมากเข้าๆ ผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปก็จะเริ่มคล้อยตามหรือลดบทบาทในการคัดค้านของตนเองลง (spiral of silence) เพราะต้องการอยู่ในกลุ่มสังคมนั้นๆ ได้ต่อไป

“สนธิเขาพูดให้คนไทยรู้ว่านายกฯ จริงๆ แล้วเขาเป็นคนยังไง น้ำก็ไม่เข้าใจว่าทำไมคนเรายังชอบนายกฯ อยู่อีก เขียรให้เขามาโกงบเราต่อหรือไง น้ำน่าจะต่อต้านอยู่เงี้ยบๆ

นะ เพราะไปพูดกับใครเขาไม่ได้ คนบ้านใกล้เรือนเคียงกันอย่าให้ต้องมาเสียน้ำใจกันเลย”
(นิภา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“สรวุทธเชื่อว่าเราต้องดูข่าวอย่างเป็นกลาง ฟังหูไว้หู พี่เคยๆ ไม่ว่าจะไร
สถานการณ์อย่างนี้สรวุทธเชื่อว่ายิ่งพูดยิ่งผิดใจกัน” (นงนุช แม่บ้านในชุมชนเคหะคลอง
จั่น)

การใช้ประโยชน์จากการบริโภคข่าวของแม่บ้าน

การใช้ประโยชน์จากการบริโภคข่าวของแม่บ้านแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. การบริโภคข่าวเพื่อครอบครัว

การบริโภคข่าวในลักษณะนี้เป็นการบริโภคเพื่อบอกเตือนสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้ระมัดระวังในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นสวัสดิภาพของสามีและลูกๆ การใช้จ่ายภายในครอบครัวในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การบริหารจัดการกิจการของสามี เป็นต้น ข่าวที่แม่บ้านจะบริโภคเพื่อครอบครัวนั้นได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวสังคม-วัฒนธรรม ข่าวพยากรณ์อากาศ เป็นต้น

การใช้ประโยชน์จากการบริโภคข่าวสารของแม่บ้านเพื่อครอบครัวสามารถจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1) เพื่อเตือนภัยและบอกวิธีการป้องกันตัวให้กับสมาชิกในครอบครัว เช่น การเตือนให้ระวังตัวจากโจรสลัดลอย หรือเตือนให้เฝ้าระวังมิดมือไปด้วยเพราะกรมอุตุนิยมวิทยาประกาศว่าจะมีฝนตก เป็นต้น

2) การจัดการค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ในภาวะวิกฤติน้ำมันแพง และสินค้าอุปโภคขึ้นราคาแม่บ้านจะบริโภคข่าวเพื่อเตือนตนเองและสมาชิกคนอื่นๆ ให้ปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวตนเอง

3) คุณลักษณะของสมาชิกในครอบครัว การดูแลทุกข์สุขของคนในบ้านถือเป็นภาระงานที่สำคัญอย่างหนึ่งที่แม่บ้านต้องทำ การบริโภคข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตของสมาชิกในบ้าน โดยแม่บ้านจะนำข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อดูแลสุขภาพของคนในครอบครัว

4) ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจการของครอบครัว ดังที่กล่าวมาแล้วในส่วนของวิถีชีวิตของแม่บ้านว่านอกจากแม่บ้านจะต้องดูแลทุกสิ่งทุกอย่างในครอบครัวแล้ว แม่บ้านยังต้องช่วยสามีในการทำการค้าขายอีกด้วย แม่บ้านจะใช้ประโยชน์จากการบริโภคข่าวสารในการจัดการกับธุรกิจของครอบครัว เช่น การสั่งซื้อสินค้ามาขายในร้าน การปรับขึ้นราคาสินค้า เป็นต้น

กล่าวได้ว่าการใช้ประโยชน์จากการบริโภคข่าวเพื่อครอบครัวนั้นเป็นการบริโภคเพื่อทำให้หน้าที่ของความเป็นแม่บ้านให้สมบูรณ์ เนื่องจากความเป็นแม่บ้านนั้นไม่ใช่เพียงแต่ดูแลบ้านเรือน ทำกับข้าว ปรนนิบัติสามีและลูกเท่านั้น แม่บ้านยังคงต้องดูแลทุกอย่างที่เป็นเรื่องภายในบ้านทุกเรื่อง การบริโภคข่าวไม่ว่าจะข่าวใดแม่บ้านจะบริโภคเพื่อนำมาปรับใช้กับการใช้ชีวิตครอบครัว ไม่ว่าจะข่าวราคาน้ำมัน ราคาทอง ที่ล้นแล้วแต่มีผลกระทบต่อครอบครัวของแม่บ้านทั้งสิ้น

2. การบริโภคข่าวเพื่อตนเอง

การบริโภคข่าวประเภทนี้แม่บ้านจะบริโภคเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินของแม่บ้านเอง อันเนื่องมาจากการทำงานบ้านที่มีตลอดทั้งวัน ข่าวที่แม่บ้านจะบริโภคเพื่อการพักผ่อนนั้นมักจะเป็น ข่าวสตรี ข่าวบันเทิง ซึ่งเมื่อดูตามผังรายการแล้วจะพบว่ารายการประเภทนี้จะมีมากในช่วงสายๆ ของทุกวัน อาจเป็นเพราะว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาแม่บ้านสามารถที่จะดูรายการดังกล่าวได้ ลักษณะการใช้ประโยชน์เพื่อตนเองของแม่บ้านนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1) เพื่อแก้เหงา

เนื่องจากแม่บ้านส่วนใหญ่ต้องอยู่บ้านคนเดียวหลังจากที่สามีและลูกๆ ออกไปข้างนอก แม่บ้านจึงใช้สื่อต่างๆ มาเป็นเพื่อนแก้เหงา โดยสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่แม่บ้านนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากมีทั้งภาพและเสียงซึ่งให้ความรู้สึกเหมือนมีเพื่อนอยู่ในบ้าน อีกทั้งรายการข่าวที่มีการนำเสนอแบบเล่าข่าวเป็นรายการที่จำลองวงสนทนาของแม่บ้าน ทำให้แม่บ้านรู้สึกเหมือนว่า

ตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวงสนทนานั้นๆ ด้วย ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้เองเป็นตัวที่ช่วยคลายความเหงาให้กับแม่บ้าน

2) เพื่อความเพลิดเพลิน

เป็นที่ทราบกันดีว่าแม่บ้านมักจะชอบบริโภคอะไรที่เบาๆ ไม่หนักสมอง รายการเล่าข่าวใช้การเล่าที่ไม่เป็นทางการคล้ายกับการเล่าสู่กันฟังมานำเสนอข่าวให้กับผู้ชมเพื่อลดตึงเครียดความเป็นทางการลงทำให้แม่บ้านสามารถบริโภคข่าวต่างๆ และทำความเข้าใจกับข่าวได้ง่ายขึ้น เพราะรูปแบบการนำเสนอ soft ลง รายการประเภทเล่าข่าวหรือคุยข่าวนั้นเป็นการจำลองวงสนทนาในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นวงสนทนาในร้านเสริมสวย วงสนทนาที่ร้านกาแฟหรือร้านค้าต่างๆ ที่เป็นแหล่งชุมชน นอกจากนั้นแล้วในรายการประเภทยังเปิดโอกาสให้พิธีกรหยอกล้อกันเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองให้ผู้ชมอีกด้วย

3) ทันสมัยไม่ตกยุค

การบริโภคข่าวต่างๆ ถือเป็นการ up date ข้อมูลข่าวในแต่ละวัน ถึงแม้ว่าพื้นที่ของแม่บ้านคือบ้านแต่การรับทราบข้อมูลข่าวสารก็ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นเช่นกัน ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแม่บ้านบริโภคเพื่อทำให้น้ำที่ของการเป็นแม่บ้านสมบูรณ์ เนื่องจากแม่บ้านต้องดูแลทุกข์สุขและทุกสิ่งทุกอย่างภายในบ้านดังนั้นแม่บ้านจึงต้องรับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมเพื่อบอกกล่าวให้กับสมาชิกในครอบครัว หรือเป็นที่ปรึกษาให้กับลูกๆ และสามีของเธอ ซึ่งเธอต้องติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ

นอกจากนั้นแล้วการบริโภคข้อมูลข่าวสารบ่อยๆ ทำให้แม่บ้านรู้สึกว่ามันเองมีความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าข่าวนั้นๆ จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสวยงามเทคโนโลยีทางการแพทย์ หรือแม้แต่ดาราคคนไหนแต่งงาน การที่แม่บ้านต้อง up date ข่าวสารอยู่ตลอดเวลาไม่นอกจากเพื่อครอบครัวแล้วแม่บ้านก็นำข่าวสารทั้งหลายที่บริโภคไปพูดคุยกับเพื่อนๆ ของเธอในยามว่างอีกด้วย หากแม่บ้านไม่ทราบข่าวสารที่เป็นปัจจุบันเวลาพบปะพูดคุยกับเพื่อนๆ ก็จะถูกเหมือนเธอจะตกยุคไปเสียแล้ว

4) สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ

แม่บ้านใช้เวลาในช่วงพักผ่อนส่วนหนึ่งไปกับการพบปะพูดคุยกับเพื่อนๆ เรื่องที่แม่บ้านพูดคุยส่วนใหญ่นอกจากจะเป็นการพูดถึงละครที่ดูจบไปเมื่อคืนวาน หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในละแวกบ้านของพวกเขาแล้ว ข่าวสารบ้านเมืองก็เป็นอีกเรื่องที่แม่บ้านพูดคุยถึง ใน

ระหว่างที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการวิจัยอยู่นั้นเป็นช่วงที่มีสถานการณ์ทางการเมืองขึ้น ดังนั้นข่าวการเมืองจึงอยู่ในความสนใจของคนทั่วไป แม่บ้านเองก็เช่นกันมีความสนใจข่าวสารบ้านเมืองไม่แพ้ผู้ชาย แม่บ้านบางส่วนติดตามข่าวสารทางการเมืองแบบเกาะติดข่าว แม่บ้านบางคนบริโภคข่าวสารเพิ่มขึ้น

ข่าวที่เป็น talk of the town เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ทางการเมือง ข่าวหม่อมคัทลียา หรือข่าวอาชญากรรม ต่างก็เป็นหัวข้อในการสนทนาของแม่บ้าน หัวข้อสนทนาดังกล่าวกลายเป็นตัวที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างแม่บ้านกับเพื่อนๆ ในการชักชวนให้พูดคุยกัน เช่น แม่บ้านในกลุ่มที่บริโภคข่าวในช่วงที่มีสถานการณ์ทางการเมืองแบบเกาะติดข่าว แม่บ้านในกลุ่มนี้จะมีการติดต่อสื่อสารกันกับสมาชิกในกลุ่ม เมื่อแม่บ้านในกลุ่มคนใดมีข้อมูลสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันก็จะโทรศัพท์ไปเล่าหรือออกไปเล่าให้เพื่อนๆ ที่มีคอเดียวกันฟัง ถือเป็นการสร้างสายสัมพันธ์อีกแบบหนึ่งในกลุ่มของแม่บ้านด้วยตนเอง

นอกจากแม่บ้านจะได้สานสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านหรือเพื่อนกลุ่มอื่นๆ แล้ว แม่บ้านยังได้สร้างสัมพันธ์กับผู้ชมคนอื่นๆ ผ่านทางการส่ง Short Message (SMS) เข้าไปในรายการ ซึ่งในรายการเปิดโอกาสให้แม่บ้านหรือผู้ชมได้แสดงความคิดเห็นหรือแนะนำเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยต่างๆ เกร็ดความรู้เหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นเคล็ดลับในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน เช่น ชักผ้าที่เป็นคราบมันควรทำอย่างไร เป็นต้น

อย่างไรก็ดีการส่ง SMS ของแม่บ้านนั้นนอกจากจะแลกเปลี่ยนเคล็ดลับซึ่งกันและกันแล้ว รายการประเภทเล่าข่าวที่เปิดโอกาสให้แม่บ้านหรือผู้ชมได้โทรศัพท์เข้าไปตอบคำถามเพื่อชิงของรางวัล เช่น เสื้อแจ็กเก็ต หนังสือ บัตรชมมหรสพ โทรศัพท์มือถือ ซึ่งทุกรายการแทบจะยึดถือเป็นธรรมเนียมว่า รายการเล่าข่าวจะต้องมีการแจกของรางวัลฟรี ของรางวัลต่างๆ เหล่านี้ก็เป็นผลพลอยได้จากการดูรายการประเภทเล่าข่าวของแม่บ้าน ผลพลอยได้ดังกล่าวทำให้แม่บ้านได้นำไปใช้ในครัวเรือน เช่น เสื้อ T-shirt ก็นำมาให้สามีสวมใส่ หนังสือก็นำมาอ่าน เป็นต้น

“พี่ชอบส่ง SMS ไปที่ช่อง 3 รายการสรยุทธ เคยได้เสื้อมาให้แฟนตัวหนึ่ง รายการกาลาแมร์พี่ก็ได้นะ แต่อันนี้พี่ได้หนังสืออาหารเพื่อลดความอ้วน พี่ส่งไปเกือบทุกวันเหมือนกัน บางทีมันก็เหงาอยากคุยกับใครบ้าง อยู่บ้านคนเดียวนะ” (ฉัญฉรัณย์ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ถ้ามีอะไรที่เขาถามแล้วพี่รู้พี่ก็จะส่ง SMS ไปบ้าง แต่ก็ไม่ได้ทุกวันหรอกนะ เดี่ยวเปลี่ยน บางทีเห็นของน่าสนใจก็ส่งไปเอาของบ้าง ได้มาหนึ่งเป็นบัตรดูเทนนิสไทยแลนด์ โอเพ่นปีที่แล้ว ได้มากก็ไปดูกับแฟน” (จิรวดี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

อาจกล่าวได้ว่าแม่บ้านบริโภคว่าเพื่อตนเองและอีกส่วนหนึ่งก็บริโภคว่าเพื่อครอบครัว ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้มาจากการปลูกฝังและอบรมบ่มเพาะให้ผู้หญิงได้รับบทบาทของแม่บ้านมาแต่กำเนิดกระทั่งคำสั่งสอนดังกล่าวฝังอยู่ในจิตสำนึกของผู้หญิงว่า ผู้หญิงต้องอยู่ในที่ทางของตนเอง ซึ่งก็คือที่บ้านและมีหน้าที่ในการดูแลสมาชิกทุกคนในบ้านให้ได้รับความสะดวกสบายและอยู่ในครอบครัวอย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่า วิถีชีวิตของแม่บ้านในแต่ละช่วงเวลาไม่มีช่วงไหนเลยที่แม่บ้านจะไม่คำนึงครอบครัว แม้กระทั่งในช่วงพักผ่อนของแม่บ้านเธอยังคงทำหน้าที่ของตนเองอย่างไม่มีการลาพัก จะเห็นได้จากการใช้ประโยชน์จากข่าวที่แม่บ้านบริโภค ไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมืองที่เธอต้องบริโภค เพื่อที่จะบอกเตือนให้สมาชิกระวังตัว หรือเรื่องการเดินทางในช่วงเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองเพื่อให้หลีกเลี่ยงเส้นทางที่รถติด หรือบอกเตือนลูกสาวให้ระมัดระวังตัวจากเหล่ามิจฉาชีพทั้งหลาย หรือให้กำลังลูกๆ ที่กำลังรอผลสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งหมดเหล่านี้แม่บ้านล้วนแต่ทำเพื่อครอบครัวทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุปคือ ลักษณะพฤติกรรมการบริโภคข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์ของแม่บ้านนั้น มีความแตกต่างกันทางด้านรายได้และทัศนคติ กล่าวคือ แม่บ้านที่มีรายได้สูงสามารถติดเคเบิลเพื่อบริโภคข่าวสารต่างๆ ทำให้แม่บ้านได้รับทราบข่าวสารได้มากกว่า ส่วนความแตกต่างในด้านทัศนคตินั้นจะเห็นได้ชัดเจนจากการบริโภคข่าวการเมือง แม่บ้านที่ต่อต้านนายกรัฐมนตรียะติดี เคเบิล ASTV ส่วนแม่บ้านที่สนับสนุนนายกรัฐมนตรีนั้นจะบริโภคข่าวจากรายการสมัคร-ดุสิตคิดตามวัน และฟรีทีวีช่องอื่นๆ

จากข้อมูลลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อของแม่บ้าน จะเห็นได้ว่าการบริโภคข่าวจากสื่อทั้ง 3 ประเภทนั้น แม่บ้านจะบริโภคข่าวผ่านการเล่าด้วยเสียงและภาพมากกว่าตัวอักษร และหากเป็นตัวอักษรข่าวนั้นๆ จะมีลักษณะของการเล่าเรื่อง จะเห็นได้จากการบริโภคข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์ที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบเล่าข่าวที่แม่บ้านบริโภคมากที่สุด

แม่บ้านทั้ง 2 พื้นที่ มีลักษณะการบริโภคข้าวที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากการบริโภคสื่อกของแม่บ้านมีวิถีชีวิตและกิจวัตรประจำวันเป็นตัวกำหนดลักษณะการบริโภคข้าวสารของแม่บ้าน เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่ว่าอำนาจในครอบครัวจะเป็นของใคร การบริโภคข้าวสารของแม่บ้านก็ยังคงมีสามีและลูกๆ เป็นผู้นำในการบริโภค จะเห็นได้ว่าการบริโภคข้าวสารของแม่บ้านจะมีเงื่อนไขของความ เป็นแม่บ้านอยู่เสมอ เช่น การบริโภคไปทำงานบ้านไป การให้ประโยชน์จากข้าวสารต่างๆ เพื่อครอบครัว

ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อกของแม่บ้านที่มีเหตุการณ์วิกฤติทางการเมือง ถือเป็นปัจจัยแทรกในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ทำให้ลักษณะพฤติกรรมการบริโภคข้าวของแม่บ้านเปลี่ยนแปลงไป เช่น บริโภคข้าวมากขึ้น บริโภคข้าวน้อยลง บริโภคแบบเกาะติดข้าว และบริโภคข้าวตามปกติ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนที่ 3 นี้ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดลักษณะและพฤติกรรมการบริโภคสื่อกแนวเล่าข้าวสารในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน และ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นแม่บ้านกับการบริโภคสื่อกแนวเล่าข้าวสาร

3.1 ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อกแนวเล่าข้าวสารในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน

จากข้อมูลส่วนวิถีชีวิตของแม่บ้านและข้อมูลส่วนลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อกแนวเล่าข้าวสารของแม่บ้าน แสดงให้เห็นว่าลักษณะพฤติกรรมการบริโภคข้าวสารของแม่บ้าน มีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอยู่ 2 ประการ คือ

3.1.1 วิถีชีวิตของแม่บ้าน

3.1.2 ความชอบส่วนบุคคล

3.1.1 วิถีชีวิต

ปัจจัยด้านวิถีชีวิตของแม่บ้านถือเป็นปัจจัยหลักที่เป็นตัวกำหนดลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อของแม่บ้าน กล่าวคือ การที่แม่บ้านบริโภคสื่อในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคแบบดูครึ่งทำอย่างอื่นครึ่ง (Half Watching) หรือมีกิจกรรมขัดจังหวะเป็นระยะๆ (Distracted and interrupted) หรือบริโภคแบบไหลไปเรื่อยๆ (Flow) ลักษณะการบริโภคทั้งหลายเหล่านี้ ล้วนแต่มีปัจจัยด้านวิถีชีวิตเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น

กล่าวคือวิถีชีวิตของแม่บ้านเป็นวิถีชีวิตที่ต้องอุทิศตนเพื่อครอบครัวเป็นหลัก วิถีชีวิตดังกล่าวเป็นมีที่มาจากความคิดความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ที่เป็นตัวอบรมบ่มเพาะว่าที่ทางของผู้หญิงควรอยู่แต่ในบ้านดังสุภาษิตที่ว่า อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน หรือ ท่องไปเจ็ดย่านน้ำ สุภาษิตทั้งสองให้ความหมายที่ต่างกันให้กับบุคคลที่ต่างกันด้วย กล่าวคือการอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนเป็นสิ่งที่สร้างให้ผูกติดอยู่กับผู้หญิง ส่วนท่องไปเจ็ดย่านน้ำเป็นสิ่งที่สร้างให้ผูกติดอยู่กับผู้ชาย

จากสำนวนภาษาที่ทำหน้าที่เป็นแท่งผลึกที่เก็บบันทึกเอาความรู้สึกนึกคิดและวิถีประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมในช่วงระยะเวลาต่างๆ เอาไว้ สำนวนภาษาที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในวัฒนธรรมของไทยก็เหมือนกับอีกหลายๆ วัฒนธรรมที่ได้กำหนดให้สถานที่ที่ผู้หญิงควรต้องอยู่คือ “ที่บ้าน” (House) และสถานที่ที่ผู้ชายควรอยู่คือ “ที่สาธารณะหรือนอกบ้าน” (Public)

นอกจากสำนวนภาษาที่แสดงให้เห็นถึง “พื้นที่” ที่ผู้หญิงควรอยู่แล้ว สิ่งที่ถูกสร้างให้ติดตัวผู้หญิงมาตั้งแต่เกิดเลยก็คือ “แม่และเมีย” สิ่งก็ตามมาก็คือบทบาทหน้าที่ของแม่และเมีย บทบาทนี้ผู้หญิงถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กผ่านการเล่นหม้อข้าวหม้อแกง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กผู้หญิงรู้ว่าโตขึ้นเธอจะต้องรับบทบาทในการทำกับข้าว หุงหาอาหาร ส่วนการเล่นตุ๊กตาก็เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กผู้หญิงรู้ว่าโตขึ้นเธอจะต้องเลี้ยงดูลูก ทั้งหน้าที่ในการหุงหาอาหารและการเลี้ยงดูลูกนั้นเป็นหน้าที่ของลูกผู้หญิงที่พึงกระทำเพื่อให้เป็น “แม่ศรีเรือน” โดยแท้

การเป็นแม่ศรีเรือนกินความถึงการดูแลเรื่องความสะอาด อาหารการกิน บริหาร
ค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ปรนนิบัติพัดวีลูกและสามี อีกทั้งยังต้องช่วยสนับสนุนส่งเสริมสามีในกิจการ
งานต่างๆ หากสามีทำการค้าแม่บ้านก็ต้องช่วยทำมาค้าขาย นอกจากนั้นแล้วการดูแลสุขภาพใจ
สุขภาพกายของสมาชิกในบ้านก็เป็นสิ่งสำคัญที่แม่บ้านต้องดูแล

ด้วยภาระงานดังกล่าวจึงทำให้แม่บ้านมีลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่มีงาน
บ้านคอยขัดจังหวะอยู่ตลอดเวลา และเนื่องจากที่แม่บ้านมีงานล้นมืออยู่ทั้งวันจึงทำให้แม่บ้านส่วน
ใหญ่นิยมที่จะบริโภคอะไรที่เบาๆ ไม่นักสมอง แบบชาวบ้านเทิง คอล้มมันซุบซิบ เพราะข่าวประเภท
นี้เป็นข่าวที่ให้ความบันเทิงมากกว่าสาระความรู้ อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่าแม่บ้านจะ
สนใจบริโภคแต่เฉพาะข่าวเบาๆ ประเภทนี้เท่านั้น

แต่เดิมแม่บ้านกับข่าวดูเหมือนว่าจะเป็นเส้นขนานระหว่างกัน ด้วยข่าวเป็น
ปริมณฑลที่อยู่ภายนอกบ้าน แต่ปริมณฑลของแม่บ้านอยู่แต่ภายในบ้าน อีกทั้งข่าวเป็นสิ่งที่ผลิต
โดยผู้ชายบริโภคโดยผู้ชายและมีเนื้อหาที่ตอบสนองความสนใจของผู้ชายซึ่งเป็นเรื่องราวที่อยู่ใน
ปริมณฑลสาธารณะ (Public sphere) เช่น ข่าวสารการบ้านการเมืองเศรษฐกิจ ส่วนมิติที่เป็น
“ผู้หญิง” ทั้งในแง่ผู้ผลิต ผู้บริโภค และเนื้อหานั้นเป็นส่วนที่เสริมเติมขึ้นมาในภายหลัง ดังนั้น
ลักษณะการนำเสนอข่าวผ่านสื่อต่างๆ ส่วนใหญ่จึงยังคงเป็นของผู้ชายอยู่ (กาญจนา แก้วเทพ,
2544)

ในสมัยก่อนการรับรู้ข่าวสารของผู้หญิงส่วนใหญ่ได้มาจากการบอกเล่าของผู้ชาย
เนื่องจากผู้ชายได้ออกไปภายนอกอยู่เรื่อยๆ ทำให้ผู้ชายรู้เรื่องราวภายนอกมากกว่า และเมื่อกลับ
ถึงบ้านผู้ชายก็มักจะบอกเล่าสิ่งที่ตนรู้มาให้กับผู้หญิงที่อยู่แต่ภายในบ้าน อาจกล่าวได้ว่าสื่อที่
นำเสนอข่าวสารของผู้หญิงเป็นสื่อแรกก็คือสื่อบุคคล ซึ่งก็คือพ่อ สามี และสมาชิกในครอบครัวที่
เป็นผู้ชายคนอื่นๆ

ด้วยเหตุที่ผู้หญิงอยู่ในวงนอกของปริมณฑลของข่าวสารที่ได้ชื่อว่าเป็น ปริมณฑล
สำหรับผู้ชาย จึงทำให้เข้าใจกันไปว่าผู้หญิงไม่อาจที่จะติดตามข้อมูลข่าวสารที่เป็นข่าวหนักๆ เช่น
ข่าวการเมือง เศรษฐกิจได้ เพราะแม่บ้านอยู่แต่ภายในบ้านจึงรู้เฉพาะเรื่องภายในบ้าน ต้องรอให้
สามีและลูกๆ ที่ออกไปทำงานนอกบ้านกลับมาเล่าหรืออธิบายให้ฟัง

ลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อต่างๆ ของแม่บ้านจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของแม่บ้านในแต่ละช่วงของวัน กล่าวคือ ในช่วงเช้าแม่บ้านจะนิยมบริโภคสื่อโทรทัศน์ที่มีทั้งภาพและเสียง เนื่องจากเธอต้องเดินทางไปเดินมาดูแลเรื่องเสื้อผ้าและอาหารการกินให้กับสามีและลูก ในระหว่างที่เธอหุงหาอาหารอยู่ในครัวนั้น เธอก็สามารถฟังข่าวต่างๆ จากโทรทัศน์ได้โดยไม่ต้องดูภาพ แต่หากมีเรื่องที่น่าสนใจเธอก็หยุดดูเล็กน้อยแล้วจึงทำงานบ้านต่อไป

ต่อมาในช่วงบ่ายที่เป็นช่วงเวลาแห่งการพักผ่อนของแม่บ้าน แม่บ้านก็จะใช้เวลานี้ในการบริโภคข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากเธอจะได้ไม่ต้องมีอะไรมาขัดจังหวะในขณะที่อ่านข่าวต่างๆ เพราะสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่ต้องใช้เวลาในการอ่าน ทีวีความ และทำความเข้าใจ ดังนั้นการบริโภคข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์นี้แม่บ้านจะใช้ก็ต่อเมื่อมีเวลาว่างจริงๆ

นอกจากการบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์ในช่วงเวลาแห่งการพักผ่อนของแม่บ้านแล้วแม่บ้านยังใช้ช่วงเวลาว่างดังกล่าวในการบริโภคข่าวสารผ่านสื่อบุคคลอีกด้วย สื่อบุคคลที่แม่บ้านใช้ในเวลาดังกล่าวคือ เพื่อนๆ หรือเพื่อนบ้าน ที่นอกจากจะได้ตามสารทุกข์สุกดิบซึ่งกันและกันแล้วยังมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

สถานที่ที่แม่บ้านใช้ในการบริโภคข่าวสารก็เป็นสถานที่ที่อยู่ในวิถีชีวิตของแม่บ้านไม่ว่าจะเป็นตลาดที่แม่บ้านต้องไปจ่ายกับข้าว หรือร้านค้าที่แม่บ้านต้องไปซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ เข้าบ้าน หรือแม้แต่โรงเรียนที่แม่บ้านที่แม่บ้านต้องเดินทางไปรับลูกกลับบ้าน

ในช่วงเย็นหลังจากที่ลูกๆ กลับถึงบ้านแล้วแม่บ้านได้บริโภคสื่อจากทั้งโทรทัศน์และสื่อบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัว โดยแม่บ้านจะมีพฤติกรรมการบริโภคแบบดูครึ่งทำอย่างอื่นครึ่ง และมีกิจกรรมอื่นๆ ขัดจังหวะเป็นระยะๆ ทั้งนี้เพราะแม่บ้านต้องเตรียมอาหารเย็นและดูแลลูกๆ ให้ทำการบ้าน ในระหว่างที่ทานอาหารเย็นแม่บ้านและครอบครัวส่วนใหญ่จะได้บริโภคข่าวต่างๆ ผ่านสื่อโทรทัศน์โดยมีสามีและสมาชิกในครอบครัวคอยให้ข้อมูลเสริมแก่แม่บ้านเป็นพักๆ

ในช่วงค่ำแม่บ้านสามารถบริโภคข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่นๆ แม่บ้านก็ยังคงมีลักษณะพฤติกรรมการบริโภคแบบดูครึ่งทำอย่างอื่นครึ่ง และมีกิจกรรมอื่นๆ ขัดจังหวะเป็นระยะๆ กิจกรรมที่มาขัดจังหวะการบริโภคข่าวของแม่บ้านนั้นได้แก่ การร้องขอให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของสมาชิกในครอบครัว เช่น ลูกๆ อาจร้องขอให้แม่บ้านสอนการบ้าน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของแม่บ้านในแต่ละวันจะมีสื่อประเภทต่างๆ เป็นเพื่อนเสมอๆ ทั้งนี้เป็นเพราะพอสามีและลูกๆ ของแม่บ้านออกไปข้างนอก แม่บ้านก็ต้องอยู่บ้านเพียงคนเดียว สื่อจึงเป็นเสมือนเพื่อนในยามเหงาของแม่บ้าน

สื่อที่เป็นเสมือนเพื่อนในยามเหงาของแม่บ้านที่แม่บ้านนิยมใช้มากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ ด้วยคุณลักษณะที่เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง และจากข้อมูลรูปแบบการนำเสนอรายการข่าวที่แม่บ้านบริโภคนั้นพบว่า รายการที่แม่บ้านบริโภคในแต่ละช่วงวันเป็นรายการที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบไม่เป็นทางการ กล่าวคือ ใช้วิธีการ “เล่าข่าว” หรือ “คุยข่าว” มานำเสนอข่าวสารต่างๆ ให้กับผู้ชม นอกจากนี้รายการดังกล่าวยังได้จำลองรายการให้เป็นเสมือนห้องรับแขกที่มีแขกที่สนิทชิดเชื้อของแม่บ้านมานั่งพูดคุยด้วย

เมื่อวิเคราะห์โดยละเอียดผู้วิจัยพบว่า การหยอกล้อกันระหว่างพิธีกรในรายการข่าวเป็นการสร้างบรรยากาศให้แม่บ้านรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในวงสนทนานั้นๆ ด้วย โดยแม่บ้านจะให้สัมภาษณ์ถึงเหตุการณ์ที่พิธีกรในรายการข่าวหยอกล้อกันเองราวกับว่าตนเองเป็นเพื่อนสนิทของพิธีกรเลยทีเดียว

“แหมเราชอบแซวบ้านปุ๋ยเรื่องคุณซัซแอบหนีไปเล่นเครื่องบินบ่อยๆ” (วจี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“นี่นำเธอชอบห่มผ้าเจ็ดสีเจ็ดศอกมาให้เขาแซวอยู่เรื่อย บางทีเขาก็ถือถุงกระดาษหิ้วมาทำงาน ไม่เหลือเค้าลูกไฮโซเลย” (สุวัจน่า แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“บางวันเจ้าแม่ไทรทอง (อรปรียา หุ่นศาสตร์ พิธีกรรายการเรื่องเล่าเช้านี้) ก็ชอบตาเป็นหมี่แพนด้ามา เลยยังไม่มีเวลาไปหาฤกษ์แต่งงาน” (จิรวดี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

นอกจากการหยอกล้อของพิธีกรจะสร้างบรรยากาศให้ผู้ชมหรือแม่บ้านรู้สึกว่าได้ใกล้ชิดกับพิธีกรดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการสร้างบรรยากาศให้สอดคล้องกับลักษณะนิสัยของแม่บ้านที่ชอบอะไรเบาๆ ไม่หนักสมอง ด้วยความคำว่า “ข่าว” นั้นให้คำรู้สึกถึงความเบาและไม่มีแบบแผนในการนำเสนอทำให้รายการข่าวที่มีการนำเสนอแบบเป็นทางการ จึงทำให้แม่บ้านรู้สึกว่าการที่

นำเสนอแบบเป็นทางการนั้น “น่าเบื่อ” เกินไปที่จะติดตาม ซึ่งขัดกับลักษณะนิสัยของผู้หญิงดังนั้น
รายการข่าวแบบเป็นทางการนั้นจึงไม่ได้รับความนิยมจากแม่บ้าน

ลักษณะนิสัยที่ชอบอะไรบางอย่าง และไม่หมั่นมองของแม่บ้านนั้น มาจากการที่
แม่บ้านมีงานบ้านที่ต้องทำจุกจิกอยู่ตลอดเวลา หากต้องมาบริโภคข่าวอะไรที่มีแบบแผนหรือเป็น
เรื่องหนักๆ และยากที่จะเข้าใจในเวลาอันสั้น จะทำให้แม่บ้านรู้สึกเหนื่อยเกินไปที่จะบริโภค ดังนั้น
แม่บ้านจึงมีลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อแบบที่เข้าใจง่ายและสนุกสนาน

ดังที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดจะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของแม่บ้านนั้นเป็นปัจจัยหลักที่เป็น
ตัวกำหนดลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวของแม่บ้าน เนื่องมาจากความคิดความเชื่อ
เรื่องชายเป็นใหญ่มาเป็นตัวสร้างความรู้สึกนึกคิดความเป็นหญิงให้กับผู้หญิงว่า ผู้หญิงต้องอยู่ในที่
ทางของตนเอง ซึ่งก็คือ “บ้าน” และสิ่งที่มากับความเป็นหญิงที่ถูกสร้างขึ้นก็คือ “อุดมการณ์
แม่บ้าน” ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของแม่บ้าน

วิถีชีวิตของแม่บ้าน	พฤติกรรมการบริโภคสื่อที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของแม่บ้าน
1. อำนาจในครอบครัว	- แม่บ้านใช้สื่อเพื่อการบริโภคข่าวตามสามีและลูกๆ เช่น สามีซื้อหนังสือพิมพ์เข้าบ้าน -แม่บ้านฟังการบอกเล่าข่าวสารจากสามีและสมาชิกคนอื่นๆ ที่ออกไปทำงานนอกบ้าน
2. ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงในฐานะแม่บ้าน	-การใช้ประโยชน์จากการบริโภคข่าวเพื่อครอบครัว เช่น การบอกเตือนภัย การจัดการค่าใช้จ่ายในครอบครัว การบริหารกิจการของครอบครัว -แม่บ้านให้สิทธิสามีและลูกบริโภคสื่อตามใจชอบ โดยตนเองบริโภคตาม -เลือกรับหรือเลือกสนใจบางข่าว (Selection Exposure or Selection Attention) -เลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Interpretation) - เลือกจดจำ (Selective Retention)
3. ชีวิตประจำวันของแม่บ้าน - ภาระงานบ้าน - ภาระกิจการของครอบครัว	-บริโภคแบบเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน (Ritualized use) - ดูครึ่งทำอย่างอื่นครึ่ง (Half watching) - มีกิจกรรมอื่นขัดจังหวะเป็นระยะ (Distracted and Interrupted) - ดูไปเรื่อย ๆ (Flow) - ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในช่วงที่มีเวลาว่างนานๆ (ช่วงเวลาพักผ่อน)

จะเห็นได้ว่า อุดมการณ์แม่บ้านดังกล่าว ทำให้แม่บ้านต้องเสียสละเวลาส่วนตัวในการบริโภคข่าวสารต่างๆ เพื่อดูแลครอบครัว แม่บ้านส่วนใหญ่เห็น้อยล้ำเกินกว่าที่จะบริโภคเรื่องหนักๆ เช่น ข่าวเศรษฐกิจ หรือข่าวการเมือง ที่มีเนื้อหาสาระและรายละเอียดยิบย่อยต่างๆ แม่บ้านจึงหันไปหาเรื่องเบาๆ ไม่หนักสมองประเภทข่าวดารา บันเทิง

เมื่อมีรายการข่าวประเภทเล่าข่าวออกมานำเสนอ รายการประเภทนี้จึงเหมือนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการบริโภคข่าวสารของแม่บ้าน ข่าวการเมือง เศรษฐกิจที่เคยมองผ่านแม่บ้านก็หันมาบริโภคข่าวประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น

ตามธรรมชาติของมนุษย์เรามีความต้องการสารสนเทศเพื่อการรับรู้ (Cognition) เป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็นอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แม่บ้านเองก็เช่นกันเธอเองก็ปรารถนาที่จะออกไปสู่โลกภายนอกบ้างหลังจากที่ต้องต้องถูกกักให้อยู่แต่ในปริมาตรของ “บ้าน” ชาวสารทำให้แม่บ้านได้รู้สึกว่าได้ออกมาสู่โลกภายนอก นอกจากนั้นแล้วแม่บ้านยังใช้ประโยชน์จากชาวสารในแง่ของการให้การเรียนรู้ซึ่งเป็นการศึกษาด้วยตนเองเพราะไม่สามารถออกไปหาความรู้ที่อื่นได้

นอกจากความต้องการสารสนเทศของมนุษย์ที่เป็นแรงผลักดันให้แม่บ้านเลือกที่จะบริโภคข่าวผ่านรายการประเภทเล่าข่าวแล้ว แม่บ้านยังต้องการชาวสารเพื่อประโยชน์ใช้สอยของตนเองในการที่จะทำหน้าที่ของแม่บ้านให้สมบูรณ์อีกด้วย โดยแม่บ้านจะใช้ชาวสารต่างๆ ในการบอกเตือนลูกๆ และสามีในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่าย การระวังภัยจากเหล่ามิฉาซีฟ ระวังภัยจากสารอันตรายจากอาหาร เป็นต้น

นอกจากนั้นแม่บ้านยังใช้รายการเล่าข่าวเพื่อประโยชน์ในการให้ความบันเทิงแก่ตนเอง เพื่อเป็นการพักผ่อน (Relaxation) ดังที่กล่าวมาแล้วว่า วิถีชีวิตของแม่บ้านต้องทำงานบ้านเพื่อลูกและสามีซึ่งเป็นภาระผูกพันทางใจและทางกายจึงทำให้แม่บ้านรู้สึกเหนื่อยเกินกว่าที่จะบริโภคข่าวจากรายการข่าวซึ่งนำเสนอแบบประเพณีนิยมที่มีความน่าเบื่อและหนักจนเกินไป

ขณะที่รายการประเภทเล่าข่าวมีการนำเสนอแบบ Infotainment ที่นำเสนอทั้งสาระและให้ความบันเทิงในเวลาเดียวกัน โดยการเล่าข่าวนั้นมีการใช้น้ำเสียงและการวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นการกระตุ้นอารมณ์ (Stimulation) ซึ่งจะทำให้แม่บ้านรู้สึกเพลิดเพลินกับการบริโภคข่าวแบบนี้มากกว่า ทั้งนี้เพื่อต้องการลดความเบื่อหน่ายในชีวิตของตนเองลง อาจกล่าวได้ว่าแม่บ้านสามารถรับทั้งข้อมูลชาวสารที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและให้ความบันเทิงกับตนเองในคราวเดียวกัน

3.1.2 ปัจจัยความชอบส่วนบุคคล

นอกจากปัจจัยทางด้านวิถีชีวิตของแม่บ้านแล้วปัจจัยความชอบส่วนบุคคลนั้นก็ เป็นปัจจัยหลักอีกปัจจัยหนึ่ง ที่เป็นตัวกำหนดให้แม่บ้านมีลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสาร เนื่องจากรายการประเภทนี้มีคุณลักษณะหลายอย่างที่เอื้อให้แม่บ้านบริโภคข่าวสารได้มากขึ้น จะเห็นได้จากรายการเล่าข่าวที่มีจำนวนมากขึ้นในสถานีโทรทัศน์ทุกช่องสถานี นั้นแสดงให้เห็นว่ารายการประเภทนี้ได้รับความนิยมชมชอบจากผู้ชมมากเพียงใด จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้แบ่งปัจจัยความชอบของแม่บ้านออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ชอบตัวรายการและชอบพิธีกร

1) ขอบตัวรายการ

ในแต่ละยุคสมัยที่สื่อสารมวลชนมีการพัฒนาขึ้น รูปแบบของการนำเสนอข่าวสารก็ยังคงใช้รูปแบบ “การสนทนา การเล่าเรื่อง” เพื่อให้ผู้รับสารได้รับสารและถอดรหัสได้ง่ายขึ้น หรือเป็นการจำลองบรรยากาศในการพูดคุยลงในสื่อต่างๆ เป็นต้น ฉะนั้นสื่อใดที่สามารถทำให้ผู้ชมได้รู้สึกเหมือนว่าตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสนทนาได้ใกล้เคียงมากที่สุด สื่อนั้นก็ย่อมต้องได้รับความนิยมตามไปด้วย ซึ่งจะเป็นสื่อใดไปไม่ได้นอกจาก “สื่อโทรทัศน์” เนื่องจากเป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงที่จะทำให้เราจินตนาการตัวเราเองได้ใกล้เคียงความเป็นจริงได้มากที่สุด

เมื่อนำสื่อโทรทัศน์มาใช้ในการรายงานข่าวอาจจะทำให้ผู้ชมได้รู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์มากขึ้น แต่แค่นั้นยังไม่พอที่จะทำให้ผู้ชมได้เข้าใจเนื้อหาของข่าวได้มากขึ้น วิธีการเล่าเรื่องจึงถูกนำมาใช้ในรายการข่าวโทรทัศน์ รูปแบบรายการแบบเล่าข่าวนั้น มีรูปแบบคล้ายกับเป็นทอล์คโชว์ข่าว (News Talk show) ที่มีจำลองบรรยากาศการสนทนาของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นในสภากาแฟ หรือร้านตลาดที่มีคนไปจับจ่ายในยามเช้า ซึ่งมีการพูดคุยเกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์หรือจากสื่อต่างๆ ที่ตนได้พบเห็นมากับลูกค้าประจำหรือคนคุ้นเคย การจำลองบรรยากาศแบบนี้ของรายการเป็นการกระตุ้นให้แม่บ้านได้รู้สึกถึงความเป็นกันเองที่คุ้นชินในชีวิตประจำวัน ทำให้เนื้อหาของข่าวที่นำมาเสนอนั้นดูไม่น่าเบื่อ ดังนั้นรายการเรื่องเล่าเช้านี้จึงเป็นรายการข่าวที่สามารถให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม

ดังที่กล่าวมาแล้วว่ารายการที่มีการนำเสนอแบบเล่าข่าวหรือคุยข่าวนั้นเป็นรายการที่บริโภคง่าย เนื่องจากเป็นรายการที่ย่อยข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และจากแหล่งข่าวต่างๆ มานำเสนอ โดยแม่บ้านไม่ต้องไปหาซื้อหนังสือพิมพ์มาครบทุกชื่อฉบับก็สามารถติดตามข่าวสารได้ครบถ้วนทุกประเด็น หรือแม้ว่ารายการดังกล่าวไม่ได้นำเสนอในประเด็นที่แม่บ้านสนใจ แม่บ้านก็สามารถหาซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านเพิ่มเติมได้ อีกทั้งรายการยังมีการนำเสนอที่ไม่เครียดจนเกินไป ซึ่งตรงกับความต้องการและลักษณะนิสัยของแม่บ้าน จึงทำให้แม่บ้านนิยมที่จะบริโภครายการประเภทนี้มาก

“พี่ชอบแบบที่เขาเล่ามากกว่านะ เพราะมันดูเพลิน ดูสนุกกว่าการที่มีผู้ประกาศมานั่งอ่านข่าว” (สุคนธา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ในการที่จะจัดรายการข่าวที่เป็นรายการที่มีเนื้อหาสาระมากให้เป็นรายการที่ดี แล้วเข้าใจง่ายนั้น รายการแบบเล่าข่าวได้ใช้กลยุทธ์การเล่าเรื่องเข้ามาช่วย กล่าวคือการเล่าเรื่อง ทำให้ผู้ชมมีอารมณ์และความรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์ที่พิธีกรกำลังเล่า เนื้อเรื่องซึ่งก็คือข่าวที่จะมีความแตกต่างไปในแนวต่างๆ ตามที่พิธีกรได้เลือกหยิบข่าวขึ้นมาเล่า เช่น ข่าวกลุ่มผู้ชุมนุมขับไล่ นายกรัฐมนตรี ข่าววัยรุ่นหนุ่มซุ่มซิ่งนักเรียน ม.ต้น ข่าวงานแต่งงานของคนดังในสังคมโลก โดยพิธีกรจะมีวิธีการเล่าแบบการสร้าง plot เรื่องขึ้นและเล่าเหตุการณ์สำคัญผสมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ความน่าสนใจและน่าติดตาม

“ข่าวเดี๋ยวนี้ดูแล้วสนุกไม่เหมือนเมื่อก่อนน่าเบื่อ เปิดเอาไว้ฟังได้นะ แต่จะให้มันดูคงไม่ไหว เดี่ยวหลับ” (นางนุช แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

รายการประเภทเล่าข่าวหรือคุยข่าวเป็นรายการข่าวที่เล่าข่าวโดยใช้หนังสือพิมพ์ เป็น Material ในการเสนอข่าวของพิธีกร โดยทั่วไปแล้วรายการข่าวโทรทัศน์มักจะใช้ สคริปต์ข่าว ในการอ่านข่าวหรือเล่าข่าว หนังสือพิมพ์ที่ใช้เป็นหนังสือพิมพ์รายวัน ราย 3 วัน และรายสัปดาห์ ทุกชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด บางกอกทูเดย์ ผู้จัดการ ประชาชาติธุรกิจ คม ชัด ลึก เดอะเนชั่น บางกอกโพสต์ โพสต์ทูเดย์ ไทยโพสต์ สยามรัฐ เป็นต้น นอกจากนี้เนื้อหาที่ได้จากหนังสือพิมพ์แล้วยังใช้รูปที่ถูกต้องพิมพ์มาประกอบเป็นหลักและใช้ภาพข่าวที่ใช้ในรายการข่าวของสถานีประกอบด้วย

“แบบเล่าข่าวแบบนี้แหละดีแล้ว ป้าจะได้ไม่ต้องอ่านหนังสือพิมพ์เยอะๆ เดี่ยวสรวุทธ กนกก็เอามาเล่าให้ฟัง” (อุทัยวรรณ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ข่าวที่ถูกเลือกมาเล่านั้นเป็นข่าวที่กำลังเป็นที่สนใจอยู่ในขณะนั้นๆ ทั้งเรื่อง การเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ภัยร้ายวัน อาชญากรรม ซึ่งการเลือกข่าวนั้นพิธีกรจะเป็นผู้คัดเลือกเองโดยมีเกณฑ์อยู่ว่าจะอะไรเป็นสิ่งที่ผู้ชมสนใจ และเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องรู้ในการดำรงชีวิตก็จะนำเลือกเล่าเรื่องนั้น เช่น การขึ้นราคาสาธารณูปโภคต่างๆ ภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวนจะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอย่างไร ภัยสังคมต่างๆ

จากการศึกษาพบว่า แม่บ้านสามารถบริโภคข่าวได้ทุกประเภทไม่เฉพาะแต่ข่าว อาชญากรรม ข่าวบันเทิง หรือข่าวเบาๆ เท่านั้น หากแต่แม่บ้านสามารถบริโภคข่าวได้ทุกประเภท เพียงแต่รูปแบบการนำเสนอที่เป็นทางการจะทำให้แม่บ้านมีความสนใจในการบริโภคข่าวน้อยลง

กล่าวคือแม่บ้านส่วนใหญ่เคยชินกับการถอดรหัสสารแบบละคร ดังจะเห็นได้จากข่าวที่แม่บ้านนิยมบริโภค เช่น ข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์ เนื่องจากมีการนำเสนอข่าวแบบตัวละคร มีตัวเอก มีตัวร้าย ใครทำอะไรใคร หนังสือพิมพ์จะบรรยายให้ผู้อ่านจินตนาการตามหรือสร้างภาพในใจให้กับผู้อ่าน

“พี่น้องของขึ้นอะไรขึ้น รู้จากข่าวที่เขาออกๆ มา พี่อยู่ไม่ใช่ไม่ดู แต่พอเขาบอกพวก OPEC อะไรนี่พี่ไม่รู้จ้ะ รู้ว่าแค่ของขึ้นแค่นั้นพอ เพราะนอกจากนั้นพี่ไม่เกี่ยว” (วจี แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ป้าว่ามีข่าวอะไรป้าก็รู้หมดนะ เพียงแต่เราไม่รู้ที่มาที่ไปเท่านั้น คือรู้แค่ที่รู้ที่ต้องใช้จริงๆ แต่ทำไมอะไรนี้ ถ้าป้าไม่เกี่ยวป้าก็ไม่อยากรู้นะ อย่างเรื่องการเมืองนี่ป้าก็รู้ว่าใครจะเอาใครออกนี่ก็รู้ แต่ต้นลึกลงมาเป็นไงเราก็ไม่รู้ มันแล้วแต่ใครจะพูดมากกว่า” (นิตยา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“พี่ว่าหนังสือพิมพ์มันต้องอ่านเยอะไง แล้วข่าวที่เขาอ่านๆ ให้ฟังนี่ บางทีเราดูบางทีเราก็ไม่รู้ไม่ได้ติดตาม พอเราจะดูอีกทีก็อะไรไม่รู้เรื่อง เขาไม่ได้บอกนี่ว่าเรื่องนี้มันเป็นมายังไง” (สุคนธา แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ขณะที่ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง จะนำเสนอแบบรายงานข่าวแบบเป็นทางการด้วยเนื้อหาข่าวไม่ได้มีลักษณะแบบละคร แม่บ้านจึงทราบเพียงว่าวันนี้ราคาสินค้าสูงขึ้นเพราะปัญหาน้ำมันแพง แต่แม่บ้านก็ไม่ทราบว่าทำไมราคาน้ำมันจึงขึ้นๆ ลงๆ หรือทำไมน้ำมันขึ้นสินค้าจึงแพงขึ้นด้วย การเล่าข่าวจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับแม่บ้านที่จะช่วยให้เข้าใจถึงเนื้อหาของข่าวได้ดียิ่งขึ้น

2) ขอบตัวพิธีกร

ในรายการประเภทเล่าข่าวมีพิธีกรทำหน้าที่เล่าข่าวที่ต้องอาศัยการปูพื้น ความรู้บางส่วน เพื่อที่จะให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาของข่าว เช่น ข่าวเปิดเสรีการค้ากับประเทศออสเตรเลีย พิธีกรจะอธิบายว่าการเปิดการค้าเสรีคืออะไร รวมไปถึง ข่าวอุบัติเหตุ อาชญากรรม สังคมสตรี เป็นต้น

ในปัจจุบันพิธีกรที่ทำหน้าที่ในการเล่าข่าวหลายๆ คน เช่น สรยุทธ สุทัศนะจินดา กนก รัตน์วงศ์สกุล, ธีระ ธีรบุญโญ, วิศาล ดิลกวณิช ต่างก็ได้รับการขนานนามว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข่าว ผู้ชมจึงได้มอบหมายให้เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์แทน เสมือน Knowledge broker ที่ทำหน้าที่ติดตามข่าวสารต่างๆ แล้วจึงสรุปวิเคราะห์ข่าวต่างๆ ให้ฟัง สิ่งที่เกิดขึ้นเรียกว่าวัฒนธรรมผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการนี้สื่อมวลชนมีศักยภาพในการให้สถานภาพแก่บุคคล (status conferral) กล่าวคือ สามารถทำให้ผู้ที่มีความสามารถ (expert) ซึ่งในที่นี้ก็คือพิธีกรทั้งหลายกลายเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงที่คนรู้จักไปทั่ว (celebrity)

จากการศึกษาพบว่า แม่บ้านชอบพิธีกรที่เป็นผู้ชายมากกว่าพิธีกรผู้หญิง เนื่องจากพิธีกรชายสามารถให้รายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆ และมีการวิเคราะห์ข่าวได้น่าสนใจกว่าพิธีกรผู้หญิงที่ส่วนใหญ่จะมีบทบาทในการเล่าข่าวและสร้างความบันเทิงให้กับผู้ชม ส่วนการวิเคราะห์ข่าวต่างๆ นั้นส่วนใหญ่พิธีกรชายจะมีบทบาทมากกว่า

“ป่าชอบดูสรยุทธตามดูทุกรายการเลยนะ เก่งดีป่าชอบ” (บุญเลี้ยง แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“พี่เริ่มดูข่าวเพราะสรยุทธนี่ละ เขาอธิบายละเอียดกว่าอรปรียา เวลาเล่าข่าวสรยุทธต้องเสริมอรปรียาเสมอๆ” (ธันยธรณ์ แม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง)

“ป่าชอบดูวิศาลเขาวิเคราะห์ข่าวได้ดีมากเลยนะ ป่าว่าดีกว่าสรยุทธอีก” (สุนันท์ แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

“ซินจิงสิ ธีระกับกระเต็นนะ เขาเล่าข่าวได้ดีนะ มีจังหวะจะโคนฟังแล้วสบายๆ ไม่ดูเดือดเหมือนสรยุทธ” (สมฤดี แม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น)

ทั้งนี้เป็นเพราะภาพลักษณ์ของผู้ชายที่ปรากฏในสื่อเป็นภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือมากกว่าผู้หญิง เนื่องจากการที่สื่อมวลชนแขนงต่างๆ มักจะเปิดฉากโดยผู้ชาย เช่นเดียวกันกับวงการข่าวที่แทบจะไม่เห็นผู้หญิงทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ข่าว โดยภาพลักษณ์ของผู้หญิงส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของผู้ประกาศข่าวมากกว่า อีกทั้งผู้ชายเข้ามาสู่วงการข่าวก่อนผู้หญิงดังนั้นผู้ชายจึงมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวมากกว่า ผู้หญิงเป็นผู้ที่มาทีหลัง (Late comer) และยังทำหน้าที่ในการรายงานมากกว่าการลงไปทำข่าวด้วยตนเอง ดังนั้นผู้ที่บอกล่า

รายละเอียดของข่าวได้ดีกว่าก็คือผู้ชายเพราะคลุกคลีอยู่กับข่าวมาตั้งแต่แรก จึงไม่แปลกที่แม่บ้านจะชอบพิธีกรชายมากกว่าพิธีกรหญิง

3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นแม่บ้านและลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน

หากจะกล่าวถึง “ความเป็นแม่บ้าน” ต้องพูดถึงความคิดในเรื่องความแตกต่างทางเพศ และการปลูกฝังค่านิยมในเรื่องของบทบาททางเพศนี้ได้นำไปสู่การถือระบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) หรือปิตาธิปไตย ซึ่งเป็นระบบอำนาจที่ผู้ชายส่วนใหญ่มีเหนือผู้หญิงส่วนใหญ่ การถือระบบชายเป็นใหญ่เป็นอำนาจของผู้ชายทางครอบครัว สังคม อุดมการณ์ ระบบการเมือง โดยผ่านขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย การศึกษา ภาษา ทั้งหลายเหล่านี้ได้มีส่วนบังคับและกำหนดบทบาทที่ผู้หญิงควรทำและไม่ควรทำ

สังคมหลายๆ สังคมที่มีแนวคิดหลักแบบชายเป็นใหญ่สร้างความเชื่อว่าผู้หญิงควรอยู่ในบ้านคอยดูแลปรนนิบัติลูกและสามีจนได้ยึดถือความเชื่อดังกล่าวเป็นบรรทัดฐานของสังคมที่สะท้อนผ่านวรรณคดี สุภาษิต คำพังเพยโบราณ อย่างไรก็ตามผู้หญิงเองก็ยอมรับเอาความคิดและความเชื่อมาปฏิบัติ จึงทำให้สิ่งทั้งหลายที่สังคมสร้างเข้ามาอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้หญิงที่ต้องรับผิดชอบงานบ้านงานเรือน ชีวิตประจำวันของผู้หญิงส่วนใหญ่จึงมีแต่บ้านกับครัว

การปลูกฝังเรื่องการบ้านงานเรือนกับผู้หญิงมีการถ่ายทอดผ่านรุ่นสู่รุ่นยาวนานมานับพันๆ ปีล่วงมาแล้ว แต่ความเชื่อเรื่องดังกล่าวยังไม่เคยลบหายจากความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมไปได้เลย กลับฝังรากลึกตกเป็นผลึกความคิดอยู่ในจิตสำนึกของผู้หญิงสืบมาจนกลายเป็น “อุดมการณ์แม่บ้าน” ให้กับผู้หญิงทุกคน

อุดมการณ์แม่บ้านเป็นสิ่งที่ทำให้ภาระงานของแม่บ้านไม่มีวันหมด ดังคำพูดที่ว่า “อาชีพแม่บ้านเป็นอาชีพที่ไม่มีวันเกษียณอายุ” ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงให้ผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นเท่าใดแต่บทบาทที่ติดมาตั้งแต่เป็นเด็กผู้หญิงคือบทบาทของการเป็นแม่บ้าน

บทบาทหน้าที่ของการเป็นแม่บ้านคือ มีหน้าที่ในการดูแลครอบครัว หุงหาอาหาร คอยปรนนิบัติสามีและลูก บทบาทหน้าที่ของการเป็นแม่บ้านเป็นภาระผูกพันทั้งทางกายและทางใจ

ของแม่บ้าน ภาวะผูกพันทางกายได้แก่งานบ้านจิปาถะที่มีให้ทำตั้งแต่เช้าจรดเย็น ภาวะผูกพันทางใจ ก็คือความรู้สึกที่ต้องอุทิศตัวและหัวใจให้กับครอบครัว

ภาวะผูกพันทางกายของแม่บ้านจะส่งผลถึงภาวะผูกพันทางใจของแม่บ้านด้วยเสมอๆ ดังจะเห็นได้จากการเอาภาระงานต่างๆ มาทำอยู่น้ำโทททัศน์ นั้นแสดงให้เห็นว่าการที่แม่บ้านจะใช้ชีวิตอยู่น้ำโทททัศน์ตามสบายจะทำให้แม่บ้านรู้สึกผิด (Guilty Feeling) ว่าตนเองไม่ได้ทำอะไรเพื่อครอบครัวในขณะที่สามีกำลังไปทำงานหาเงินเข้าบ้าน เป็นต้น

ภาวะผูกพันทางกายของแม่บ้านที่มีอยู่ตลอดทั้งวันทำให้แม่บ้านมีเวลาว่างที่เป็นของตนเองเหลือน้อย กิจกรรมที่พอจะทำเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของแม่บ้านนั้นก็ไม่ได้มีหลากหลายเหมือนสมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ แม่บ้านจึงใช้สื่อต่างๆ ในการคลายความเมื่อยล้าและเหนื่อยอ่อนจากการทำงานบ้าน

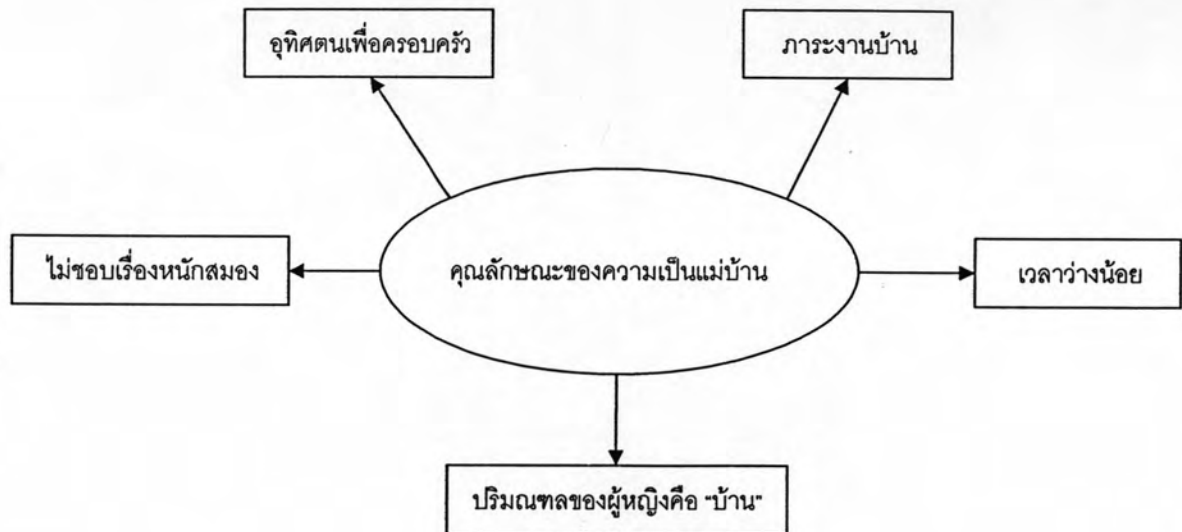
ด้วยความเหนื่อยอ่อนจากการทำงานบ้านแม่บ้านจึงไม่สนใจที่จะบริโภคสื่อที่นำเสนอเรื่องราวที่ทำให้เธอรู้สึกเหนื่อยมากขึ้น เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจที่ต้องอาศัยเวลาในการทำความเข้าใจ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าแม่บ้านจะไม่สนใจข่าวพวกนี้เลย จากการศึกษาพบว่า แม่บ้านรับรู้ข่าวสารทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมืองที่มีการชุมนุมประท้วงขับไล่ นายกรัฐมนตรี ข่าวราคาน้ำมันและน้ำตาลที่สูงขึ้น ข่าวการประกาศผลเอเอนทรานซ์ที่ล่าช้า หากทว่าแม่บ้านไม่รู้ที่มาที่ไปของข่าวดังกล่าวพอๆ กันกับที่แม่บ้านเองก็ไม่วัดว่าตนเองก็บริโภคข่าวดังกล่าวอยู่เช่นกัน

กล่าวคือ ในระหว่างที่แม่บ้านทำงานบ้านอยู่นั้นแม่บ้านมักจะใช้สื่อต่างๆ ไปด้วยเพื่อเป็นเพื่อนในยามที่อยู่บ้านคนเดียว ทำให้แม่บ้านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อไปอย่างไม่รู้ตัว ประกอบกับการบอกเล่าของสามีที่กลับมาจากทำงานและลูกที่กลับจากโรงเรียนซึ่งเป็นโลกภายนอกที่แม่บ้านคิดว่าไม่ค่อยได้ย่างกรายออกไปนัก

ความเป็นแม่บ้านมีคุณลักษณะที่ประกอบด้วย ความเชื่อที่ว่าบ้านเป็นที่ทางของผู้หญิง ตลอดจนสร้างอุดมการณ์แม่บ้านที่ต้องอุทิศตนเพื่อครอบครัวซึ่งเป็นภาวะผูกพันทางใจ บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวกับความเป็นแม่บ้านก็คือนานบ้าน งานบ้านต่างๆ นานา ที่แม่บ้านทำได้ทำให้เธอมีเวลาว่างน้อยกว่าสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว จนทำให้เธอไม่ต้องการอะไรที่หนักสมองเนื่องจากภาระงานบ้านที่หนักหน่วง ความเป็นแม่บ้านดังกล่าวทำให้แม่บ้านรู้สึกว่าตนเองไม่มีความรู้หรือ

ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวกับข่าว เนื่องจากข่าวเป็นที่เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ (Public) และตัวแม่บ้านก็อยู่แต่เฉพาะในบ้านซึ่งเป็นที่ทางที่สังคมมอบหมายให้

แผนภูมิที่ 5 แสดงคุณลักษณะของความเป็นแม่บ้าน

จากข้อมูลส่วนวิถีชีวิตของแม่บ้านนั้นจะเห็นว่าแม่บ้านมีลักษณะพฤติกรรมการใช้สื่อสอดคล้องกับลักษณะการใช้ชีวิตประจำวัน กล่าวคือ ในแต่ละช่วงของวันแม่บ้านมีแบบแผนในการใช้สื่อเพื่อการบริโภคข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เช่น ในช่วงเช้าแม่บ้านจะใช้สื่อโทรทัศน์และสื่อบุคคล ในช่วงบ่ายแม่บ้านจะใช้สื่อสิ่งพิมพ์ และในช่วงเย็นแม่บ้านจะย้อนกลับมาใช้สื่อบุคคลและโทรทัศน์เหมือนช่วงเช้า เนื่องจากมีกิจกรรมที่คล้ายๆ กัน ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ตารางแสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อตามช่วงเวลาของแม่บ้าน

ช่วงเวลา	กิจกรรมที่ทำ	สื่อที่ใช้	ลักษณะ/ พฤติกรรมการใช้
ช่วงเช้า	- เตรียมเสื้อผ้า/ อาหาร ให้สามีและลูก - ซักกับข้าว - ทำงานบ้าน - เตรียม/ ทานอาหาร กลางวัน	- โทรศัพท์ - สื่อบุคคล - สื่อบุคคล - โทรศัพท์/ วิทยุ - โทรศัพท์/ วิทยุ	เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน ให้สามี/ ลูกดู มีเรื่อง น่าสนใจจึงหยุดดู สามี/ ลูกเล่าให้ฟังถึงข่าวต่างๆ หยุดฟังสลับ ทำงาน คุยแลกเปลี่ยนเรื่องต่างๆ กับเพื่อนบ้านบ้าง เล็กน้อย เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน มีเรื่องน่าสนใจจึงหยุดดู
ช่วงบ่าย	- พักผ่อน	- โทรศัพท์ - วิทยุ - หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร	ตั้งใจดูสลับกับการทำงานบ้านที่สามารถนั่ง อยู่กับที่ได้ เช่น พับผ้า รีดผ้า หรือพักสายตา โดยเปิดโทรศัพท์ทิ้งไว้ เปิดไว้เป็นเพื่อนแก้เหงา อ่านอย่างตั้งใจใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที ขณะเดียวกันก็เปิดโทรศัพท์หรือวิทยุไว้ เป็นเพื่อนด้วย
ช่วงเย็น	- ดูแลลูกจากโรงเรียน - เตรียมอาหารเย็น - เก็บล้าง	- โทรศัพท์ - สื่อบุคคล	เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อนและให้สามี/ ลูก/ หลานดู ตัวเองจะฟังเป็นส่วนใหญ่มีเรื่องน่าสนใจจึง หยุดดู สามีและลูกๆ จะบอกเล่าข่าวต่างๆ ให้ฟัง ในระหว่างการทำงานบ้าน
ช่วงค่ำ	- พักผ่อน	- โทรศัพท์	ตั้งใจดูสลับกับทำงานตามที่สามีและลูกร้อง ขอ

จากตารางที่ 15 จะเห็นถึงวิถีชีวิตของแม่บ้านที่ผูกพันอยู่กับสื่อตลอดทั้งวัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า
ความเป็นแม่บ้านนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคสื่อของแม่บ้านอยู่มาก กล่าวคือ ลักษณะ
พฤติกรรมการบริโภคสื่อของแม่บ้านขึ้นอยู่กับว่าแม่บ้านกำลังทำอะไรอยู่ งานบ้านแต่ละชนิดก็มีที่
ทางให้แม่บ้านได้ทำในที่เฉพาะของงานนั้นๆ เช่น ซักผ้าแม่บ้านจะนำผ้าใส่เครื่องแล้วก็จะลงมานั่ง

พักหน้าทีวี หรือลุกไปทำงานอย่างอื่นที่สามารถทำในช่วงที่รอปั่นผ้าอยู่ ระหว่างนั้นก็เปิดโทรทัศน์ให้เสียงดังเพื่อที่จะได้ฟังข่าวไปด้วย จากนั้นก็จะนำผ้าจากเครื่องซักผ้าไปล้างน้ำสะอาดที่ลานซักล้าง หรือทำกับข้าวที่ทางก็จะอยู่ในครัว

ลักษณะงานบ้านและพื้นที่ของงานบ้านทำให้แม่บ้านมีลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อแบบดูครึ่งทำอย่างอื่นครึ่ง (Half watching) หรือมีกิจกรรมอื่นขัดจังหวะเป็นระยะๆ (Distracted Interrupted) นอกจากนั้นแล้วยังส่งผลให้แม่บ้านมีลักษณะที่บริโภคสื่อแบบไหลไป (Flow) ทั้งหลายเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าความเป็นแม่บ้านมีอิทธิพลต่อลักษณะพฤติกรรมการบริโภคข่าวของแม่บ้าน

จะเห็นได้ว่าลักษณะวิถีชีวิตของแม่บ้านในแต่ละวันนั้น ไม่เอื้อให้แม่บ้านสามารถบริโภคข่าวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ได้มากนัก เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ต้องอ่านและทำความเข้าใจโดยตัวผู้รับสารเอง ดังนั้นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการบริโภคข่าวสารของแม่บ้านจึงมีข้อจำกัดไม่เหมือนกับกรบริโภคข่าวผ่านทางสื่อโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า แม่บ้านที่มีสมาชิกในครอบครัวน้อย เช่น 2-3 คน แม่บ้านกลุ่มนี้จะมีการบริโภคข่าวจากหนังสือพิมพ์ได้มากกว่าแม่บ้านที่มีสมาชิกในครอบครัวเยอะ อาจกล่าวได้ว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้แม่บ้านบริโภคข่าวจากหนังสือพิมพ์ได้ไม่มากนัก เพราะเมื่อมีสมาชิกมากงานบ้านก็ย่อมต้องเพิ่มตามไปด้วย

ความเป็นแม่บ้านก็ยังมีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารของแม่บ้านอีกด้วย ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแม่บ้านมักจะชอบอะไรที่เบาๆ ไม่หนักสมอง จึงทำให้แม่บ้านส่วนใหญ่เลือกที่จะบริโภคข่าวเบา เช่น ข่าวดารา เรื่องซุบซิบในสังคมชั้นสูง ในส่วนนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เป็นเพราะการทำงานบ้านที่แม่บ้านทำอยู่ตลอดวันทำให้แม่บ้านไม่มีเวลาในการทำความเข้าใจข่าวสารต่างๆ ที่เป็นเรื่องหนัก เช่น ข่าวเศรษฐกิจ หรือข่าวการเมืองได้

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า แม่บ้านมีความสนใจที่จะบริโภคข่าวนักเหมือนที่ผู้ชายบริโภค เนื่องจากแม่บ้านจะใช้ข่าวเศรษฐกิจมาใช้วางแผนการใช้จ่ายในครัวเรือนของตนเอง นอกจากนั้นแล้วข่าวทางด้านเทคโนโลยี และการศึกษาแม่บ้านยังนำมาปรับใช้ให้กับครอบครัวแม่บ้านอีกด้วย โดยแม่บ้านใช้การฟังข่าวในระหว่างที่ตนเองทำงานไปด้วย หากแต่แม่บ้านจะเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะที่เธอจำเป็นต้องใช้เท่านั้น

กล่าวคือแม่บ้านทราบว่า กระทรวงพาณิชย์ประกาศขึ้นราคาสินค้าอุปโภคและบริโภค หรือทราบว่าราคาน้ำมันในสัปดาห์นี้ขึ้นหรือลง แต่แม่บ้านกลับไม่ทราบถึงรายละเอียดของข่าวว่าทำไมราคาสินค้าหรือราคาน้ำมันจึงผันผวน นั่นแสดงให้เห็นว่าแม่บ้านมีความสนใจข่าวสารต่างๆ รอบตัวอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน แต่แม่บ้านจะให้ความสนใจหรือเลือกที่จะจดจำรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเธอเท่านั้น เนื่องจากสาระนอกจากนั้นทำให้แม่บ้านเหนื่อยเกินไปที่จะรับรู้

นอกจากนั้นแล้วจากการศึกษาพบว่า มีแม่บ้านติดตามบริโภคข่าวการเมืองมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานการณ์ทางการเมืองที่กำลังเป็นไปอยู่ในขณะนั้น ทำให้แม่บ้านติดตามข่าวการเมืองมากขึ้น สิ่งที่น่าสนใจที่สุดจากการบริโภคข่าวการเมืองของแม่บ้านก็คือ การที่แม่บ้านบริโภคข่าวผ่านแว่นตาของละคร กล่าวคือ แม่บ้านมุ่งบริโภคข่าวการเมืองที่มีความขัดแย้งมากกว่าสาเหตุของความขัดแย้ง

เป็นที่ทราบกันดีว่าละครเป็นของคู่กันของแม่บ้าน ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกที่แม่บ้านจะใช้รูปแบบของละครในการถอดรหัสข่าวการเมือง เนื่องจากข่าวการเมืองในช่วงนั้นเป็นช่วงที่เกิดความขัดแย้งและแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายที่สนับสนุนนายกรัฐมนตรีและฝ่ายที่ต่อต้านนายกรัฐมนตรี เมื่อเปรียบเทียบกับละครก็จะพบว่า ในละครมีทั้งฝ่ายพระเอกและผู้ร้าย คล้ายกับข่าวการเมืองที่แม่บ้านมีฝ่ายของตนเองอยู่ฝ่ายของแม่บ้านย่อมต้องเป็นพระเอก ส่วนฝ่ายที่อยู่ตรงข้ามแม่บ้านย่อมต้องเป็นผู้ร้าย

ลักษณะพฤติกรรมการบริโภคข่าวการเมืองของแม่บ้านก็ไม่แตกต่างจากการดูละครเท่าไรนัก เนื่องจากว่าเมื่อถึงช่วงที่มีการรายงานข่าวของฝ่ายตรงข้ามแม่บ้านแม่บ้านก็จะมีพฤติกรรมไว้วางใจหรือเปลี่ยนช่องสถานีหรือเดินหนีไปทำการงานอย่างอื่น แต่เมื่อมีข่าวของฝ่ายตนเองแม่บ้านก็จะหยุดยืนดู หรือเปิดดูไปเรื่อยๆ และหากมีการนำเสนอข่าวที่เป็นแง่ลบของฝ่ายตนเองแม่บ้านก็จะเถียงแทนฝ่ายตนเอง

ทั้งลักษณะพฤติกรรมที่แม่บ้านเลือกรับเฉพาะสิ่งที่แม่บ้านจำเป็นต้องใช้ และพฤติกรรมที่บริโภคข่าวการเมืองแบบดูละครนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นผลมาจาก "ความเป็นแม่บ้าน" ทั้งสิ้น ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ความเป็นหญิงที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคมที่มีความเชื่อในชายเป็นใหญ่เป็นตัวสร้างความ เป็นแม่บ้านให้อยู่ในสมองของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงต้องมีบทบาทเป็นแม่บ้านและมีความเป็นแม่บ้านในที่สุด

ความเป็นหญิงที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ทำให้เกิดอุดมการณ์แม่บ้านที่เชื่อว่า การเป็นแม่บ้านที่ดีนั้นต้องอุทิศตนเพื่อครอบครัว ไม่ว่าจะแม่บ้านจะทำอะไรต้องคิดถึงแต่ความสุขครอบครัวเป็นหลักและความสุขของตนเองเป็นรอง หรือเชื่อว่าถ้าครอบครัวมีความสุขแม่บ้านก็มีความสุขทั้งหลายเหล่านี้ตกเป็นผลึกอยู่ในสมองของแม่บ้านที่ไม่ว่าจะทำอะไรครอบครัวต้องมาก่อนไม่ว่าแม้แต่การบริโภคข้าว

การที่แม่บ้านเลือกบริโภคข้าวเฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจนั้น เมื่อวิเคราะห์อย่างละเอียดแล้ว จะเห็นว่า สารส่วนที่แม่บ้านจดจำนั้นเป็นสิ่งที่แม่บ้านจะนำมาปรับใช้กับครอบครัวของเธอเอง เช่น แม่บ้านบริโภคข้าวเศรษฐกิจเพื่อวางแผนการใช้จ่ายของครอบครัว ข้าวอาชญากรรมเพื่อบอกเตือนสามีและลูกๆ ให้ระวังภัยที่อาจจะเกิดขึ้น แม่บ้านดูข่าวการลงทุนดัชนีดาวโจนส์เพื่อบอกสามีว่า พอร์ตนี้หุ้นจะขึ้นหรือลง จะเห็นได้ว่าแม้แต่การบริโภคข้าวแม่บ้านก็ยังบริโภคเพื่อครอบครัว เพราะเป็นสิ่งที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ยังเล็ก

อีกทั้งการที่แม่บ้านถอดรหัสข่าวการเมืองซึ่งถือว่าเป็นข่าวหนัก โดยใช้การเข้ารหัสแบบละคร หรือแบบความบันเทิงนั้นก็เพราะสิ่งที่แม่บ้านใช้เพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากการทำงานบ้านก็คือละคร ละครมีการนำเสนอแบบเป็นเรื่องเล่ามีบทสนทนาที่แสดงถึงอารมณ์ของผู้พูด ตัวละครแสดงท่าทาง สีหน้าต่างๆ เพื่อสื่อถึงอารมณ์ของตัวละครนั้นๆ

เช่นเดียวกันกับการนำเสนอข่าวการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์ที่เป็นสื่อเดียวกับที่นำเสนอละคร การเสนอข่าวการเมืองในช่วงที่เกิดวิกฤติทางการเมืองนั้น ผู้เสนอข่าวมีการนำเสนอข่าวโดยการอ้างคำพูดของบุคคลในข่าวขึ้นมาทำให้สัมผัสอารมณ์ถึงฝ่ายตรงข้ามและมีการแสดงหน้าตา ท่าทางและน้ำเสียง รวากับสวมบทบาทบุคคลในข่าวคนนั้นอยู่

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าแม่บ้านบริโภคข่าวการเมืองแบบเข้าข้าง ข้างใดข้างหนึ่ง ประกอบกับการที่ผู้เสนอข่าวทำน้ำเสียงหรือกริยาท่าทางเหมือนกับบุคคลในข่าวๆ ท่านั้น ดังนั้นเมื่อมีบทสัมผัสภาษาที่เป็นการกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ แม่บ้านย่อมมีอารมณ์ร่วมกับสถานการณ์นั้นตามไปด้วย คล้ายกับการดูละครที่แม่บ้านมักจะอินไปกับเนื้อเรื่องและนักแสดงในละคร

การนำเสนอข่าวแบบที่มีการใช้น้ำเสียงและแสดงหน้าตาท่าทางดังกล่าว เป็นการรายงานข่าวที่เรียกว่า "เล่าข่าว" หรือ "คุยข่าว" การเล่าข่าวในลักษณะนี้เกิดขึ้นมานานนับตั้งแต่มนุษย์มี

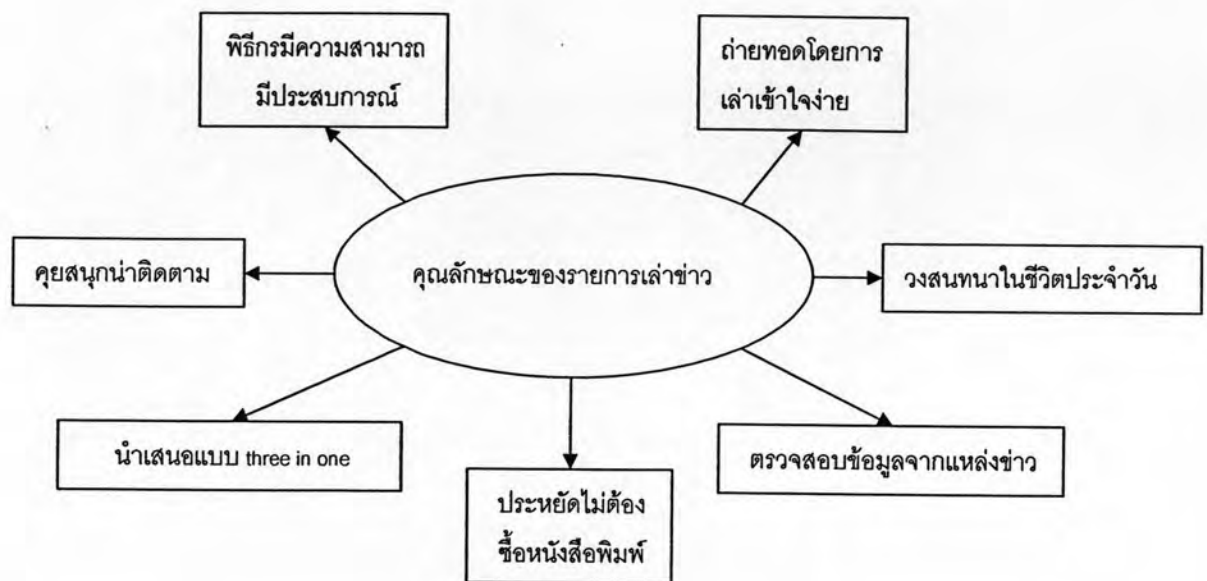
ภาษาใช้ หากแต่การเล่าข่าวสมัยก่อนจะใช้บุคคลเป็นสื่อในการถ่ายทอดข่าวสารเพียงอย่างเดียวแน่นอนว่าการถ่ายทอดข่าวสารต้องเป็นการถ่ายทอดจากผู้ชายสู่ผู้หญิง เนื่องจากผู้ชายได้รับอนุญาตให้ออกไปไหนมาไหนได้ดังคำพังเพยที่ว่า “ทองไปเจ็ดย่านน้ำ” ส่วนผู้หญิงก็ให้อยู่แต่เฉพาะในบ้าน ดังนั้นข่าวสารต่างๆ ที่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของสาธารณะ (Public) ผู้หญิงหรือแม่บ้านต้องรอการบอกเล่าจากผู้ชาย

เมื่อการเล่าข่าวมาสู่สื่อวิทยุหรือสื่อโทรทัศน์ผู้เล่าคนแรกๆ ก็ยังคงเป็นผู้ชายอยู่ คุณลักษณะของผู้เล่าจะต้องมีความเข้าใจต่อเรื่องที่เล่า ดังนั้นผู้ชายจึงมีความเข้าใจในเรื่องที่เล่ามากกว่าผู้หญิงที่เป็นผู้ฟัง ดังที่กล่าวมาแล้วว่าผู้หญิงส่วนใหญ่จะสนใจฟังเฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจเท่านั้น จึงไม่แปลกที่ผู้หญิงหรือแม่บ้านจะรู้ข่าวสารน้อยกว่าผู้ชาย จะเห็นได้ว่าผู้หญิงหรือแม่บ้านจะเคยชินกับการเล่าหรือรับข่าวสารผ่านการเล่า (ฟัง) ผ่านภาพผ่านถ้อยคำมากกว่าการอ่าน ซึ่งในปัจจุบันรายการข่าวที่นำเสนอโดยการเล่าข่าวเป็นที่นิยมมากในกลุ่มผู้ชมที่หลากหลาย หนึ่งในจำนวนนั้นก็คือแม่บ้าน

รายการเล่าข่าวมีคุณลักษณะคือ มีการถ่ายทอดข่าวสารได้ดีเนื่องจากใช้วิธีการเล่าแทนการรายงาน รายการประเภทนี้จะมีพิธีกรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำให้ดูคล้ายวงสนทนาในชีวิตประจำวันทั่วไปของผู้ชม ประกอบกับการที่พิธีกรส่วนใหญ่จะรู้จักมักคุ้นกันมาก่อนและมีการพูดคุยระหว่างกันในบรรยากาศที่สนุกสนานน่าติดตาม อีกทั้งตัวพิธีกรที่มาเล่าข่าวเองต่างก็เป็นที่น่าเชื่อถือในวงการข่าว ไม่ว่าจะเป็น กนก ธีระ หรือสรยุทธ

นอกจากตัวพิธีกรและรูปแบบรายการแล้วรายการเล่าข่าวยังให้ความรู้ที่เกี่ยวกับข่าวที่นำเสนอทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ของข่าว และการวิเคราะห์ข่าวซึ่งผู้ชมจะได้รับในแบบที่เรียกว่า three in one ซึ่งมีการนำเสนอเป็นประเด็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ชม นอกจากนั้นแล้วหากข่าวใดที่กำลังเป็นที่สนใจของสังคมพิธีกรก็จะมีการสัมภาษณ์สดทางโทรศัพท์ให้ผู้ชมได้รับทราบข่าวสารอย่างทันถ่วงทีอีกด้วย

แผนภูมิที่ 6 แสดงคุณลักษณะของรายการเล่าข่าว

เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของความเป็นแม่บ้านกับรายการประเภทเล่าข่าวแล้วจะเห็นได้ว่า รายการประเภทเล่าข่าวนี้นี้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อของแม่บ้าน กล่าวคือ เนื่องจากแม่บ้านมีภาระงานที่มากมายในแต่ละวันจนไม่มีเวลาจะบริโภคข่าวอย่างจริงจัง และหากจะบริโภคข่าวสารต่างๆ อย่างจริงจัง แม่บ้านก็ต้องใช้เวลามากมายในการทำ ความเข้าใจ เพราะแม่บ้านไม่ได้ติดตามข่าวสารแบบเข้มข้นจึงต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจพอสมควร รายการประเภทเล่าข่าวนี้นี้สามารถกำจัดจุดอ่อนจุดนี้ของแม่บ้านลงได้ โดยการนำเสนอแบบ three in one ซึ่งประกอบด้วยข่าว ที่มาที่ไปของข่าว และวิเคราะห์ข่าวในคราวเดียวกัน

รายการประเภทเล่าข่าวมักจะมีพิธีกรหลายคนช่วยกันเล่าข่าวให้ผู้ชมได้รับทราบ ซึ่งวิเคราะห์ให้ดีจะเห็นว่า การช่วยกันเล่าและช่วยกันแสดงความคิดเห็นของพิธีกรทั้งหลายนั้นเป็นการจำลองสภาพสภากาแฟ หรือวงสนทนาในร้านเสริมสวยที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันของของแม่บ้านและผู้ชม ด้วยมีบรรยากาศที่เป็นกันเองและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของแม่บ้านที่มักจะแวะพูดคุยกับเพื่อนบ้านตามแหล่งชุมชนต่างๆ

เนื่องจากพิธีกรในรายการมีความสนิทชิดเชื้อกันมาก่อน จึงทำให้รายการข่าวเป็นรายการที่ไม่น่าเบื่อเหมือนรายการข่าวแบบเก่า ยิ่งไปกว่านั้นการที่พิธีกรมีการหยอกล้อกันเองทำให้ผู้ชมหรือ

แม่บ้านเกิดความรู้สึกเหมือนว่าเข้าไปอยู่ในวงสนทนาด้วยกันกับพิธีกร ซึ่งทำให้แม่บ้านได้คลายความเหงาหรือเบื่อหน่ายกับการที่ต้องทำงานบ้านอยู่คนเดียวทั้งวันอีกด้วย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดของการเล่าเรื่อง ผู้เล่าจะต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่จะเล่าอย่างถ่องแท้ จึงจะสามารถถ่ายทอดเรื่องที่เล่าได้อย่างน่าสนใจและน่าติดตาม ดังเช่นพิธีกรในรายการเล่าข่าวที่ต้องมีความคุ้นเคยกันกับข่าว และมีการศึกษาที่มาที่ไปของข่าวไว้เป็นอย่างดี พิธีกรจึงจะเล่าข่าวได้อย่างน่าเชื่อถือและวิเคราะห์ข่าวได้อย่างน่าสนใจ

ความน่าสนใจของการเล่าข่าวให้แม่บ้านฟังอยู่ตรงที่ ผู้เล่าหรือพิธีกรจะต้องย่อยรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่ไม่เคยมีพื้นฐานเกี่ยวกับข่าวนั้นๆ มาก่อนได้เข้าใจเนื้อหาของข่าวด้วย ดังที่กล่าวมาแล้วว่าข่าวเป็นปริณทลสารณะซึ่งไม่ใช่พื้นที่ของแม่บ้าน ดังนั้นการย่อยข่าวของพิธีกรจึงมีความสำคัญในอันที่จะสร้างความเข้าใจต่างๆ ให้แก่แม่บ้านที่เป็นผู้ชม

สิ่งที่น่าสนใจของพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้านคือ การที่ได้ช่วยสามีและครอบครัวประหยัดเงินในการซื้อหนังสือพิมพ์ กล่าวคือส่วนใหญ่รายการเล่าข่าวจะนำข่าวมาจากหนังสือพิมพ์โดยเปรียบเทียบการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับว่าเหมือนหรือต่างจากชื่อฉบับอื่นๆ อย่างไร ดังนั้นแม่บ้านแทบจะไม่ต้องซื้อหนังสือพิมพ์มาบริโภค แค่บริโภคข่าวจากรายการประเภทนี้ก็เพียงพอแล้ว การที่แม่บ้านช่วยสามีประหยัดก็เป็นหน้าที่อีกอย่างหนึ่งของแม่บ้าน ดังที่ครูกวีสุนทรภู่ ได้กล่าวไว้ในบทกลอนสุภาพิตสอนหญิงว่า

“มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจบ อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน”

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อแบบใด ความเป็นแม่บ้านมักจะมีอิทธิพลอยู่เหนือพฤติกรรมนั้นๆ ของแม่บ้านเสมอ เนื่องจากความเป็นแม่บ้านได้สร้างภาวะผูกพันทั้งทางใจและทางกายไว้กับแม่บ้าน ทำให้แม่บ้านมีลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่เป็นแบบแผนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

กล่าวโดยสรุปคือ ความเป็นหญิงที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคมปิตาธิปไตยเป็นตัวการในการสร้างความเป็นแม่บ้านและอุดมการณ์แม่บ้านขึ้นมากำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงให้เป็นแม่บ้านแล้ว ยังส่งผลถึงวิถีชีวิตประจำวันของแม่บ้านอีกด้วย โดยเฉพาะลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อ

อาจกล่าวได้ว่า ความเป็นแม่บ้านมีอิทธิพลต่อลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อต่างๆ ของแม่บ้าน นอกจากนั้นแล้วอุดมการณ์แม่บ้านยังสร้างจิตสำนึกการอุทิศตนให้กับครอบครัวซึ่งมีผลให้แม่บ้านมีพฤติกรรมการบริโภคสื่อเพื่อครอบครัวอีกด้วย